

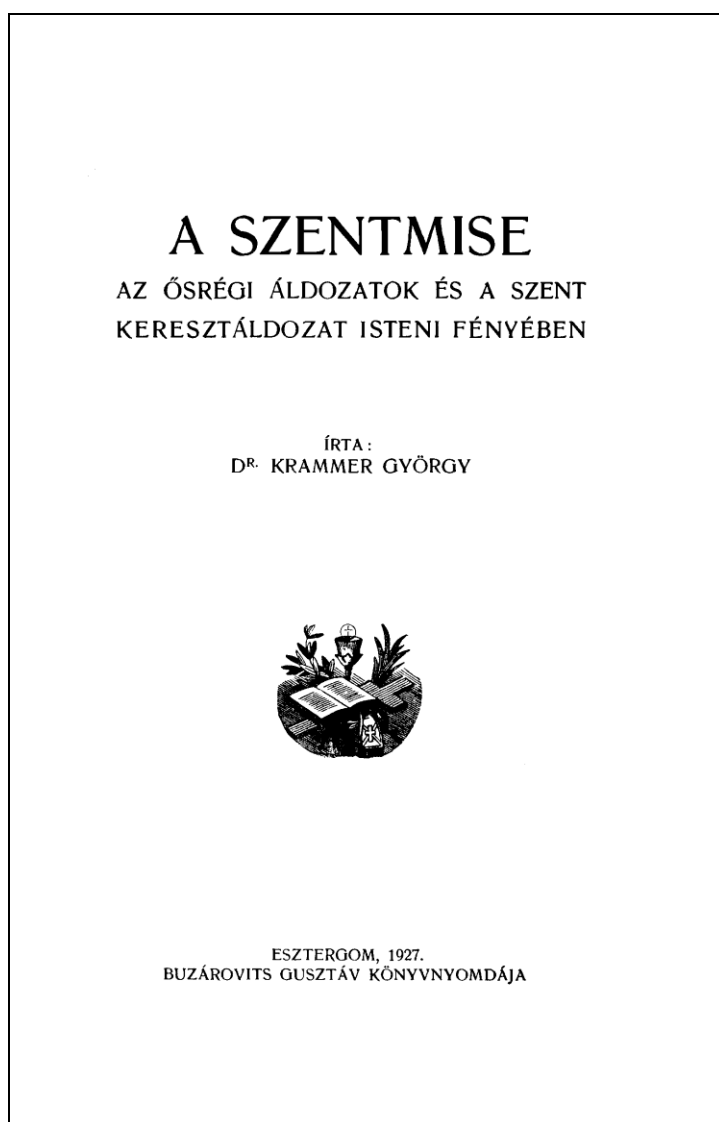
Krammer György

A szentmise

az ősrégi áldozatok és a szent keresztáldozat isteni fényében

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Krammer György
A szentmise
az ősrégi áldozatok és a szent keresztáldozat isteni fényében

Nihil obstat.
Dr. Julius Tichy
censor dieocesanus

Nr. 743. Imprimatur.
Strigonii, die 24. Martii 1927.
Dr. Julius Machovich
vicarius generalis

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1927-ben jelent meg Esztergomban, Buzárovits Gusztáv könyvnyomdájában.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ajánlás	5
Előszó.....	6
1. Az áldozatok történetének kezdete	8
Az ószövetség	9
2. Az ószövetség istentisztelete.....	9
a) Az ószövetségi szenthely	9
b) Az ószövetség oltárai és papsága.....	10
c) Az ószövetségi áldozatbemutatók	12
3. Az ószövetségi áldozatbemutatók értelme, jelentése, lelke	14
4. Az ószövetségi áldozatbemutatók négyszeres rendeltetése	16
5. Az ószövetségi áldozatbemutatók értéke.....	17
6. Mit szólnak az ószövetségi áldozatbemutatókhoz?	18
A szent keresztáldozat.....	20
7. A világtörténelem legszomorúbb és legszentebb eseménye	20
8. Jézus Krisztus keresztthalála valódi áldozatbemutató	21
9. A kereszten bemutatott áldozat	24
10. A keresztoltárra helyezett áldozati test és áldozati vér	27
11. Miért kellett a keresztáldozat?	29
12. A Kálvárián bemutatott áldozat és a régi világ áldozatbemutatói	34
13. Föl a Kálváriára!	35
A szent miseáldozat	37
14. Isten és az emberi természet követeli a szent áldozatbemutatót.....	37
15. Krisztus igaz népének szükségképpen van szent áldozatbemutatója	37
16. Próféták hirdetik az újszövetség áldozatát	38
17. Jézus Krisztus legelső kenyér és boráldozatát mutatja be Istennek	40
18. Miben áll Jézus Krisztusnak kenyér és bor áldozata vagyis a miseáldozat?	42
19. Hogyan lesz a miseáldozatban a kenyér és bor Jézus Krisztus testévé, illetve vérévé?	43
20. A miseáldozat kettős áldozati ajándéka	45
21. Mysterium fidei.....	48
22. Az újszövetségnek isteni okmánya	49
23. Véres áldozat vérkiontás nélkül	51
24. A szentmisének különleges bemutatási módja	54
25. Isteni Papunk és áldozati Bátorunk jellemzése	56
26. Értsük meg a miseáldozat titokteljes szavát.....	57
27. A miseáldozatban a kehelyben levő szent vér a szó	58
28. A miseáldozat örökítő keresztáldozat	60
29. Hogy érezzünk, mit tegyünk a szentmisében?	61
30. A szentmise és szentáldozás	63
31. A miseáldozatnak négyszeres célja.....	64
32. A pap is, hívek is lépünk be a szentekszentjébe	67
33. Oltárainkon égő szent tűz.....	68
34. A szentmise minden megismerésünket fölülhaladó szeretet	70
35. A szentmise egészen önálló áldozat.....	72
36. A szentmise értéke	74

37. A miseáldozat gyümölcsei	76
38. A miseáldozat az örök égi áldozatnak földi visszfénye	78
39. A miseáldozatnak földi papja.....	81
40. Használjuk föl a szentmisét	84
41. A földön élő Jézus Krisztus	87
Befejező szó.....	92

Ajánlás

Több évtizedre terjedő papnevelői működésem alatt volt áldozópap-tanítványaimnak, illetve áldozópap-növendékeimnek szerető emlékül ajánlva.

Előszó

Az áldozatbemutatóknak és in specie a miseáldozatnak magyarázatában egészen a trienti zsinat sess. 22. c. 1. vezetett engem. A zsinat szerint a miseáldozat érzékelhető, szemmel látható áldozatbemutató. A can. 1.-ban megerősíti, hogy a miseáldozat valóságos és szigorúan vett áldozatbemutató, verum et proprium sacrificium.

Ezekből kiindulva azt mondom a miseáldozatban a mi szent hitünk által megvilágosítva három érzékeinkkel érezhető tényező van. 1. A földi, látható pap, mint isteni Melkizedekpapunk földi helyettese, eszköze. 2. A kettős áldozati ajándék, a szent test és a szent vér. 3. A látható pap szent ténykedése, mellyel a kettős áldozati szent ajándékot Isten oltárára lehozza, Istennek adja, és azután, mint szent istenajándékot magához veszi.

A szent zsinat útmutatása szerint e három tényezővel teljesen megvan a valóságos és szigorúan vett áldozatbemutató. Nem kell tovább és többet keresnünk.

A szent zsinat azt mondja tovább, hogy ez a látható miseáldozat, a világ végéig ábrázolja a véres keresztáldozatot. Csak nézzük, és a miseáldozat képe és hasonmása szerint a keresztáldozatban is azonnal fölismerjük és megtaláljuk az előbb említett három tényezőt. Jézus Krisztus a kereszten is az áldozatot bemutató pap. Keresztre szögezett szent teste és a keresztre és a kereszt körül kifolyt szent vére a kettős áldozati ajándék. E kettős áldozati ajándékot szintén maga az isteni Pap teszi hősileg és hatalommal a kereszt titokteljes istenoltárára, bár látszólag a gonoszság kezei működnek.

Folytatólag ugyanott azt mondja a szent zsinat, hogy a miseáldozat képen és hasonlatosságban megvolt az összes őszövétségi és őszövétség előtti áldozatbemutatókban. Tényleg az összes ősrégi áldozatbemutatókban is megvolt a mai miseáldozatnak három szemmel látható tényezője. Megvolt az Isten által rendelt pap; a kettős áldozati ajándék, az áldozati test és vér, illetve kenyér és bor; a kettős áldozati ajándékot szintén a pap tette az oltárra Isten színe elé.

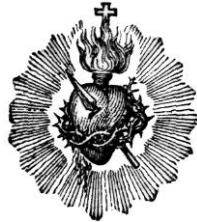
Ami a miseáldozatban hiányzani látszik, a leölés, elvérzés, elégetés az ősrégi áldozatokban sem tartozott mint lényeges rész az áldozatbemutatóhoz. A leölés sohasem tartozott a pap szent ténykedései közé, azért a keresztáldozatban is méltán hiányozhatott. Az elvérzés szintén nem lényege az áldozatbemutatóknak, hanem csak természetes út az áldozati vér megszerzéséhez, de nem az egyedül lehetséges út. Az elégetés pedig csak arra való volt, hogy még jobban legyen kidomborítva, amit az áldozatbemutató szent szertartásai már amúgy is kifejeztek, hogy az áldozati ajándék egészen Istennek van átadva; azért nem is kellett mindent elégetni, ú. m. az áldozati vért, az áldozati bort, a húsvéti áldozati bárány testét, a bűn- és békeáldozatoknak egyes részeit, pedig Istennek voltak átadva, mint szent ajándékok. Ugyanazért az imádandó keresztáldozatban sem kifogásolja senki, hogy nem volt elégetés.

A miseáldozatban még hiányzik az áldozat szenvedése és halála, de ez nem hiány, mert a szenvedés és halál csak az engesztelő és elégtételi áldozatbemutatónak lényege, elsősorban a keresztáldozaté, de nem lényege az elsősorban csak imádó, hálaadó és kérő áldozatnak, aminő a miseáldozat. Az egy keresztáldozat végnélküli engesztelést és elégtételt szerzett, végnélküli irgalom és kegyelemkincseket halmozott föl. E végtelen irgalom és kegyelemkincseket csak el kell vinni és szét kell osztani napkelettől-napnyugatig a nemzetek közt: azért kellett édes Üdvözítőnknek az ő kálvária-szeretetvéglettét egy új és örök szeretetvéglettel betetőznie és megkoronáznia, az ő bámulatos Melkizedek-áldozatával, a miseáldozattal.

A trienti zsinat megnyilatkozása óta semmi okunk sincs töprengve keresnünk, hol is van az áldozatbemutatásnak, in specie a miseáldozat-bemutatásnak lényege. Ugyancsak a szent zsinat szavai után nem látom be, hogy mire valók a sokat vitatott és egymással hadakozó, különböző miseelméletek, mikor azok a miseáldozat szent titkának magyarázatát csak megnehezítik.

Isteni Nagypapunk, Jézus Krisztusnak áldott születése napján.

Esztergom, 1926. Karácsony.

1. Az áldozatok történetének kezdete

Hogy közlekedjünk e poros, sáros földről a magas éggel, hogy menjünk Isten elé, mit csináljunk? Elég letérdelni, a földre borulni, kezünket összekulcsolni és sóhajtozni, imádkozni? és fölé ez a gyenge sóhaj az égbe? Mit szólunk az Úrhoz, mikor por és hamu vagyunk, mint Ábrahám mondja, és mikor beszennyezett ajkúak vagyunk, mint Izaiás panasolja. A világ kezdetétől fogva érezte az ember, hogy Isten előtt a sóhaj, a szó és érzelem nem elég, más is kell. Elégtelennek, méltatlannak és bűnösnek tartotta magát, azért önmagán kívül keresett valamit, amin szívesen megnyugodnának Isten szemei: oltárt állított és áldozatot mutatott be az Úrnak. Így kezdődik az istentisztelő ember története a földön. Már a legelső két testvér, Káint és Ábelt az istenoltár tüze fényénél ismerjük meg. Ábel juhásztor vala és Kain földműves. Lőn pedig, hogy Kain a föld gyümölcseiből ajándékot vive az Úrnak Ábel is vive az ő nyájának első fajzásából és azok kövérségéből. És tekintte az Úr Ábelre és az ő ajándékaira. Kainra pedig és az ő ajándékaira nem tekintte. Így szólnak a Szentírásnak legelső lapjai.

Ádám áldozatbemutatásairól nem szól a Szentírás, de természetes, hogy ő, mint első családfő és így az ősrégi kor szokása szerint az első pap is, ő mutatta be a legelső áldozatokat a földön. Tőle kellett az egész emberiségnek megtanulnia az Istennel való közlekedést. Más szóval az oltárok és áldozatok története a világ kezdetén a paradicsom kapujánál kezdődik. Az istentisztelő ember Urát, Istenét a világ kezdetétől fogva áldozatokkal tünteti ki.

Ádám bűnös nemzetsége a bosszuló vízözön hullámaiba pusztult, csak Noé maradt meg családjával.

Mikor Noé kiszállott a mentő bárkából, első tette volt, hogy oltárt épített Ararat hegye faragatlan köveiből, és azon égő áldozatot mutatott be az Úrnak. Az áldozati tűz szent lángja fölszállt Istenhez, és Isten örömmel, sőt gyönyörűséggel vette az első áldozatot a vízözönrel megmosott földről. Isten most új szövetséget kötött Noéval és fiaival, az ő családjuk legyen az új, jobb emberiségnek alapja. Noé és fiai, ivadékai magukkal vitték Isten parancsait az áldozatbemutatás nagy parancsával együtt végig az egész földön, a szélrózsa minden irányában. Nyomukban mindenütt égnek az áldozati oltárok Isten tiszteletére. Ábrahám is, Melkizedek is, Jób is áldozatokat mutatnak be.

Az istentisztelő népek mind áldozatokat mutatnak be az igaz Istennek, így tanulták ezt ősatyáiktól. Az ősatyáktól Isten egyenes parancsára és rendeletére Ábrahám ivadéka vette át ezt a szent hagyományt és örökséget. Naponként égett a zsidó nép szent helyén a két oltár tüze a sokféle áldozattal, a szent tűz soha ki nem aludt, se éjjel, se nappal. Így történt ez, és Isten parancsa szerint így kellett ennek történnie, míg a zsidó nép Isten kiválasztot népe maradt. Így történt ez majd másfélezeréven keresztül, ha megszakításokkal is, míg eljött Jézus Krisztus és befejezte a Messiás nagy munkáját.

Az ószövetség

2. Az ószövetség istentisztelete

Hogy az általános emberi romlottságból a jövőendő Messiás hite és reménye tisztán megmaradjon a népek között, az Úr Ábrahámot választotta ki, az ő családja és nemzetsége legyen a többi népek útmutatója, hogy a halál árnyékából a világ Megváltójához találjanak. A nagy Messiás isteni igazságát nekik kellett hordozniuk és majdan a Messiásnak is belőlük kellett születnie. Csodálatos az az élet, amit maga Isten írt elő, kiválasztott népe számára, hogy mintegy az élet szigete legyen, amely Isten csodaszavára merült föl a pogányság dögleletes holtengeréből.

Isten a zsidó néppel Mózes által a Sínai hegy lábánál szent szövetséget és szerződést kötött. E szerződés értelmében azt ígérte az Úr, hogy ő lesz az ő Istenük és ők legyenek az ő kiválasztott népe. Ők tartsák meg Istenük szent törvényét és parancsait és viszont az Úr őket a tejjel-mézzel folyó Kánaánba fogja vezetni és ott minden áldásával elhalmozni. A szerződést vérrel kellett megkötni. Azért a hegy lábánál oltárt állítottak föl, azon tulkot és bakot hoztak áldozatul. Mózes fölolvasta a nép előtt a törvény parancsait, és ők azt felelték: mindent megcselekszünk és engedelmesek leszünk. Erre Mózes az áldozati vér felét az oltár köré hintette, a másik felével meghintette a törvénykönyvet, szentsátort, szent edényeket és végül a népet mondván: ez a szövetség vére, melyet az Úr szerzett veletek minden ígéről. Ez az áldozati szent vérrel való szerződés alkotta meg a hírneves ószövetséget, hitével, vallásával, istentiszteletével és a zsidó nép egész sajátos életével.

Nézzük e népnek istentiszteleti helyeit, oltárait, papságát és azután a szent áldozatbemutatókat. Érdemes mindezeket elmélkedve végigmenni, hadd lássuk, hogy írta bele a megmenteni akaró Isten az ő titokteljes megváltó gondolatait és terveit az ő régi népe hitébe, vallásába, szertartásaiba, istentiszteletébe. Csupa évszázadokra, évezredekre előre vetett titokteljes képet, árnyat látunk itt, csupa nekünk szóló ígérlet és jövődőlés hangzik itt felénk az elmúlt évszázadok- és évezredekéből. Csak nézzük mindezeket tisztelettel, sok világosságsugár áramlik ezekből az újszövetség titkaira.

a) Az ószövetségi szenthely

Salamon király építtette a híres jeruzsálemi templomot. Mózes által a pusztában fölállított szentsátor mintájára épült körülbelül 1000 évvel Jézus Krisztus eljövedele előtt. A hagyomány szerint Moriáh hegyén épült azon a helyen, melyen Ábrahámnak Isten parancsára föl kellett áldoznia Izsákot. Amint a szentsátort, ezt a templomot is két előudvar vette körül, de óriás méretben. Az első előudvar a pogányok előudvara egy óriás négyszög volt, nagyszerű falakkal, díszes kapukkal, oszlopos folyosókkal, nagy csarnokokkal. Ez előudvar közepén volt a másik kisebb előudvar, a nép előudvara. Ez is díszes falakkal, kapukkal, oszlopos folyosókkal, csarnokokkal. A talapzat ékes márvánnyal volt kirakva. Innét márványlépcsőkön a papok udvarába kellett fölmenni, és itt az udvar közepén a szabad ég alatt állott az óriás, magas égő áldozatok oltára. Ez oltártól 30 lépésnyire új lépcsők a tulajdonképpeni templom elé vezettek föl. Ez hosszúkás négyszög épület volt, a pusztában fölállított szentsátornak roppant kövekből épült mása. Hossza 90 láb, szélessége 30 láb, magassága körülbelül 150 láb volt.

A szentsátor gyenge deszkafalai helyett 9 láb vastag iszonyatos kőfalai voltak. Még manap is mutatnak 24 láb hosszú és megfelelő vastagságú olyan köveket, amelyekből a salamoni templom épült. Kívülről fehér márvánnyal volt bevonva. Ha idegenek távolról nézték, azt a

benyomást nyerték, mintha hóval takart hegyormot látnának. A kelet felé néző magas homlokzat rendkívül pazarul volt arannyal ékítve, úgyhogy különösen napfölkeltkor elbűvölő hatást gyakorolt. Két óriás kapu vezetett be a templom előrszébe, a szentekbe. Ennek közepén állott a jóillatú tömjénáldozatok aranyoltára, ettől balra az arany 7 ágú lámpa és jobbra az Úr színe elé helyezett kenyerek aranyasztala. Az egész templom belseje ékes faragott cédrusfával volt kirakva és ragyogó arannyal bevonva, talpzata márvány és mozaik volt. A templom ez előrszét drága, nehéz függöny választotta el a templom legbensejétől, a titokzatos szent homályban levő szentekszentjétől. Itt e szentekszentjében állott a frigyszekrény az aranykerubokkal.

Salamon dicső templomát ugyan lerombolta Nebukodonozor, de a babiloni fogság után azt újonnan fölépítették, lehetőleg ugyanazzal a fénnel és gazdagsággal, ha nem is volt benne annyi a cédrusfából és aranyból. Ami belőle hiányzott, az a Mózes által készített frigyszekrény volt, csak az a földből kiálló szikla jelezte, hogy itt állott előbb századokon keresztül a frigyszekrény. De a második templomnak sokkal nagyobb dicsősége az volt, amivel Aggeus próféta vigasztalta az elveszett salamoni templomért siránczó honfitársait, mikor azt mondotta: ez utolsó háznak dicsősége nagyobb lesz, mint az elsőé volt, mert e helyen eljő majd, kit minden nemzetek óhajtanak. (Agg 2,8.10) Igen, ez a templom rendkívül szent mi előttünk is. Ebben jelent meg maga Jézus Krisztus, hogy birtokba vegye Atyja nevében. Igen, e templom udvarain, oszlopos folyosóin, csarnokaiban járt-kelt, tamquam potestatem habens, mint ki otthonában van, hatalommal itt tanított, itt művelte csodáit, itt lángolt föl benne az égő buzgóság, hogy fenyegető ostorral tisztítsa meg a meggyalázott szent helyet.

E csarnokokban visszhangzottak azok a sokszoros szigorú jajsavak, miket halála előtt egy-két nappal mondott a farizeus papok és írástudók fölött. Jaj nektek képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlók vagytok a megfehérített sírokhoz, kívül ékeseknek látszanak, belül tele vannak minden undoksággal. Úgy ti is kívül igazaknak látszotok az emberek előtt, belül pedig tele vagytok gonoszság és tisztátlansággal. Jaj nektek vak vezérek, jaj nektek kígyók, viperák fajzati, hogy kerülitek majd el a gehenna ítéletét. Jeruzsálem, Jeruzsálem, hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint a tyúk egybegyűjti csirkéit szárnyai alá, és nem akartad. Íme pusztán hagyaték nektek ez a ti házatok. Mert mondom nektek, nem láttok engem mostantól. Ez csak néhány kiragadott szó azokból a hosszú feddő beszédekből, melyeket az evangéliumok megörökítettek.

E templomért folytak drága könnyei és midőn az apostolok az olajfák hegyéről bámulva nézték a templom hatalmas építményeit, mondván: Mester, nézd minő kövek, minő épületek, ő szomorúan azt felelte, mindezekből, miket itt láttok, nem hagyaték kő kövön.

E szomorú jövődöléseknek be kellett teljesedniük. A gonoszság tetőpontjára hágott. A templom hűtlen sáfárjai itt e szent helyen határozták el a templom Urának, az Istenfiának halálát, miután ugyanitt szentségtelenül ismételt köveket ragadtak ellene. E templom szent harsonái jelezték, bárha öntudatlanul, hogy most kell meghalnia a templom isteni Örökösének. Ugyanis éppen akkor szólaltak meg a leviták harsonái annak jeléül, hogy most ölik meg a húsvéti bárányokat, mikor az igazi Isten Báránya elvérzett a kereszten.

Jézus Krisztus halálára méltán elsötétedett e templom fölött az ég: már nem kell ez a templom. A nagy földindulásra annyira megrendült alapjaiban, hogy az a nagy nehéz függöny, mely elválasztotta a tulajdonképpeni templom előrszét a szenteket a szentekszentjétől, felülről le teljesen szétszakadt, úgy hogy a nagy szakadáson keresztül egészen be lehetett látni a legszentebbe. És ezennel megszűnt szentekszentjének lenni.

b) Az ószövetség oltárai és papsága

A tulajdonképpeni templom előrszébe állott a tömjénillatú áldozatok aranyoltára, amint a pusztában a szent sátorban is állott ilyen kis aranyoltár, ha nem egészen aranyból, úgy egészen

arany lemezekkel fődve, négy aranyos szöglete mintegy négy szarv emelkedett ki. Ez oltáron naponkint égették a tömjénáldozatot, ennek fölszálló füstje, illata folyton beillatozta a templomot és annak szentekszentjét, az Úr közelségének jeléül.

A másik oltár a nagy égő áldozatok oltára volt. Ez is annak a mintájára volt, melyet Mózes állíttatott föl a pusztában a szent sátor előtt. Ez a szabad ég alatt állott a tulajdonképpeni templom kapui előtt vagy 30 lépésnyire azoktól, a templom előudvarának azon részének közepén, amely a papság számára volt föntartva. Ennek hossza legalább is 60 láb, szélessége 50 láb, magassága 7 láb. A szenthegy kimagasló nagy sziklatömbjét faragatlan kövekkel és földdel roppant négyszögge alakították és kívülről ércfallal vonták be. Négyoldalt sok lépcső vezetett föl hozzá. Ez oltárnak is négy kiemelkedő mintegy szarva volt. Vagy 1000 évig mutatták itt be, ha megszakításokkal is, a megszámlálhatatlan véres égő áldozatokat, Salamon királytól egész Jézus Krisztus idejéig, sőt tovább Jeruzsálem rettenetes pusztulásáig.

A drága templom és fényes oltárok elpusztultak és kő kövön nem maradt, be kellett teljesedniük Jézus Krisztus szavainak, Dániel jövődölésének. Sajátságos isteni gondviselés, a hűtlenné lett istennépének szent helyein most undok pogányság terpeszkedik. A híres szent templom helyén most az izlamizmus fő mecsetje (Omár mecset) áll. A mecset közepén ott áll az elmúlt évezredek néma tanúja, ott szomorkodik az az ősi szikla, mely valamikor Isten szent templomának, az égő véres áldozatok oltárának szikláját, az óriás oltártestnek mintegy magvát képezte. Még most is 60 láb hosszúságban, 50 láb szélességben és 7 láb magasságban áll ki a földből. Még látni a földalatti csatornákat, amelyeket a sziklán keresztül fúrtak, hogy a rengeteg áldozati vért a Cedron patakjába levezessék.

A szent templom és oltárok papsága Isten rendeletére Áron és fiai és következő férfinemzedéke volt. Mózes Isten parancsára ünnepélyesen felöltöztette őket papi ruháikba; Áron fejére kiöntötte a szent kenet olaját és fiainak fejét megkenete a szent olajjal, azután az áldozati kos vérével megkenete Áron és fiai jobb füle szélét és jobb keze és lába hüvelykét és így örök időre felavatta őket Isten papjaivá. Ez volt az Áron rendje szerinti ószövetségi papság. Egy volt a főpap, a legelső Áron, a többiek egyszerű papok voltak. Főhivatásuk volt a két oltáron a véres és nem véres áldozatokat bemutatni, a templom hétágú lámpáját meggyújtani és a szombatnapokon az Isten színe elé tett szent kenyereket megújítani. A régieket csak nekik volt szabad megenni, mint szent eledelt.

A naponkinti áldozatbemutatás után, az Úr rendeletére az áldozatbemutató papnak e szavakkal kellett megáldania a jelenlevő népet: Áldjon meg téged az Úr és őrizzen meg téged. Az Úr mutassa néked orcáját és könyörüljön rajtad. Az Úr fordítsa hozzád orcáját és adjon néked békességet. (Szám 6,24-26)

E papokon kívül még alsóbbrendű segédkező papok voltak a leviták, Lévi törzsének férfiivadékai. Ők segédkeztek az áldozatot bemutató papok mellett. Ők gondoskodtak a szenthely és szent edények tisztaságáról, ők zárták, nyitották a templomot és ők őrizték; harsonáikkal ők adtak jelt az istentiszteletre stb.

A papok szent ténykedéseikben hosszú fehér öltönyt hordtak lenvászonból, mint a mi papjaink hosszú fehér albája, egy darabból való volt, minden varrás nélkül. Ez az alba a derékon fehér, kék és vörössel tarkázott széles övvel volt átkötve; a hosszú övvel először a nyakat övezték körül, az öv két vége azután keresztben ment keresztül a mellükön, és úgy övezték aztán körül a derekat. Fejükön kis félgömb alakú fehér szövetből való főveget hordtak. A szent szolgálatban saruikat leoldották, mint Mózes a csipkebokor előtt.

A főpap az említett ruhadarabokon kívül nagy ünnepeken rendkívül díszes, drága ruhákat és ékességeket viselt. Fővege körül homlokán széles aranylemez fénylett ezzel a fölírással: sanctum Deo, Istennek szentelt. Vállairól elől és hátul körülbelül a térdig a díszes ephod függött le, vörös és kék selyemből szöve, arannyal, bíborral átszöve és művésziesen hímézve; a két vállon a ruhát egy-egy onyx drágakőeszer tartotta össze. A formája olyan volt, mint a mi diakónusaink dalmatikája. Az ephodon elől aranyláncocskákkal a mellre erősítve volt egy

arasznyi széles és hosszú aranyos négyszög mellvért forma ékszer. A négyszögbe 4 sor, egy-egy sorban 3 más és más színű nagy drágakő volt foglalva, Izrael 12 nemzetsége jeléül. A mi főpapjaink ékességei alig lehetnek különbek.

A papság 24 osztályra volt föloszvta, minden osztály 8–8 napon át volt a szent szolgálatban. Sors döntötte el, ki minő szolgálatokat végezzen. Szolgálataik napjain nem volt szabad bort és részegítő italt élvezni és nős létükre azon napokon szent önmegtartóztatásban kellett élniök. Mózes által azt mondta nekik az Úr: Legyetek szentek, mint én is szent vagyok, az Úr, ki megszentel titeket. Mi tiszteletreméltó törvények az ószövetségben.

E régi papok közül mi tiszteletreméltók előttünk az agg Szent Simeon a kisded Jézussal karjain és az ősz Zakariás Keresztelő Szent János atyja. Azt mondja róla Szent Lukács, midőn ráesett a sors, hogy illatszert gyűjtsen bemenvén az Úr templomába (a tulajdonképpeni templom előrésébe a tömjénillatú áldozatok aranyoltárához), megjelenék neki az Úr angyala Gábriel, állván az illatszerek oltárának jobbján, és monda, feleséged, Erzsébet fiat fog szülni, és nevét Jánosnak fogod hívni. E szent paptól még szentebb pap származott. Egy régi főpapnak a neve is különösen be van vésve szívünkbe, Kaiphás az. Ez mondta ki az első halálos ítéletet az Istenfia, a Messiás fölött, és addig nem nyugodott, amíg nem látta azt beteljesedni a kereszten. Átkosabb papja és főpapja nem lehetett volna Izraelnek, ez végleg megpecsételte népe és papsága gyászos sorsát.

c) Az ószövetségi áldozatbemutatók

Az istentiszteletnek főtenykedései az áldozatbemutatók voltak. Kétféle áldozatot rendelt az Úr Mózes által, véres és nem véres áldozatokat. A főáldozatok a véres áldozatok voltak, és ezek ismét háromfélék, az egész égő áldozatok, a bűnért való áldozatok és a békeáldozatok.

Az áldozati állatok Isten rendelése szerint ezek: tulok, borjú, juh, bárány, kecske, gödölye, galamb vagy gerlice.

Az egész égő áldozatokban az állat egész testét elégették az oltáron, azért egészen égő áldozat; az állat vérével pedig meghintették az oltár oldalait és az egész vért az oltár talapzatára kiöntötték.

A bűnért való áldozatokban az állati testnek csak egyes részeit, főleg a kövérséget égették el, a többi, mint szent, Istennek ajánlott ételt, az áldozatbemutatósnál ténykedő papság ette meg. Az egész áldozati vérről ugyanaz történt, mint az egész égő áldozatoknál.

A békeáldozatokban az áldozati vérről való szertartás ismét ugyanaz volt, mint előbb, de az áldozati állatnak csak egy kis részét kellett elégetni az oltáron, a többi a szereplő papság és az áldozatot fölajánló hívek ették meg, mint szent ételt.

A véres áldozatok mellett az ószövetségben vér nélküli áldozatok is voltak. Ezek anyaga finom búzaliszt, illetve az ebből sült lepény, kovásztalan kenyér és vörös bor volt. A lepényt faolajjal kellett készíteni, vagy legalább olajjal megkenni.

A föláldozás módja a véres áldozatok szertartásához volt hasonló. Az olajos lisztet, illetve olajos lepényt sóval kellett meghinteni és tömjén kíséretében az égő oltártűzre tenni és elégetni, a bort pedig, mint előbb az áldozati vért, az oltár körül kellett kiönteni. Az összes véres áldozatokkal egy időben és együtt mindig vér nélküli étel- és italáldozatokat is kellett bemutatni, kivétel csak a bűnért való áldozatok voltak, azokkal nem járt az étel- és italáldozat. Az oltár köré kiöntött áldozati vérről egy időben és együtt az áldozatul hozott bort is az oltár köré kellett kiönteni. De volt olyan étel- és italáldozat is, mely nem járt együtt a véres áldozattal, olyan volt az, mit a főpapnak kellett reggel és este bemutatnia. Sajátságos, hogy az Áron rendje szerinti papság a Melkizedek papságát is gyakorolta.

Az egész áldozatbemutatósi szertartást a papnak kellett végeznie, nem pap azt nem tehetette, az szentségtörés lett volna.

Az áldozati állatot az oltár elé vitték, és ott nyilvános bűnvallomás mellett a pap kiterjesztette kezeit az állat feje fölé, annak jeléül, hogy ez legyen a helyettes áldozat a bűnökért. A véres áldozatoknál ez a bűnvallomás és kézrátétel sohasem maradhatott el. Ezután megölték, leszúrták az állatot. Ezt a megölést, leszúrást bárki végezhet, nem pap is. A megölés tehát nem tartozott az áldozatbemutatás szertartásához, különben azt föltétlenül papnak kellett volna végeznie, mint szent szertartást. Nem, a leölés csak előkészület volt a szent szertartáshoz, amely most abban állott, hogy a pap a kiömlő vért csészékben fogta föl, az oltárhoz vitte, és meghintette vele köröskörül az oltár négy oldalát, a többit pedig az oltár talapzatára kiöntötte. A bűnáldozatoknál nemcsak meghintették az oltár oldalait, hanem azonkívül az oltár négy kiálló sarkát is meg kellett kenni a vérrel. Sőt mikor nem egyesért, hanem egy egész község vagy a papság bűneiért volt az áldozat, akkor a szent vért be kellett vinni a templom előrésszébe, a szentekbe és ott a tömjénillatú aranyoltár négy kiálló sarkát is be kellett azzal kenni, és a vérrel hétszer kellett a szentekszentje felé hinteni.

A vérrel való szertartással kapcsolatban szétdarabolták az áldozati állat testét, és a pap azt részenként az égő oltárra helyezte és ott elégette, vagy az összes szétvagdalt részeket együtt, vagy csak egyes részeket, vagy a kövérséget, aszerint amint vagy egész égő áldozat, vagy bűnért való, vagy békeáldozat volt. Az áldozati hústra, kövérségre mindig sőt és tömjént kellett hinteni.

Amint a véres áldozattal való szertartást, úgy a nem véres, vagyis étel- és italáldozat szertartását is csak pap végezhet.

A jeruzsalemi templom két oltárán folyton égett a szent tűz éjjel és nappal, annak sohasem volt szabad kialudnia. Naponként reggel és este egy-egy bárányt kellett egész égő áldozatul hozni, és ezzel együtt kenyér- és bor áldozatot is. Ugyancsak reggel és este a templom elő részében levő aranyoltáron jó illatú tömjénáldozatot kellett gyújtani és az illat eltöltötte az egész templomot és a szentekszentjét. Ezek mellett magának a főpapnak is kellett naponként reggel és este vér nélküli kenyér és boráldozatot bemutatnia.

Ezek voltak a naponkinti soha ki nem alvó, örökös áldozatok. Ezekhez főleg ünnepnapokon még más egész égő, bűnért való és békeáldozatok járultak.

Az ószövetségnek ezen kívül még két rendkívüli áldozata volt, a húsvéti bárány áldozata és az engesztelésnap i áldozat.

A húsvéti bárányáldozat ünnepélyes békeáldozat volt. Húsvét előestéjén a leviták trombitáinak harsonájára minden családatyának egy bárányt kellett a templom előudvarának nagy áldozati oltára elé hoznia. Ott leölték a bárányt, és vérét fölfogta a pap és az oltár köré kiöntötte, mint szent áldozati vért, kövérjét a pap az oltárra helyezte és elégette, a bárány testét pedig, mint Istennek szentelt áldozatajándékot hazavitte a családatya, és családjával együtt, szent szertartások között még aznap este elfogyasztották. Ez az Egyiptomból való kivonulás emléke volt. A bárány szent vére által megszabadultak az öldöklő angyaltól, szent húsaival pedig megerősödtek a kivonulás nagy útjára.

Az engesztelésnap i áldozatot a húsvét utáni hetedik hónap tizedik napján kellett bemutatni. Ezt az ünnepélyes nagy áldozatot magának a főpapnak kellett bemutatnia. A reggeli rendes bárányáldozat után egy tulkot és két bakot vezettek a nagy áldozati oltár elé, a tulkot a főpap, a két bakot a papok és nép bűneiért. A főpap a bűnbánat jelzésére, egyszerűen öltözve odaállott, és a maga és az egész nép nevében nyilvános bűnvallomást tett, kiterjesztette kezeit az áldozati állatok fejére, annak jeléül, hogy a bűn mintegy azokra szálljon, azok legyenek az engesztelés a bűnökért. Most leölték a tulkot, és a papok fölfogták annak vérét. És ezalatt a főpap a jóillatú füstölővel bement a tulajdonképpeni templomba, és annak nem csak elő részébe, hanem egészen be a szentekszentjébe, közvetlen Isten titokteljes közelébe. Szent félelem kísérte lépteit, egy év óta ember nem tette be oda a lábát. A füstölővel megfüstölte a szent frigyszekrényt, illetve annak helyét, azután letette ott az égő, illatozó füstölőt, és kijött. A papság most átnyújtotta neki az értékes aranycsészében a tulok vérét, és a főpap most másodszor ment be a szentekszentjébe,

a szent vérrel hétszer hintett a frigyszekrény, az Úr trónja felé, és ismét kiment. Most a papság az azalatt leölt bak vérét nyújtotta át neki, és most harmadszor ment be a szentekszentjébe, a bak vérével is hétszer hintett az Úr trónja felé. Ezzel megvolt a főpáp, a papok és az egész nép bűneiért való engesztelés. És most harmadszor és végleg kijött. Megkönnyebbült a lelke. Hátborzongató, mikor az ember egész egyedül oly közel érintkezik a túlvilággal. Megtörtént, hogy a szent borzadálytól a főpáp holtan rogyott össze. Miután megvolt a szent vérrel való szertartás, most a tulok és bak testét egészen elégették, de nem a rendes oltáron, hanem Jeruzsálemen kívül. A második bakot pedig a nép bűneivel kihajtották a pusztába, hogy ottvesszen.

Ezek az ószövetség csodálatosan titokteljes áldozatbemutatói. Ha csak emberi gondolatok volnának, nem sokba vennők, de ezek mind Istennek legszentebb gondolatai, úgy írta azokat ő maga elő Mózes által. Ha isteni gondolatok, akkor ugyancsak illik azokba elmélyedni.

3. Az ószövetségi áldozatbemutatók értelme, jelentése, lelke

Az áldozatbemutatók az oltáron égő tűzzel, gomolygó füsttel, szétterjedő tömjénillattal, párolgó vérrel mind olyan titokteljes jelek, képek, melyekkel az istentisztelő ember minden szónál és beszédnél ékebben és hangosabban akar szólni az ő Ura Istenéhez. És viszont ugyanaz a szent tűz és lángok és füst, az az illatár és az ott elfolyó, habzó, friss vér egyszersmind magának az Istennek olyan titokteljes írásjelei, amelyeket ő maga íratott általunk évezredek keresztül az ő oltáira, úgyhogy, ha úgy tetszik, olyan titkos isteni máne, thekel, fárez van az istenoltároknak írva. Legyünk mi is Dániel, és igyekezzünk e titokteljes isteni írásjeleket szent tisztelettel kibetűzni és hűségesen megmagyarázni.

Az összes áldozatbemutatókban négy elem tűnik ki. Az egyik maga Istennek mindenek fölött levő Lénye. Istennek és csakis Istennek szólnak az összes áldozatok. Nem lehet semmiféle teremtetett méltóságoknak káromlás nélkül áldozatot bemutatni, sem embernek, sem angyalnak.

A második elem az áldozatot bemutató pap személye. Csakis az Istennek fölszentelt és fölavatott papja mutathat be áldozatot, senki más, még a nagyok, a királyok sem. A fölavatott pap a, nagyok, a királyok és az egész nép nevében lép az Úr oltárához.

A harmadik elem az összes áldozatbemutatókban az áldozati ajándék, amit Istennek viszünk. Az áldozati ajándék az összes ószövetségi áldozatokban mindig kettős, az áldozati állatnak teste és külön az állat vére, a nem véres áldozatokban külön a kenyér és külön a bor.

Az áldozatbemutatók negyedik eleme, az áldozatot bemutató papnak szent ténykedései, amelyekkel az áldozati kettős ajándékot Isten színe elé viszi és Istennek átadja. A papnak szent ténykedései az áldozatbemutatóban ezek voltak: 1. az áldozati állat testét, illetve annak részeit és az áldozati lepényt, a kenyeret az oltárra tenni, 2. az oltárra tett állati testet és kenyeret elégetni, 3. az áldozati vérrel a nagy égő oltár négy oldalát meghinteni; a két oltár négy szarvát a szent vérrel megkenni; a szent vért a szentekbe, illetve a szentekszentjébe bevinni és ott hétszeresen elhinteni, a többi szent vért a nagy égő oltár talapzatára kiönteni.

Ezek és csak ezek tartoztak a papság áldozati szent ténykedéseihez. Az áldozatot leszúrni, megölni nem tartozott a paphoz, azt a leviták végezték, éppígy az áldozati testet földarabolni, a bőrt eltávolítani. Még a világiak is segédkezhetek ezekben.

Az áldozatbemutatóknak fő és vezérgondolata az, hogy az ember különleges áldozatajándékokkal kedveskedik Ura Istenének. Az áldozati ajándékokat mintegy Isten kezeibe adjuk át, Isten kezeibe tesszük le. És annak jeléül, hogy Isten elfogadja tőlünk az áldozatajándékokat, az ószövetségben a látható oltárt rendelte: az oltár mintegy Isten kezei, ahová letesszük a mi ajándékainkat. És hogy még inkább ki legyen fejezve, hogy az oltárra letett ajándék az Istené lesz, azt az oltáron el kellett égetni és amennyiben folyadék volt, vér vagy bor, azt az oltárra kellett hinteni, illetve az oltár körül kiönteni, és így Isten számára

teljesen lefoglalni. Az áldozati ajándékoknak az a része, amit a bűnért való és békeáldozatokban, mint szent ételt el kellett fogyasztani, az szintén egészen Istennek volt átadva, az Istené volt, és mint ilyent kellett az Istennel való szent barátságban elkölteni.

Most azt kérdezzük, miért kellett éppen ezeket a különleges áldozati ajándékokat Istennek vinni és nem aranyat, ezüstöt, drágaságokat. Az embernek, mint Isten teremtményének valamiképpen magamagát kellett Istennek átadnia, hogy istentiszteletünkben lehetőleg jobban legyen kifejezve, hogy ki az Isten és mik vagyunk vele szemben mi. De miután az ember önmagát nem adhatta oda az oltárra égő áldozatul, legalább azt igyekszik Istennek áldozatajándéku vinni, amiből él, amiből életét meríti, mint táplálékból. És mivel a zsidó nép állattenyésztő és földművelő nép volt, az ő tápláléka is abból volt, amit tenyésztett, nevelt és termelt, az ő barmai, állatai, a búzakenyér, a bor és olaj. Ezekből vette tehát Isten számára is áldozati ajándékait.

És miért kellett az áldozati állatot úgy hozni ajándéku, hogy külön a testet és külön a kiontott friss vérét? Ez Istennek különleges akarata és parancsa volt.

Sajátságos, Isten már Noénak és vele az egész vízözön utáni új emberiségnek azt a parancsot adta: minden mi mozog és él, legyen nektek eledelül, kivéve azt, hogy a húst vérével ne egyétek. (Ter 9,3.4) Ugyanazt ismételte az Úr a zsidó néppel szemben: minden lélek, mely vért eszik, elvesz az ő népe közül. (Lev 7,27) Mert az állatok vére lelkük helyett van, mint maga az Úr magyarázta. (Mtörv 12,23) Vagyis azt mondja itt az Úr, hogy az állatok vére mintegy az állatok lelke, az állatok élete. És könnyen megértjük, mert hiszen a vér az életnek legelső, legszükségesebb eszköze, legtermészetesebb hordozója, és így legjobb jele és kifejezője az életnek. És ha most azt kérdezzük, vajon mért vette el Isten a világ kezdetétől a vért az emberek használatából, miért tartotta azt kizárólagosan magának fönn? Bizonyára amiatt, hogy ezzel azt fejezze ki és azt hirdesse, hogy csak ő az élet ura és kizárólagos birtokosa, mert hiszen csak ő adhatja, csak ő adja mindenkinek az életet. A vér így már a világ kezdetétől fogva volt Isten mindenek fölött való uralmának hangosan szóló szónoka. Azért nem lehet csodálni, ha Isten ezt a kiváló szónokot meghívta az ő szent oltáraihoz is. Lám innét a meglepő tény, hogy az istenoltárokon a világ kezdetétől nemcsak a szent tűz lobog, a lángok szállnak föl, a sűrű füst gomolyog, a tömjénillatár terjeng, ott piroslík, ott párolog mindig a friss áldozati vér is. És ez a habzó, párologó vér, mint félelmet keltő szónok minden tűznél, lángnál tüzesebben szónokol, s azt kiáltja hangos szóval a népeknek: Ez oltárnak Ura a vérnek és vele az életnek is Ura. Nemcsak e tulok, kos, bak és bárány vérenek, életének, hanem minden életnek, az ember és minden ember, a nagyok és királyok, a népek és nemzetek életének is. És azért itt az oltár előtt meg kell hajolnia, le kell borulnia mindenkinek. És fölszólít mindnyájunkat a 94. zsoltár szavaival: *venite adoremus et procidamus ante Deum, ploremus coram Domino, qui fecit nos, jöjjetek, imádjunk és boruljunk le Isten előtt, és sírjunk az Úr előtt, mert ő alkotott minket. És szívleljük itt az ő szent oltára előtt folytatólag meg, quia ipse est Dominus Deus noster; nos autem populus ejus et oves pascuae ejus, hogy ő a mi Urunk és Istenünk és mi az ő népe és az ő legelőjének juhai.*

Azt akarja az oltárnak ez a hatalmas szónoka hangsúlyozni a 99. Zsoltár szavaival: *scitote, quoniam Dominus ipse est Deus, ipse fecit nos es non ipsi nos, értsétek meg, hogy ő, az Úr alkotott minket, és nem mi magunk magunkat. És ezért vérünk, életünk és vele mindenünk, az Úr ajándéka. Tehát adósok vagyunk, tartozunk mindnyájan, és mindennel tartozunk. Az Úrnak nagy adósai vagyunk mind, ahányan vagyunk.*

És azért végül azt dörghi a mindenek fülébe, nemcsak a tulok, kos, bak és bárány vérét kell az Úr elé vinni, a mindnyájunk vérével is tartozunk az ő szent oltárának. Alázatosan készeknek kell lennünk, hogy saját magunkat is áldozatul vigyük, ha Isteni Fölségének úgy tetszik. De ha vérünket és életünket kell Istennek áldozatul hoznunk, mennyivel inkább egy kis engedelmisséget, legszentebb parancsainak teljesítését.

Amit az oltárra hintett áldozati vér oly világosan hirdet, ugyanazt hangoztatja, ha kissé homályosabban és gyöngébben is az oltárra tett többi áldozati ajándék, az áldozati állat teste és a vér nélküli áldozatok kenyere és bora.

Az állatok teste és húsa, kövérsége, a kenyér és bor képezi az ember táplálékát, és mivel ez a táplálék adja, neveli és tartja fenn a táplálkozó ember életét, azért ez a táplálék az ember életét is elég méltán jelképezi. Amikor tehát az állat testét, húsát, kövérségét avagy a kenyeret és bort az Isten oltárára tesszük, ezzel az van jelképezve, hogy az ember élete van az oltárra téve és Istennek átadva, és így azt fejezzük ki e szent jellel képletesen, hogy az oltár ura a mi életünknek is ura, ő a mi Urunk Istenünk. Így az oltárra áldozatajándékkul tett állat teste, húsa, illetve a kenyér és bor is ugyanazt jelképezi, amit az áldozati vér oly kiáltóan hangoztatott.

4. Az ószövetségi áldozatbemutatók négyszeres rendeltetése

A szent oltár előtt ébred az ember öntudatára, és megérti háromszoros nagy kötelességét Ura Istenével szemben. Először is belátja és érzi, quoniam Deus magnus Dominus et rex magnus super omnes, hogy nagy úr az Isten, és mindenké fölötte nagy király. Olyan nagy úr, hogy ő tőle és belőle vagyunk mind és mindenünk; olyan nagy úr, hogy magunkkal és mindenünkkel neki tartozunk. Mikor ezt belátjuk és meg is valljuk és ezt hirdetjük, ez az imádás, a legmélyebb istentisztelet, a legnagyobb istencsere.

Második kötelességünk Istennel szemben, hogy érezzük, értsük minő illő, jogos és méltányos Istennek mindenkor és mindenütt hálát adni, mert hisz csupa Isten jótéteménye vagyunk, és minden percünk csupa ajándék.

Harmadik kötelességünk, abban a tudatban élni, hogy mi mind Istennel szemben teljes koldusok vagyunk, illetve csupa üres koldustarisznnya, ha van valamink, Isten tette bele tarisznnyánkba. Tehát ha megszorulunk és érezzük ürességünket, hová menjünk kérni, koldulni, keresni, mint Urunk Istenünkhöz.

Ezzel a hármassal kell az Úr oltárához lépni, e hármassal lelkületünket öntsük bele áldozati ajándékainkba, és megvan a három Istennek tetsző, az imádó, hálaadó, kérő áldozat.

Ilyen imádó, hálaadó, kérő áldozatok voltak az ószövetségben a véres egész égő és békeáldozatok, a vér nélküli kenyér és boráldozatok és a tömjénillatú áldozat, ha ugyan egészen áldozatszámba mehetett.

De még egy negyedik lelkületről sem szabad megfeledkeznünk az Úr oltára előtt, és ez a templomba felmenő vámos lelkülete. Még az égre sem mert föltekinteni, csak verte a mellét mondván, légy irgalmas nekem szegény bűnösnek. Igen, mi nemcsak koldusok vagyunk az Úr előtt, hanem ami szégyenletesebb, mi a mi egyedüli jótévőnknek hálátlan, gyalázatos ellenségei vagyunk.

Az Úr Isten ezt a bűntudatot a régi emberiségben egészen feltűnő módon iparkodott ébren tartani és nevelni. Oly meglepő, hogy a világ kezdete óta és az ószövetségi választott népnél az áldozatoknak nagy többsége véres áldozat volt, vér nélküli áldozat ott nagyon kevés és az, ami volt, jórészt csak kísérte a véres áldozatokat. Oly feltűnő, hogy nemcsak a bűnért való áldozatok voltak véres áldozatok, hanem még az imádó, hálaadó, kérő, még a békeáldozatok is véres áldozatok voltak.

Az ember oly könnyen tudja feledni, hogy bűnös, vagy legalább is nem sokba veszi a bűnét, sőt könnyelműségében esetleg azt is meri mondani az istentelenekkel, peccavi et quid mihi accidit triste (Préd 5,4) vétkeztem és mi bajom esett. Azért, hogy a könnyelmű embert oly könnyen ne kísértse a gonoszság, Isten oltára naponkint friss párolgó vérbe öltözött, és megrendítő szavával azt hirdette: tartsatok bűnbánatot, és ne vétkezzetek, mert amely napon vétkeztetek, meghaltok. Mert a bűn Isten véghetetlen méltóságának semmibevevése, megvetése, azért a lehető legnagyobb megtorlást követeli, a vért, a halált. *Servite Domino in timore et*

exultate ei cum tremore, szolgáljatok az Úrnak félelemmel és örvendezzetek neki rettegéssel, nequando pereatis de via justa, cum exarserit in brevi ira ejus (Zsolt 2,11-13) nehogy elveszsetek az igaz útról, mikor hirtelen fölgýullad az ő haragja.

Ez volt a háromszorosan szent Istennek gondolata a régi világ véres oltárain. De ez még nem minden. Mózes által még azt rendelte: a test lelke a vérben vagyon, és én azt néktek adtam, hogy az oltáron azzal tisztítsátok meg lelkeiteket és a vér a lélek engesztelése legyen. (Lev 11,17) Nemcsak bünfélelem és bűnbánat kell, eleget is kell tenni bűneinkért, ki kell engesztelni a megbántott Istent. És az engesztelés egyedüli isteni szere a vér: vérrel tisztítsátok meg lelkeiteket az oltáron, ez Isten ősi szava. Mit Szent Pál így fejez ki (Zsid 9,22): Vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat. Íme itt a magyarázat, miért kellett oly sok vér az igaz Isten oltárain a világ kezdetétől fogva. Igaz, hogy a régi áldozatok közül csak a bűnért való és az engesztelésnap i áldozat volt kizárólagosan az engesztelés számára rendelve, de azért a többi véres áldozatból sem hiányzott ez a gondolat és igazság, hogy bűnbánat és engesztelés. A frissen kiontott áldozati vér ott is hallatta szavát.

Mindezekből megértjük, minek kellett lelkesíteni a régi világ oly nyerseknak és anyagiassáknak látszó áldozatait, hogy Istennek tessenek és azokat gyönyörűséggel fogadja, amint azt gyakran mondotta, mint Ábel, Noé, Ábrahám áldozatairól: az imáadásnak, hálaadásnak, bűnbánatnak, engesztelésnek és az alázatos szent könyörgésnek kellett az oltárról ég felé szállnia.

5. Az ószövetségi áldozatbemutatók értéke

Isten az ószövetségi áldozatokat főképpen azért írta elő, hogy azok a messze jövőbe világítsanak, és reményt keltsenek a jövőbenő Messiásban és annak világmegmentő áldozatában. Az a sokféle áldozat és azoknak sokszoros szertartásai csupa titokzatos beszéd és jövőndölés volt, amelyekben Isten azoknak a szegény népeknek évezredeken keresztül az ő nagy Messiásáról beszélt. Az az oltár, az a vér, az a tűz és égfelé szálló füst és jóillat csupa sejtelen, homályos gondolat, ébredő hit, reménykedő vágy volt. Az oltáron folyó vér, az oltárra tett égő áldozat képében a keresztben függő jövőbenő Messiás, Jézus Krisztus volt. Azok az áldozatok Ábel áldozatától kezdve jeltűzek voltak abban a pusztában, örömtűzek abban a sötét éjben, amelyben a szegény népek milliói a megváltó Krisztus felé haladtak. Az a tengernyi áldozatvér a világ kezdete óta azt a drágalátos áldozatvért jelentette, melynek egy cseppje is értékesebb, mint az az évezredeken keresztül való szent véráradat. Minden véres oltár egy-egy a szív mélyéből előtűró vágy, egy-egy sóhaj, egy-egy segélykiáltás volt a Messiás megváltó vére után.

Ámde a régi véres áldozatoltároknak egy közös nagy hibájuk, azaz hiányuk volt, hogy a megbántott Istent ki nem engesztelheték, az ember bűnét jóvá nem teheték, az elveszett istenkegyelmet vissza nem szerezhették. Akármennyi vér folyt azokon az oltárokon, egyetlen bűnt sem moshattak le; ha égis erő lánggal égett a sok áldozat, kegyelmet onnét nem hozhattak. Ha el is tekintünk attól, hogy az áldozatot hozó ember a világ kezdetétől mind szegény bűnös, hol van Istenhez igazán méltó áldozat a földön? Ha még olyan tiszta volna a kéz, mely az áldozatot hozza és még oly szent a szív és az Isten szeretetétől hevűlő a lélek, amely az áldozatot meggyűjtja, Istent kielégítheti-e? Ha pusztá ember valaha igazán szent áldozatot hozott, az Ábrahámé volt, mikor Móriáh hegyén föl akarta áldozni egyetlen fiát. Tiszta és ártatlan volt a kis Izsák, és tiszta kézzel, igazán hősi áldozatlélekkel akarta őt föláldozni édesatyja, Ábrahám, de ez az áldozat kielégíthette volna-e Isten végtelen fönségét? Nem. Nagyon igazat mondott Ábrahám, mikor alázatosságában így szólt: szólok az én Uramhoz, noha por és hamu vagyok. Csak por és hamu, Istenhez nem méltó alacsonyosság vagyunk minden áldozatunkkal együtt.

Amint a mi imáink, kéréseink és akármiféle jócselekedeteink a maguk erejéből sohasem elégségesek arra, hogy Istent megkérleljék, bűneinket eltöröljék, Isten kedvét és kegyelmét megnyerjék, éppúgy az ószövetségi áldozatok. Ezek is csak ilyen külső jócselekedetek, imák és kérések voltak, és csak annyit értek, amennyit a jószándék és jóakarát, az Istenben és a Messiásban való hit, remény és szeretet ért ott benn a szívben, azok szívében, kik az áldozatot hozták. Valódi imádó-, hálaadó-, kiengesztelő- és kérőerejük nem volt önmagukból, csak a jövőendő Messiás isteni áldozati vére erejéből.

Sajnos az igazi hit és áldozati szellem oly sokszor hiányzott a régi nép áldozataiból, amint azt a próféták oly sokszor korholták, így volt ez gyarkran, így volt ez végig, az Úr Jézus koráig, és azért az Úr már Málákiás próféta szavaival veti el a régi áldozatokat: Nem kedvellek titeket és az ajándékot nem veszem el kezeitekből, nem nézek többé az áldozatra és semmi engesztelőt nem fogadok el kezeitekből. (Mal 1,10; 2,13) Szellem az Isten, nem hús kellett neki. Ábrahám lelkiületét kereste az ő régi népe szívében és nem Ábrahám vérét az ő ereikben.

6. Mit szólnak az ószövetségi áldozatbemutatókhoz?

Végigmentünk lélekben a régi választott nép titokteljes évezredein, megnéztük szent templomát, szent helyeit, oltárait, kutattuk istentiszteletét, szent áldozatait, áldozatbemutatókat, és eszmélünk, csodálkozunk. Sok oly idegenszerű ott nekünk és különös, de van ott sok rokon és ismerős is mielőttünk.

Hiába, a mi egy igaz Istenünknek hitét, vallását, istentiszteletét találjuk ott is. A mi egy igaz Istenünk szerzeménye az. Így tartotta meg az Úr azt a régi népet az ő sajátos népének, az általános elpogányosodás közepette. Mi sok és nagy szentet nevelt ez a régi hit és vallás! Hogy égtek, szenvedtek és meg is haltak ezért a próféták; hogy küzdöttek ezért a makkabeusi hősök; hogy szenvedtek Izrael hitéért az ő vértanúik! Hogy sírtak a babiloni fogságban levők Jeruzsálemért és szent helyeiért, oltáraiért! Hitük, vallásuk által föllelkesítve, hogy sóhajtoztak, epekedtek az Izraelben élő igazak évszázadról évszázadra a desideratus cunctis gentibus, Agg. 2.8 a Messiás után. Mert az ő szent törvényeik, szertartásaik, istentiszteletük mint egy szent anyaméh, a Krisztust hordozták, amint Szent Ágoston oly találóan megjegyzi. Igen, az ószövetség hite, vallása, az igaz isten szent hite, vallása volt, az ő híres zsoltáraik manap is a mi legszebb imáink és énekeink. Sőt az édes Magnificat, Magasztalja az én lelkem az Urat is az ószövetségből hangzik felénk. És az a legdicsőbb ünnepi menet, melynek tagjai Joakim, Anna, Zakariás, Erzsébet, Keresztelő János, Simeon, Anna prófétaasszony, a betlehemi pásztorok és élükön a boldogságos Szent Szűz és Szent József, áldott karjaikon a kisded Jézussal, ők mind az ószövetség kapuiból jönnek felénk. Ők az angyali Glória in excelsis hangjai mellett az ószövetségből hozzák nekünk a világ Üdvözítőjét.

Az ószövetség istentiszteletét, templomát, oltárait, papságát és szent áldozatbemutatókat az teszi előttünk oly értékessé, mert bennük a mi újszövetségünknek évezredekre előre vetett titokteljes árnyékképekből rajzolt, hogy úgy mondjam, csodálatos arcképét látjuk. Abból a régi templomból, oltárokról, papságból, áldozatbemutatókból mind próféták szólnak mihozzánk: a jövőendő idők teljességének csodálatos dolgairól jövőendölnek.

A régi oltárok a rajtuk bemutatott ezernyi áldozatok tűzével, lángjával, illatos füstpárájával, a róluk lefolyó friss vérrel, egy valódi, ha nem is tintával írt, próféták könyvét írták, csupa érdekes jövődöléssel telve. Azt írják abban, hogy majd az új ígéret földjén, a Messiás országában is lesz templom, oltár, papság főpap és papok. Lesznek ott is áldozatok és áldozatbemutatók. Ott is lesz egész égő, bűnért való- és békeáldozat. Ott is lesznek véres és nem véres áldozatok, ott is lesz kenyér és boráldozat, tömjénillatú áldozat. Ott is lesz húsvéti bárányáldozat és nagy engesztelésnap áldozat. Ott is lesz naponkinti bárányáldozat és vele együtt ugyanakkor kenyér- és boráldozat. A tömjénillatú áldozat és az áldozat tüze ott sem fog kialudni soha. Igen, az új ígéretföldjén is lesz mindez, hiszen azért ígérte mindezeket az Úr

képekben és azért tellett neki mindazokban évezredekben keresztül kedve, mert örök irgalmának és szeretetének jövődő szent énekét, canticum novum hallgatta bennük.

És ha lesznek a Messiás országában is áldozatok és áldozatbemutatók, minők lesznek azok? Ez a titokteljes próféták könyve azt feleli, hogy olyanok lesznek, mint most, és mégsem olyanok. Olyanok lesznek mint most, de nem olyan anyagiak és földiek, hanem égiek, isteniek. Úgy, mint Izsaías próféta mondta 64,4., igaz Szent Pál szövegezésében: Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quae praeparavit Deus. Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szívbe nem hatolt, mit Isten készített a jövődő Messiás országában. A régi áldozatbemutatók külső kerete, külső formája, külső alakja ugyanaz lesz, mint a régi, csak isteni tartalommal lesz kitöltve. A régi áldozatbemutatók alap- és fővonásai megmaradnak, mert azok évezredek, ősi istengondolatok, csak az oltár lesz más, a pap lesz más, a kettős áldozati ajándék, a test és vér, a kenyér és bor lesz más. Igen így beszél a régi oltárokról ez a titokteljes próféták könyve. És igazat mond.

Lássuk, halljuk, nézzük.

A szent keresztáldozat

7. A világtörténelem legszomorúbb és legszentebb eseménye

Az ősi áldozatok számára elérkezett az idők teljessége, és az akkor volt, mikor nagypénteken megszólaltak a jeruzsálemi templomban a leviták szent harsonái, és jelezték a húsvéti bárányok leölésének idejét. Szomorú feleletül más harsonák hallatszottak a Kálvária-út felől: akkor hurcolták az igazi Isten Bárányát leölésre. A húsvéti bárányok fájdalmas mekegése egyesült a kereszten meghaló Istenfiának fájdalomkiáltásával: Beteljesedett. – Ez az ősi véres áldozatok isteni búcsúztatója volt, betöltötték hivatásukat. A világ kezdetétől évezredekken keresztül kellett a keresztre felé mutatniuk és az emberiséget a keresztre alá vezetniük. Megvan. Menjünk most a Kálváriára, nézzük meg, mi történik ott.

Az első nagypéntek emberi oldalát tekintve undorító hóhérság volt. Az emberi igazságszolgáltatás azon három elítéltet juttatott a keresztre, a két lator között harmadiknak az akkori emberi igazság szerint mint leggonoszabbat, magát az emberré lett Istenfiát.

Nézzük és lássuk az emberi igazságszolgáltatásnak e valóban utolérhetetlen remekét, amint azt az evangéliumok oly egyszerű és keresetlen szavakkal megörökítik.

S jövének azon helyre, mely Golgotának nevezetük, mi magyarul, agyko ponyák helye. S adának Jézusnak epével és mirhával vegyített bort inni. S midőn megízlelte azt, nem akará inni, nem fogadá el. Akkor ott megfeszítették őt. S vele együtt megfeszíték a két latrot is, egyiket jobbja felől és a másikat balkeze felől. S beteljesedék az Írás, mely azt mondja: „És a gonoszok közé számláltatott.” Vala pedig három óra, (a mai 12 óra felé) midőn megfeszítették őt. Jézus pedig mondá: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek.” S feje fölé helyezék halálának okát is írva, mely feliratot Pilátus írt és a keresztre helyezett. Vala pedig írva: Ez a názáreti Jézus, a zsidók királya. Ezt a feliratot tehát sokan olvasák a zsidók közül; mert a városhoz közel vala a hely, hol megfeszítették Jézust. Írva vala pedig zsidóul, görögül és latinul. Mondák azért Pilátusnak a zsidók főpapjai: „Ne írad: a zsidók királya; hanem hogy ő mondotta: A zsidók királya vagyok.” Feleli Pilátus: „Amit írtam, megírtam.”

A katonák pedig, miután megfeszítették Jézust, vevék az ő ruháit és négy részre oszták, mindegyik katonának egy részt szánva s vevék a köntöst is. S eloszták azokat, sorsot vetvén rájuk, ki mit vigyen el. A köntös pedig varratlan vala, felölről kezdve egészen szöve. Mondák azért egymásnak: Ne metéljük el ezt, hanem sorsoljunk fölötte, kié legyen.” Hogy beteljesedjék az Írás, beteljesedjék, mit a próféta mondott, ki így szól: „Eloszták az én ruháimat maguk között és köntösömre sorsot vetének.” A katonák tehát ezeket megcselekedték. S leülvén, őrizték őt.

Az arra menők pedig káromlák Jézust, hajtogatván fejeiket és mondván: „Hej, ki lerontod az Isten templomát és három nap alatt ismét fölépítéd azt, szabadítsd meg magadat; ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!” S ott álla a nép nézvén és csúfolák őt. Hasonlóképpen a főpapok is az írástudókkal és vénekkel együtt csúfolva mondák egymásnak: „Másokat megsegített, önmagán nem tud segíteni. Ha Izrael királya ő, akkor szálljon le most a keresztről, és hiszünk neki. Másokat megsegített, önmagán segítsen, ha ez a Messiás, az Istennek választottja. A Messiás, Izrael királya, szálljon le most a keresztről, hogy lássuk és higgyünk. Az Istenben bízott, szabadítsa meg most, ha kedveli őt; mert azt mondotta: Isten Fia vagyok.” Csúfolák pedig őt a katonák is, hozzámenvén és ecetet nyújtván neki és mondván: „Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat.” Ugyanazzal szidalmazák őt a latrok is, kik vele megfeszítették vala. Egyik pedig a latrok közül, kik ott függtek, káromlá őt mondván: „Ha te

vagy a Messiás, szabadítsd meg önmagadat és minket is.” Felelvén pedig a másik, feddé őt, mondván: „Te sem féled az Istent, holott ugyanazon büntetés alatt vagy? S mi ugyan igazságosan, mert cselekedeteinkhez méltó sorsban részesülünk; de ez semmi gonoszt nem cselekedett.” S mondá Jézusnak: „Uram, emlékezzél meg rólam, midőn országodba jutsz.” S mondá neki Jézus: „Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban.”

Ott álltak pedig Jézus keresztye mellett az ő anyja és anyjának testvére, Mária, Kleofás felesége és Mária Magdolna. Jézus tehát látván anyját és az ott álló tanítványt, kit szeretett, mondá anyjának: „Asszony, íme a te fiad!” Azután mondá a tanítványnak: „Íme a te anyád!” És azon órától a tanítvány őt magához vevé.

Hat órától pedig sötétség lőn az egész földön kilenc óráig (a mai 12 órától 3-ig) és a nap elsötétedék. És kilenc óra tájban (mai 3 óra tájban) kiálta Jézus nagy szóval, mondván: „Éli, Éli, lámmá szabáktáni?” azaz: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” Némelyek pedig az ott állók közül hallván ezt, mondák: „Íme Illést hívja ez.”

Azután tudván Jézus, hogy minden bevégeztetett, hogy beteljesedjék az Írás, mondá: „Szomjazom.” Vala pedig ott egy edény tele ecettel. S azonnal futván egy a körülállók közül, szivacsot vőn, megtölté ecettel és izsópszárra tűzvé, az ő szájához nyújtá és inni ada neki, mondván: „Hadd lássuk, ha eljön-e Illés, hogy megszabadítsa őt.” Amint tehát Jézus az ecetet vette, mondá: Beteljesedett. Azután pedig ismét nagy szóval kiáltván, mondá: „Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet.” S ezeket mondván lehajtá fejét és kiadá lelkét.

S íme a templom függönye közepén kettéhasada felülről egész aljáig és a föld megindula és a kősziklák megrepedének és a sírok megnyílnak és sok teste a szenteknek, kik aluvának, feltámad. És kilépven a sírokból az ő feltámadása után, a szent városba jövőnek és sokaknak megjelenének. A százados pedig, ki átellenben állá, látván, hogy így kiáltva halt meg, és látván ami történt, igen megfélemlé és dicsőítő az Istent, mondván: „Valóban igaz, valóban Isten Fia volt ez az ember!” S azok is, akik vele valának Jézus őrizetére, látván a földindulást és a történeteket, igen megfélemlének, mondván: „Valóban Isten Fia volt ez!” S azoknak az egész serege, kik szintén jelen valának e látványnál és a történeteket látták, mellét vervén, visszatére. Távolabb állá pedig Jézus minden ismerőse és sok asszony, kik követték vala őt Galileából és vele együtt felmentek vala Jeruzsálembe, szolgálván neki, – ott állván, ők is látták ezeket. Köztük vala Mária Magdolna és Mária, ifjabbik Jakabnak és Józsefnek anyja és Szalóme, Zebedeus fiainak anyja, kik, midőn Jézus Galileában vala, követték őt és szolgálnak neki.

A zsidók pedig, mivel készültnap vala, hogy ne maradjanak a kereszten a testek szombaton – mert nagy nap vala ama szombatnap, – kérék Pilátust, hogy töressenek meg azok lábszárai és vétessenek le. Jövének tehát a katonák és az elsőnek lábszárait ugyan megtörék és a másikat is, ki megfeszítettet vala vele. Jézushoz pedig jöven, amint látták, hogy már meg van halva, nem törék meg lábszárait, hanem egy a katonák közül lándzsával megnyitá oldalát, és legott vér és víz jöve ki. És aki látta ezt, bizonyosságot tett róla és igaz az ő bizonyága. És ő tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. Mert ezek azért történtek, hogy beteljesedjék az Írás: „Csontot meg ne törjete rajta.” És ismét más Írás mondja: „Nézni fognak arra, akit átdöftek.”

Mi rettenetes istentelenségek és embertelenségek gyászos története veszi körül a mi szent hitünk legszomorúbb, legnagyobb, legszentebb és végtelenül imádásra méltó eseményét.

8. Jézus Krisztus kereszthalála valódi áldozatbemutató

S azoknak egész serege, kik szintén jelen valának e látványnál (a keresztfeszítésnél) és a történeteket látták, mellét vervén visszatére. Mi is verjük mellünket, de ne menjünk el, hanem térdeljünk le a meghalt Jézus Krisztus véres keresztye előtt és elmélkedjünk a fölött, hogy mi is történt itt.

Vegyük ez elmélkedésünkben vezetőnknek, tanítónknak Szent Pál apostolt, mert a kereszt titkát önálánál senki mélyebben nem tanulmányozta. A kereszt fölött megbotránkozó zsidóknak és pogányoknak azt feleli, hogy az ő összes prédikációja csak a megfeszített Krisztus. (1Kor 1-3) Összes dicsekvése tárgyát is csak a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségében találja. (Gal 6,14) A zsidókhoz írt levelében hosszasan tárgyalja, hogy miképpen is kell a megfeszített Jézus Krisztust érteni. Úgy látom őt, amint imádó tisztelettel áll a Kálvárián és nézi a kereszten elvérzett, meghalt Jézus Krisztust és részletesen megmagyarázza a zsidókból lett keresztényeknek a kereszt nehéz titkát. Megmondja nekik, hogy ez a Jézus Krisztus ott a kereszten valódi pap és főpap, mint Áron. Ő is az emberekért rendeltetett az Isten előtti ügyeikben. (Zsid 5,1) Mint Áron Istentől hivatott papnak, – úgy Krisztus is nem önmagát dicsőítette meg azzal, hogy főpappá legyen, hanem az, aki mondotta neki, Fiam vagy te. (Zsid 6,4.5) Ami azt jelenti, hogy Jézus Krisztus azóta Isten legfőbb papja, amióta Istenfia: a megtestesülés csodapillanata szentelte őt pappá; az örök istenségnek az emberi természettel való egyesülése kente őt föl szent emberségében Isten örök papjává. Mi csodálatos papság ez a Jézus Krisztus papsága. Szent Pál részletesen összehasonlítja ezt az Istenfia papságát a régi, ószövetségi papsággal, és azt mondja, Jézus Krisztus papsága örök papság. A régi papok és papságuk meghalt, Jézus Krisztus és az ő papi méltósága nem hal meg. Jézus Krisztus és az ő papi hivatala, méltósága szent, ártatlan, szeplőtlen, a bűnösöktől elkülönözött és az egeknél is fonságesebb. Míg a régi főpapok és papok bizony bűnösök voltak, és azért, mikor áldozatokat mutattak be a nép bűneiért, előbb mindig a maguk bűnéért kellett áldozniuk. És mert bűnösök voltak, áldozataik is tökéletlenek voltak, és azért minden nap voltak kénytelenek a bűnökért áldozatokat bemutatni: míg Jézus Krisztus mint szent és tökéletes pap és főpap azt csak egyszer cselekedte, önmagát áldozván föl. (Zsid 7,24.26.27) Szent Pál folytatja Jézus Krisztusnak és az ő papi hivatalának a régi papokkal és a papsággal való összehasonlítását és Jézus Krisztust a jövő jók, vagyis a mennyei és örökkévaló jók főpapjának nevezi a régiekkel szemben, akik csak a mennyiek élőképének és árnyékának voltak szolgálói. (Zsid 4,11; Zsid 8, 5)

Azután szembeállítja a régi papok áldozati ajándékait és Jézus Krisztuséit, és azt mondja, míg a régiek tulkokat és bakokat tettek az oltárra véres áldozatoknak a bűnökért: addig ő önmagát áldozta föl véres áldozatul, a Szentlélek által szeplőtlenül. S miután befejezte áldozatát és Isten oltárára tette az ő áldozati ajándékait, ő is bement az áldozati vérrel a szentekszentjébe, mint a régi főpap. De míg a régi főpap a tulkok és bakok vérét vitte: Jézus Krisztus a tulajdon maga kiontott vérét vitte engesztelésül. A régi főpap a kézzel épített, földi szentekszentjébe ment be: Jézus Krisztus nem a kézzel épített szentekszentjébe, hanem a mennybe ment föl, hogy jelen legyen Isten színe előtt értünk. A régi főpap minden évben újonnan ment be a szentekszentjébe: Jézus Krisztus egyszer s mindenkorra. A régi főpap által vitt áldozati vér legfőbb külső tisztulást tudott adni: addig a Jézus Krisztus által vitt áldozati vér megtisztítja lelkiismeretünket a holt cselekményektől (a bűnöktől), az élő Istennek szolgálatára. (Zsid 9,12.13.14.24)

A régi áldozatok az azokhoz járulókat sohasem tehették tökéletesekké. A szüntelen ismételt véres áldozatok csak emlékeztettek a bűnökre, de azokat soha el nem vehették, mert lehetetlen, hogy a tulkok és bakok vére elvegye a bűnököt. Ezzel szemben Jézus Krisztus az ő testének egyszer történt föláldozásával örökre megváltott minket bűneinktől és mindörökre is üdvözítheti azokat, kik általa járulnak Istenhez. (Zsid 10,1-4.10; Zsid 10,12; Zsid 7,25). Szent Pál a kereszten elvérző és meghaló Jézus Krisztus áldozatát az engesztelésnapitól és bak áldozatával hasonlítja össze, melyeknek testét Jeruzsálemen kívül kellett elégetni: Jézus Krisztusnak is Jeruzsálemen kívül kellett áldozatnak lennie. (Zsid 13,11.12) Következően Szent Pál szerint Jézus Krisztus keresztségében valódi a bűnökért való véres áldozat, valódi, örök engesztelésnapitól áldozatbemutatás volt.

Íme, így magyarázza a nagy Apostol a Jézus Krisztus véres keresztségének mélységes titkát, amely a Kálvárián, az emberek színe előtt jórészt el volt fátyolozva. Tehát Jézus Krisztus a kereszten nem a hitetlen zsidóság vad dühének és gyűlöletének szánalomra méltó áldozata, amint azt a rövidlátó emberek gondolnák: Jézus Krisztus végtelenül több, ő a kereszten az örök Istenatyja által fölkent csodálatos Messiáspap, ki a kereszttitokteljes istenoltárán önmagát mutatja be véres áldozatul a megbántott Istennek a világ megváltására.

Szent Pál azután bevilágít Jézus Krisztus Messiáspapnak szentséges szívébe, és abban egy mélyen elrejtett titkot fődöz föl, amit a világ addig nem értett, nem ismert: föltárja Jézus Krisztusnak csodálatos, hősi akaratelhatározását, amellyel, mint pap és áldozat, a még távol való keresztt után nyúlt, és azt átkarolta lélekben. Miután lehetetlen, hogy a tulkok és bakok vére elvegye a bűnöket, mondja Szent Pál. Azért az Istenfia a világba bejövén, így szól: áldozatot és ajándékot nem akartál, testet pedig alkottál nekem. Az égő- és bűnáldozatokat nem kedvelted. Akkor mondtam: íme jövök, hogy cselekedjem Isten, a te akaratodat. (Zsid 10,4-7) Véghetetlen tiszteletre és imádásra méltó igék. A világba bejövén, így szól stb. Ezek a megtestesült és emberré lett Istenfiának legelső emberi gondolatai, akaratindításai, szavai. Abban a legszentebb pillanatban hangzottak el, amikor Verbum caro factum est, mikor az Ige tényleg testté lett, mikor az örök Istenfia legelőször emberfiának és az emberfia Istenfiának látta magát. Ez istenemberi igékben meg van adva a véres kereszttitkának teljesen hiteles és biztos magyarázata. Emberi szemek a Kálváriának egész szomorú történetében csak pokoli és istentelen, gonosz emberi akaratokat látnak. Ez tévedés, illetve rövidlátás. Csak pokoli és gonosz emberi akaratok soha föl nem állíthatták volna a Kálvária imádandó keresztségét. Ahhoz két más sokkal magasabb és hatalmasabb akarat kellett. És ezt a titokteljes két akaratot tárják föl a kereszten elvérzett Istenembernek főntemlített csodálatra méltó szavai.

A megtestesülés pillanatában az Istenember szemeiben föltárult a szerencsétlen emberiségnek összes bűne, átka, nyomora. Látta, hogy ő az ő testvérük, elsőszülött testvérük, és följajdult szíve, s irgalomra gyulladt. Látta a rengeteg áldozati vért az oltárokon évszázadról-évszázadra, évezredről-évezredre hiába folyni, mert a bűn csak bűn maradt, azt le nem moshatta semmi. Ezzel szemben látta a milliónyi és milliónyi, a megszámlálhatatlan istenkáromlást, az Isten fölségének rettenetes megbántásait. Isten szentsége, igazságossága bosszúért elégtételért kiáltott. Ki fog itt eleget tenni? Ki fogja lemosni és mivel, azt a tengernyi gyalázatot, amit az emberek Istenükkel szemben a világ kezdete óta elkövettek? A megbántott isteni szentség és igazságosság a megtestesült Istenfiát választja közvetítőnek a megbántott Isten és a szerencsétlen emberiség között. Jézus Krisztus istenemberi akaratával följánlja magát Istennek, Atyjának és elfogadja a megbízatást és küldetést. Az Atya őt a szerencsétlen, bűnös emberiségnek nem csak elsőszülött testvérvé, hanem papjává és főpapjává teszi: ő jöjjön le erre a megfertőzött, átokkal borított földre, ő mutasson itt be égő- és bűnáldozatot, ő mossa le a világ bűneit. Igen ám, de mikor te Isten és Atya nem kedvelted az égő és bűnáldozatokat, mert lehetetlen, hogy tulkok és bakok vére elvegye a bűnöket, mi legyen tehát az áldozat? Az Istenember hősi szívében megtalálta a feleletet: testet alkottál nekem, ez a testem legyen majd az áldozat. És így szólt: Igen. Íme jövök, hogy cselekedjem Isten a te akaratodat. Mi csodálatos isteni fénybe állítja Szent Pálnak ez a magyarázata a különben oly szomorú és siralmas Kálváriát, a kereszten elvérzett Jézus Krisztust.

Az ószövetség sokat tudott a jövőendő Messiás véres áldozatáról. Annak mi a Kálvárián történt, annak mind meg kellett történnie, mondja maga a föltámadott Üdvözítő. Nem ezeket kellett-e szenvednie a Messiásnak és úgy mennie be dicsőségébe? Így szól az emmausi tanítványokhoz. S elkezdvén Mózesen és valamennyi prófétán, fejtegeté nekik, mik az összes Írásokban felőle valának. Mózes könyveiben főleg az összes égő és véres istenoltárok jelentették és jelezték a jövőendő véres kereszttet. A megszámlálhatatlan áldozati állat, főleg a húsvéti bárányáldozat a jövőendő Isten Bárányának képét viselte. Maga Szent János Jézus Krisztust a Jel 13,8 a világ kezdetétől megölt Isten Bárányának nevezi. Keresztelő Szent János,

mikor először megpillantotta az Üdvövitőt, így mutatta őt be tanítványainak: íme az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit. Ezt a régi prófétákból merítette. Főleg Izaiás és Jeremiás látják lélekben az Isten jövőendő áldozati Bárányát. Oly megható, mikor Izaiás egész 53. fejezetében leírja a fájdalmak férfiát. A mi betegségeinket ő viselte és fájdalmainkat ő hordozta. Megsebesítettett a mi gonoszságainkért, megroncsoltatott a mi bűneinkért. Mi mindnyájan, mint a juhok eltévelyedtünk, kiki az ő útjára. És az Úr rátette mindnyájunk gonoszságát. Föláldoztatott, mert ő akarta, és nem nyitotta meg száját, mint a juh, mely leölésre vitetik, mint a bárány nyírója előtt. Több zsoltár is szól a szenvedő Messiásról, főleg 21. zsoltár. Ezt imádkozta az elvérző Üdvözítő a kereszten, mikor a testi és lelki kínok végletéről és teljes elhagyatásáról panaszkodott. Istenem, Istenem, miért hagytál el engem.

Érdekes az egész ószövetség csak az Isten Bárányának jövőendő nagy titkát látszik észrevenni. A jövőendő Messiás lesz majd az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit, úgy tudják ők, de hogy maga az a Messiás lesz annak az Isten Bárányának titokteljes Papja is, az nekik túlságosan nehéz igazság volt. Ezt a Messiás maga akarta nekünk megmondani: az ő nagy Apostola magyarázza ezt meg az egész világnak.

9. A kereszten bemutatott áldozat

Az Istenembernek áldozatbemutató ténye ott kezdődik áldott istenemberi életének legelső pillanatában. A Szent Pál emlegette. „Íme jövők” képezi a véres kereszt titokteljes miséjének introitusát, lépcsőimáját. Ettől a pillanattól kezdve van szentséges szívébe tűzve, abból mintegy kinőve a kereszt, amint azt Szent Alacoque Margitnak mutatta. Ezzel a kereszttel feküdt jászolába. Ezt hordozta a 30 éves Nazareten keresztül. Ez a kereszt tudata tüzelte azután föl a 3 éves istenmisszionáriusi működésre. E keresztáldozat-bemutatót végezte lélekben, mikor éjjeleket töltött az Atya színe előtt kimondhatatlan imákban. Hegyen-völgyön, összes útjain ez a kereszt kísérte őt. Emberileg szólva, azt kell mondanunk, miképpen tarthatta meg az áldott Jézus azt a csodálatos nyugalomát, békéjét áldozatos élete összes változataiban, mikor éjjel-nappal mindig biztosan és tisztán látta maga előtt az elkövetkezendő borzasztó jövőt. Késérőséget ugyan eleget érezhetett, főleg mikor annyira megérett körülötte az a kiáltó hitetlenség és gyűlölet, erről tanúskodik ez az érzelemkitörése: Keresztséggel kell megkereszteltetnem s mint szorongattatom, míg be nem végeztetik. (Lk 12,50) Ez a hősi papi keresztakarát küzdök a véres tusában az emberi természet gyöngeségével a Getsemániban és csak véres verejték árán győzedelmeskedett. Nem szabad elfelejteni, Jézus Krisztus Isten, de ha szabad úgy mondani, Emberisten, az emberi természet elengedhetlen, le nem vetkőztethető, természetével járó minden gyöngeségével. Jézus Krisztus nem röstellte ezt nekünk véres verejték alakjában bemutatni. Óh de éppen ezért annál értékesebb és tiszteletreméltóbb, szeretetreméltóbb és kedvesebb nekünk ez istenemberi papunk. Véres tusájából főleg a megborzó félelem, az undor és még inkább a halálos bánat és szomorúság tűnik elő. És ez utóbbinak, nem csalódunk, ha azt mondjuk, főleg az volt az oka, hogy oly hősi áldozata dacára még sem mentheti meg mind, kiket annyira szeret, vérénél, életénél jobban szeret. Óh szegény hősi Papunk, mennyire nem vagyunk hozzád méltók. Véres tusájából hatalommal kel föl és ismétli, mit előbb mondott, menjünk, hadd lássa a világ, hogy szeretem az Atyát, Kísérjük most őt el imádó lélekkel világmegváltó áldozatbemutatóhoz.

A keresztkínban és halálban hármat kell megkülönböztetnünk. Jézus Krisztus ott először is a pokolnak és a rettenetes emberi gyűlöletnek és gonoszsnak szánalomra méltó szegény áldozata. A közönséges emberi szemek körülbelül csak ezt látták és ezt értették, és sokan sajnálták és siratták is ezt. És azóta is és manap is, úgy látszik az emberek nagy része csak szomorú bitófát lát a kálváriakeresztben. Pedig dehogy, végtelen más az Isten örök gondolata.

A kereszt véres eseménye ennél végtelenül többet, még két nagy titkot tartalmazott. A fájdalmas Anyán kívül azt talán nem is értette akkor senki. Ő a kereszt mellett álló kiválasztott

mulier fortis, erős asszony, ő teljesen értette, hogy most itt a nagy világmegváltás órája. Megértette, hogy most isteni Fia mellett nem csak retteneteket kell szenvednie. Több. Neki most a második Ádám mellett második Évának: a világ isteni Megváltója mellett csodálatos segítőtársnak kell lennie a megváltás isteni munkájában. Bámulatos hivatás, ilyen csak az Istenanyának juthatott. És azért, ha valaki, ez az Istenanya megértette, miért van isteni Fia a kereszten. Ő jól tudta, hogy isteni Fia most a kereszten a világ kezdete óta várt Messiáspap és áldozati Bárány. Azt is jól tudta, hogy neki magának, mint édesanyának most ismét ki kell mondani a hősi „fiat”, vagyis „legyen meg” szavát, mit 33 év előtt Gábel arkangyal előtt mondott először. Hősi akarattal bele kell egyeznie, és át kell adnia isteni Fiát a kereszthalálba, és neki magának, mint édesanyának most Fia mellett és Fiával együtt végig kell szenvednie a kereszthalált a világ üdvösségeért.

Igen is. Jézus Krisztus a kereszten nem a sötétség hatalmának és farizeus hitetlenség és gyűlöletnek sajnálatos áldozata, hanem a világ kezdete óta várt Isten Báránya, ki most vérével elveszi a világ bűneit. Bár legnagyobb ellenségei sem találnak benne hibát, mégis latroknál kegyetlenebbül kell bűnhődnie. Rettenetes kínjait bámulatos erényekkel ékesíti. Alázatossága, engedelmissége mérték nélküli, szelídsége, türelme kifogyhatatlan. Mikor már kifogyott mindenből az embertelen kegyetlenség, hogy hegyezik még szívtelen nyelveiket, csak hogy ne lehessen az agyongyötört és halálrakínzottnak egy nyugodt pillanata. Mi rettenetes istenkáromlásokkal illetik, mi éles és kihívó, gúnyos megjegyzésekkel kínozzák őt minden oldalról. És ő hallgat, nem nyitja meg száját. Mi könnyen lehet a kínlódó és haldokló Jézuson fölismerni a fájdalmak férfiát, ki nem a maga bűneit, hanem a mindnyájunk gonoszságát hordozza.

De még több, az a szenvedő és haldokló Jézus pap, Isten és a világ nagy papja, most mutatja be világmegváltó áldozatát. E csodálatos papságnak teljes magyarázatát maga Jézus Krisztus adja meg egy-két héttel kínszenvedése előtt, miután a születésétől fogva vak fiút meggyógyította, és elmondotta a jópásztorról való példabeszédét. Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem életemet, hogy ismét fölvegyem. Senki sem veszi el tőlem, hanem én teszem azt le magamtól és hatalmam van annak letételére és ismét hatalmam van annak fölvételére. Ezt a parancsolatot vettem Atyámtól. (Jn 10,17.18) Így szólt a zsidókhoz, kik akkor már gyilkos terveket forraltak ellene. Itt a nemsokára bekövetkező kínszenvedés teljes magyarázata. Az Atya akarja, hogy a Fiú tegye le öérette emberi életét és a Fiú már készül ezt az életét teljes önön hatalmával letenni az Atya akarata szerint, és az Atya azért szereti őt. Senki sem veszi el tőlem életemet, hanem én teszem azt le magamtól. Mennyire beigazolódik az Istenfiának ez a hatalmas szava az egész kínszenvedés történetén végig.

Ő maga határozza meg, hogy hol fog meghalni, hogy Jeruzsálemben, az Isten szent városában, nem azon kívül.

Ő határozza meg, hogy mikor jött el az ő órája, hogy a húsvét szent ünnepére, sem előbb, sem utóbb. Pedig ellenségei mennyire iparkodtak arra, hogy ne az ünnepen, nehogy zavar támadjon a nép között.

Ő határozta meg, hogy miképpen fog meghalni. Ő a keresztet választotta ki magának. A zsidók őt ismételten meg akarták kövezni. Heródes Galileában tört életére. Nem, ő be akarta teljesíteni a rézkígyó jóvendölését, mit Mózes állított föl a pusztában. Mi biztosan mondja meg már 3 évvel előbb Nikodémusnak: valamint Mózes fölmagasztalta a kígyót a pusztában, úgy kell fölmagasztaltatnia az ember Fiának, hogy mindenki, aki ő benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Ő maga határozza meg a kínszenvedés részleteit is: hogy a főpapok, írástudók és vének fogják őt halálra ítélni, a pogányoknak fogják őt átadni, meg fogják őt csúfolni, megpökdösni, megostorozni és megfeszíteni, így mondta ezt ismételten előre. És csak akkor nyugodott meg, mikor ez mind beteljesedett.

Ő rendelkezik hatalmas akaratával ellenségei fölött és nem azok ő fölötté. Ő adja meg az elfogatására jött főpapoknak a hatalmat, és mondja, ez a ti órátok és a sötétség hatalma. De előbb figyelmezteti őket, hogy eddig nem teheték rá kezüket, pedig naponkint tanított a templomban. Az ellene küldött katonacsapatot egy szavával, hogy én vagyok, földre sújtja. Önként adja magát nekik át. Ugyanakkor hatalmi szavával meghagyja, hogy apostolait hagyják szabadon menni, és nem is nyúlt hozzájuk senki; pedig érdekükben lett volna, hiszen Péter fegyvert is ragadott ellenük.

Értsük meg, ez a hősi, hatalmas, minden fölött uralkodó akarat kíséri végig az egész kínszenvedés és halál összes látszólagos gyöngeségeit. Az egész keresztáldozat és annak minden körülménye és legapróbb részlete az Úr Jézusnak teljesen szabad akaratától függött. Akkor kezdődött az áldozat, mikor ő jónak látta, hogy most eljött „az én órám”, akkor volt vége, mikor ő akarta lehajtani fáradt fejét, hogy most meghaljon. Mit tehetek volna vele szemben, ha nem önként megy eléjük, ha nem önként nyújtja drága kezeit, hogy megköttözzék! Mikor elébe hozták a roppant keresztet, minden „Ecce homo”- sebei és fájdalmai dacára, leborult reá, átkarolta, megcsókolta azt: főpapi oltárát üdvözölte benne, melyet oly régen várt. Egész életében ott állott szemei előtt, szívében hordta, még mielőtt ácsolták. Véré a kegyetlen zsidók ontják, az iszonyatos fájdalmak emésztő tüzét a zsidók rakják köréje, pokoli gyűlöletüket akarták kielégíteni, a sátán helyett végeztek irtózatossághereket. Nem tudták, hogy vak, süket, akaratlan munkásai a véres Krisztus kimondhatatlan papi és főpapi akaratának, általuk „teszi le életét”, véré az oltárra. Amit Krisztus, a pap és főpap maga nem tehetett volna, nem volt szabad tennie, azt megtették ők vak, pokoli szándékukban, Krisztus, a pap és főpap elfogadja azt istentelen, káromló kezeiből és följajánlja Istennek. Az oltárt a gonoszság kezei állítják föl, az áldozatot is ők teszik reá, ők gyújtják meg, de a már égő és elégő áldozatot Krisztus kiterjesztett véres karjai tartják égne: „Atyám, bocsáss meg nekik!”

Imádandó keresztáldozat. Lássuk azt magunk előtt élénken, szívünk-lelkünk egészen imádó tiszteletével, szeretetével, akár egy Magdolna, egy Szent János a Kálvárián. Nézzük a keresztáldozatot a fájdalmas Szűzanya szemeivel. Nézzük, amint az az isteni pap, Jézus Krisztus, az istentelenek kezei által, a kereszt istenoltárára leteszi az ő drága áldozatajándékát, szent testét, és amint kimondhatatlan belső és külső kínok között leteszi második áldozati ajándékát is, kiontja a kereszt istenoltárára összes szent véré is. Nézzük szívünk-lelkünk egész részvételével, sajnálatával az isteni Papnak és áldozati Báránynak három órai kínos vergődését, a kínok végletével és a halállal való vívódását. Nézzük, amint lassan-lassan kifolyik élete mécsesének szent olaja, kifolyik összes szent vére. Halljuk, szívleljük meg utolsó hét szavát, fogadjuk szívünkbe harmadik szavának végtelen édes testamentumát. Vegyük az élettől való végbúcsúját: Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet. Lássuk, amint töviskoronás fejét még egyszer felemeli és vérbe borult szemeivel egy utolsó, végtelen fájdalmas tekintetet vet az égre, és azután lehajtja fáradt fejét és meghal.

De sohase felejtsük el a végtelenül szenvedő és meghaló Krisztusban Isten csodálatos papját. Végtelen csodálatra méltó igazság ez a Jézus Krisztus papsága a kereszten. Ki hitte volna, hogy ez a szegény halálra kínzott Názáreti a kereszten, akit úgy látszott, Isten és ember végleg elhagyott és megvetett, ez az inkább féreg, mint ember, emberek gyalázata, a nép megvetése, ugyanakkor az Isten és a világ legelső, legnagyobb papja, aki ugyanakkor kínokkal és gyalázatokkal tetézve bemutatja nagy, világmegváltó áldozatát. Vér, sebek és kétség volt főpapi díszruhája; tövis és szegek voltak ékességei. Ő nem Áron rendje szerinti pap a kereszten, hisz Áron papsága csak állati testet és állati vért vitt áldozatajándékkul. Nem is Melkizedek rendje szerinti, hisz annak kenyér és bor az áldozatajándéka. Jézus Krisztus papsága a kereszten egészen egyedülálló, azt nem osztja és nem oszthatja meg senkivel, mert egy egész világ bűneiért való engesztelés áldozatát csak az Istenfia mutathatta be, mint Messiáspap. Azért keresztáldozatát csak egyes-egyedül és csak egyszer mutatta és mutathatta be. Többre nem is

volt szükség, mert egy áldozattal mindörökké tökéletesekké tette a megszentelteket. (Zsid 10,14)

Imádandó és egészen csodálatos az Úr Jézusnak papi és főpapi ténykedése a kereszten. Amily önként halt meg Szent István diakónus a csattogó közápó alatt, amely vággyal engedte magát keresztfeszítettetni Szent András apostol, amely örömmel feküdt a tüzes rostélyon Szent Lőrinc és a vértanúk mind akármennyire egyeztek bele halálukba, nem mondhatták: én magam teszem le életemet; ezek isteni szavak, csak isteni Főpap mondhatta azokat, csak ő vele szemben nem volt kényszerítő erőszak. A keresztfeszítés legrettenetesebb pillanatában is ura volt a helyzetnek. Ellenállhatott volna minden pillanatban, és megmutathatta volna, hogy valóban nem tudják mit cselekszenek, hogy ők közvetlenül az ő kimondhatlan tervének és akaratának munkásai: ő ontja szent vérét és teszi Isten oltárára, nem a zsidók veszik el tőle, ők akaratlan neki dolgoznak.

Ami még több és ami teljes isteni fényben mutatja be a Kálvária Papját és Főpapját, amiről a szolgálatot tevő százados is leolvasta, hogy ez valóban Isten Fia volt: az abban áll, hogy ő nem azért hal meg, mert a kínok kimerítették erejét, mert teste szétroncsolva és az életre alkalmatlan, mert elvérzett, hanem azért halt meg, mert akart. Azt írja Szent Márk: Jézus nagy szózatot adván meghal. Látván pedig a százados, ki átellenben áll vala, hogy így kiáltva halt meg, mondá: valóban, ez az ember Isten Fia vala. Helyes a következtetés, mert közönséges ember nem képes nagy szóval kiáltani, mikor szétroncsolva, agyonkínozva, halálra kimerülve, elvérezve végre meghal. Ilyen szerencsétlennek utolsó szava legfőljebb leheletszerű sóhaj lehetne. Az Úr Jézus az utolsó pillanatban a mindenkinek feltűnő nagy szózatot és kiáltással mutatta, hogy bár szent teste erői teljesen fölemésztték, mégis van csodás ereje, tehát nincs alávetve a halál kényszerítő, követelő nagy föltételeinek, hogy egész szabadon hal meg. Megengedte, hogy elvegyék épségét, egészségét, hírnevét, becsületét és élete összes föltételeit, de életét magát mégsem vehették el, azt kezeiben tartotta. „Senki sem veheti el azt én tőlem”, mondotta ünnepélyesen. A zsidók kimeríthették az élete lángját tápláló olajat, de azt a csodálatos, Istenért lobogó, az egész világot megvilágító lángot ki nem olthatták; alááshatták a Messiás élete csodás istenépítményét, de le nem dönthették; megáshatták sírját, de nem taszíthatták bele: az Úr Jézus önként feküdt bele a halál sírjába, miután a gonoszság már mindent megtett, és már többet nem tehetett. Amint szent vérét, úgy életét is maga teszi le Isten kezeibe, akkor halt meg, mikor akart. Non infirmitate, sed potestate mortuus est, nem erőtlenségből, hanem hatalommal halt meg, mondja Szent Ágoston. Azért az imádandó utolsó nagy szózat szavait: Atyám, kezeidbe adom lelkemet, úgy kell venni, hogy ezek legszentebb papi és főpapi ténykedésének ünnepélyes befejezése, ezennel átadta, kilehelte életét, befejezte áldozatát.

Igen, ez a befejezés. Mert míg az Istenember élt, és emberi lelke még egyesítve volt a szent testtel, addig a kettős áldozati ajándék, a szent test és szent vér még nem volt egészen az oltáré, még nem volt egészen Istennek átadva, mert még részben a haldokló Jézuséi voltak. Csak mikor ünnepélyesen és nagy szóval Atyja kezeibe adta lelkét, csak akkor volt vége az áldozatbemutatásnak, csak akkor lett az imádandó Isten Bárányának szent teste, szent vére végleg az oltáré, csak akkor lett végleg Istennek átadva. Azért az utolsó imádandó szó: Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet, valóban a keresztoztár véres miséjének titokteljes Ite missa est-je.

10. A keresztoztárra helyezett áldozati test és áldozati vér

A Kálvária áldozatának áldozati ajándéka nem a tulkok és bakok teste-vére, hanem mi? Óh megrettentő igazság. Évezredek óta állott már a világ, sok oltárt állítottak már az igaz Istennek, de egy oltár sem volt még keresztoztalakú. És most az idők teljében nem csak keresztoztalakú az igaz Isten oltára, hanem tényleg maga a keresztozt. Amióta a világ áll, emberáldozatot még nem fogadott el Isten az ő oltárára, és most íme, emberáldozat van az ő oltárára, a keresztoztre téve, de

nem reátéve, hanem embertelenül reá szögezve. De ami még végtelenül több, mitől szinte megállhatna az ember esze. Az igaz Isten oltárára magának az Istenfiának, Jézus Krisztusnak egyrészt a vére kiontott szent teste, másrészt a szent testéből kiontott összes szent vére van rátéve. Megrettentő és másrészt végzetlen imáandó igazság. Szent hitünk bámulandó igazsága, mit teljesen soha, még angyali ésszel sem lehet megérteni.

Ott áll a Kálvárián a borzasztó keresztfa. Ez az istenakarat által kiválasztott titokteljes istenoltár, ezen teljesen teljeseznek végre az évezredek ígéretei, amiket a régi oltárok oly sokféleképpen és változatosan hangoztattak. A keresztfa legalább másfél embermagasságnyra emelkedik ég fele. Törzse hatalmas vastag, akár az emberi test, két keresztkarja azonszerint megfelelő vastag és hosszú. Erre a rettenetes fára van a szegény áldozat kezei és lábain keresztül három vagy négy vastag vasszöggel, vagy félméternyre a földtől rászögezve. A szegény áldozat már elvérzett, kiszervengett, meghalt.

Ott álltak pedig Jézus keresztje mellett az ő Anyja és anyjának testvére Mária és Mária Magdolna és a tanítvány, kit szeretett Jézus. A keserves Édesanya és szent környezetének kegyes, szánakozó tekintetével nézzük mi is a kiszervengett Jézust. Óh, mi látvány! A szent fej most mélyen-mélyen lehajolva, mintha le akarna szakadni. A haj jó része kitépve, ami még volt, véres csomókban függ le. A sűrű, vastag töviskoronától alig látjuk a szent arcot. Homloka egészen befödve, csupa tövis, seb és vér. Arca megnyúlt, most végtelen sápadt, kék és véres, orcái beestek, orra vékonyan kihegyesedett, vérrel körülfolyt szemei megtörve, félig kinyíltak. Kék és száraz ajkain véres nyelve látszik ki, álla leesett. Előbb összeszorult ujjai kinyíltak, karjai kinyújtózkodtak és a test terhével mélyen lehúzódtak; a kezek sebei megfordultak a szögeken és majd kiszakadtak a teher alatt. A szent test hátával a keresztnek feszült, az egész teher a lábakra süllyedt, a térdek becsuklottak és a szent lábak a szög körül kissé oldalt fordultak. Mily erőszakosan volt ki- és szétfeszítve a szegény áldozat. Melle erőszakosan szétfeszítve, vállai behorpadtak, alteste beesett, megnyúlt, szinte eltűnt. Könyökei, kézcsuklói kifecamítva, tagjai szétfeszítve, minden izma és felbőre széthúzva, úgy hogy minden csontja látszott. A halálban az egész test erősen kifehéredett, sebekkel, piros daganatokkal, ütésnyomokkal, barna, kék és sárga foltokkal, kelésekkel van telve. A felbőr sok helyen kiszakadva, letépve, egész cafatok lógtak le, a bordák itt-ott véresen törtek keresztül az elszakadt bőrön. Végtelen szomorú látvány. Mi lett a földre lejött Istenfiából az emberek között! Ha nem a földre, hanem a pokolba szállt volna le, nem lehetett volna rosszabb sorsa, mondhatnók.

Az Istenfiának szétroncsolt holtteste volt az egyik áldozati ajándék, a kereszt istenoltárára letéve.

A másik áldozati ajándék úgy folyt le az oltárról, a rettenetes fájdalom között elfolyt szent vér. Óh, szent véráradat. Mennyi és milyen vér folyt itt ki. Minő vérsugarak törtek elő az átszögezett szent kezek és lábak sebeiből. Ott van az a szent vér nagy töcsákban a kereszt alatt, a kereszt lábánál. Mennyi vér! Egy erőteljes, egészséges embernek most kiontott összes vére. Megdöbbentő látvány. Szegény Édesanya. Hogy nézi és látja az egész szent vért, sötétén megalvadva és részben habosan. Mi szívszaggató látvány: az a vér részben az ő anyai szívéből fakadt, ezt ő táplálta 33 éven keresztül.

Az egész vér kifolyt, csak az agyongyötört szívben maradt meg néhány csepp, annak sem volt szabad maradnia, úgy kívánta azt az utolsó kegyetlenkedés, a lándzsadöfés. Az utolsó cseppnek is ki kellett folynia, vízzel vegyest. Óh, áldott szívseb, a világ menedéke, az üdvösség kapuja. Ezzel végre megvan a befejező Amen a világmegváltás nagy áldozatbemutatásában.

Óh, mi történt a Kálvárián. Az emberek alig értették, illetve nem tudták, mit cselekszenek. Azért megszólalt maga az ég és föld és örökkévalóság. Az evangélium azt mondja, és a nap elsötétedék és hat (a mi 12 óránk) órától pedig sötétség lőn az egész földön kilenc óráig (a mi 3 óránk). Az ég mérhetetlen kárpítja éjjeli gyászt vett magára. A nagypéntek, bár déltájban járt, éjjellé változott három órán keresztül. És ha az ég angyalai az Istenfia földi születésére a

Glóriát énekelték, miféle gyászeneket énekelték most halálára. Az ég angyalai most csak sírtak. Az evangélium szerint megrendült a föld, a Kálvária sziklája kettérepedt, egész Jeruzsálem megrázkódott, a templom falai bedőltek, a szentekszentjének oszlopai messze szétváltak, úgy hogy a köztük lefüggő nagy, drága kárpitot erősen hallható surranó szakítással, felülről lefelé egészen ketté tépték. A sírok megnyíltak, a halottak kikeltek sírjaikból és sokaknak megjelentek a megrémült Jeruzsálemen végig.

Miért rendült meg az ég és föld a kálváriakereszt láttára? Mert Urát, Istenét látta a keresztre szögezve. Nem eget és földet és mindeneket megrázó esemény-e, mikor a mindenek Ura maga vérzik el, és hal meg a kereszten? Mikor fogja az ember, mikor fogja az ég és föld megszívlelni, hogy Istenfia, vagyis a mi Istenünk a kereszten meghalva? Az a rengeteg kiontott vér a kereszt alatt és kereszt körül a meghalt Isten vére. Rengeteg vér, pedig egy cseppje is elég lett volna, nem egy, hanem száz világ számára. Az a megszámlálhatatlan seb az értünk szenvedő és meghalt Isten sebei. Hogy kellene e mélységes sebekbe elmerülnünk: ezekből folyt a mi üdvünk, az egész világ ára. Ne veszítsük el szemeink elől soha, hogy az a kegyetlen tövis, ami Istenünk fejét koronázta; azok a szögek, ami Istenünk kezeit, lábait liggatták kereszttül; az a láncza, ami Istenünk szívét fúrta át; azok az embertelen ökölcsepések és köpések, ami Istenünk végtelen szent és tiszteletre méltó arcát érték és gyalázták meg. Csak egyszer nézzünk föl lélekkel arra a végtelen szomorú Krisztusarcra a kereszten, csak egyszer váltsunk egy szempillantást a kereszten meghaló Üdvözítő vérbe merült szemeivel, és megértjük, mivel tartozunk neki. A keresztáldozatnak az a végtelen fönsége, amit sem angyali, sem emberi ésszel soha teljesen meg nem lehet érteni, hogy a kereszt oltárán maga Isten hal meg mint a bűnös világ áldozati Báránya.

Ha a Jordánban megkeresztelkedő és a Tábor hegyén színeváltozott Jézus Krisztus fölött megnyílt az ég és az Istenatya szava hallatszott, ez az én szerelmes Fiam, kiben nekem kedvem tellett: mennyire meg kellett nyílnia az égnek, ha láthatatlanul is a Kálvária hegye és a kereszten elvérzett és meghalt Istenfia, Jézus Krisztus fölött. Hogy leereszkedtek az angyali seregek és az angyali seregek között hogy leereszkedett maga Isten Fölsége, a Mennyei Atya és kegyes, szerető karjai közé ölelte a véres keresztet és a kereszttel az ő öröktől való Fiát, akiben most a keresztáldozatban oly végtelen kedve tellett. Óh, még soha nem látott csoda: a meghalt Isten az élő Isten atyai karjaiban! Óh, végtelen, az eget és a földet, az időt és örökkévalóságot beragyogó igazság. Hogy bámulják, siratják és imádják ezt az angyalok. Hát mi emberek mivel tartozunk?

11. Miért kellett a keresztáldozat?

Az emberiség rettenetes szerencsétlensége, a bűn követelte. Már Ozeás próféta így panaszkodik: nincs igazság és hűség, nincs irgalom, nincs Isten ismerete a földön. A hamis eskü, a hazugság, a gyilkosság, a lopás, a házasságtörés eláradtak, és a vér a vért éri. Azért sírni fog a föld. (Oz 4,1-3). Sajnos az összes népek és nemzetek történetének tanúságai szerint a prófétának ez a panaszszava igaz maradt az összes évszázadokon és évezredekken keresztül a mai napig, és így lesz az, ha nem még rosszabb, a világ végéig. Érezte az emberiség ezt a szerencsétlen állapotát, és mikor az igaz Istenre gondolt, megborzadt, és szeretett volna szabadulni rettenetes bajától. Innét a véres áldozatok oltárai a világ kezdetétől, az összes népeknél. Érezte, tudta a bűnös ember, hogy a bűnét-baját csak vérrel lehet gyógyítani, lemosni. Mert az a megbántott Isten szigorú törvénye, hogy vérontás nélkül nincs bocsánat, mint Szent Pál magyarázza. (Zsid 9,22) Maga a megbántott Isten is iparkodott ezt a bűntudatot ápolni és fönntartani a népek között. Azért állította föl a véres áldozatok óriás oltárát az ő kiválasztott népe között, és rendelte az oly sokféle véres áldozatok törvényét, hogy nap-nap után, évről-évre, évszázadokról-évszázadokra folyton és szüntelen égjen az égő véres áldozatok szent tüze és soha ki ne aludjék az ő oltárán. Megszámlálhatatlan a véres áldozatok száma,

megmérhetetlen a rengeteg áldozati vér áradata, a Messiás eljöveteleig. De mit használt a sok áldozat, mit a sok kiontott áldozati vér évezredekén keresztül, mikor az áldozatokat nap-nap után meg kellett ismételni, és a bűn csak bűn maradt? Az Áron rendje szerinti főpap évről-évre ment be egyszer az áldozati vérrel a szentekszentjébe, Isten közvetlen színe elé, hogy engesztelést vigyen és bocsánatot hozzon, de azért tulajdonképpen még sem vitt engesztelést a bűnért, és nem is hozott bocsánatot a megbántott Istentől, mint Szent Pál panaszolja, mert lehetetlen, hogy a tulkok és bakok vére elvegye a bűnöket. (Zsid 10,4) Mit csináljon a szerencsétlen bűnös ember, mikor az ő bajára nincs segítség? Csak egy segítség volt, a világra lejött és emberré lett Istenfiának és Isten nagy Papjának hősi ajánlata, hogy az ő teste legyen a véres áldozat a megbántott Isten áldozati oltárára.

Az egész világot elárasztó szennyves bűnáradata, illetve a megbántott Istennek legszentebb igazságossága bosszúért kiáltott, és azt mondta: vérontás nélkül nincs bűnbocsánat, a bűnért halál jár; ezzel karöltve az örök isteni irgalom végzése, mely szerint a szerencsétlen bűnös embert mégsem akarta örökre elveszteni és az Istenfiának, Jézus Krisztusnak hősi elhatározása: íme jövök megcselekedni Isten a te akaratodat, ez a három állította föl a Kálvária véres keresztjét.

Amit az Isten örök végzése határozott, amit Jézus Krisztus hősi szívében kezdettől fogva hordozott és egész életén keresztül oly szívszorongva, hőn várt, megtörtént. Beteljesedett, amit oly gyakran részletesen előre megmondott. A sötétség hatalma és az emberi gonoszság beváltotta, mit régen forralt lelkében, a kegyetlen keresztre juttatta a gyűlölt Galileit. Az áldott Jézus elfogadta kezeikből a rettenetes gonoszságot és embertelenséget, és az örök irgalom eszközévé tette. Valóban nem tudták mit cselekszenek: mennyire mást akartak ők, és mennyire mást hoztak létre, illetve mennyire mást hozott létre általuk a mindentudó és mindenható örök szeretet és irgalom.

Jézus Krisztus az Isten dicsőségéért lángoló pap és áldozati bárány a Kálvária keresztjére magasan fölemelve, hogy látta és nézte a világ, az évszázadok és évezredek rettenetes bűneit, hogy látta Isten nevét sárba tiporva, dicsőségét meggyalázva. Látta, hogy hömpölyög az évezredek iszonyatos bűnáradata a világ mind a négy tájáról a Kálvária felé, az az iszonyt keltő, undok áradat telve istentagadással, istenkáromlással, istenmegvetéssel. Látta azt az alantos világot istenfélelem, istenszolgálat, istenimádás helyett, telve szégyenletes emberfélelemmel, emberszolgálat, telve undok emberimádással. Látta azt az utálatos világot, melyen beteljesedett 48. zsoltár szava: az ember, mikor tiszteletben volt, nem vette azt figyelembe, olyanná lett, mint az oktan állatok, és hasonló lett azokhoz. Végtelen szomorú és undorító kilátás a kálváriakereszt gyötrelmekkel telt magasságából.

De még több, amit ott látott az ő elkínzott szeme, szíve, az mind az övének mondta magát, az mind feléje és ő hozzá kiáltott föl: azt mind magára kellett vennie, mert az Úr öreá tette a mindnyájunk gonoszságát, a mi gonoszságainkért kellett megsebesíttetnie, a mi bűneinkért kellett megroncsoltatnia a próféta szavai szerint. (Iz 53,5.6)

Szegény Jézus, az egyedüli, ami e világon neki jutott, a mi bűneink; az ő osztályrésze és öröksége az egész világ bűne. És mit mondott mindezekre az Úr Jézus szíve?

Mi nagy különbség a Getsemáni és a Kálvária között. A Getsemániban a rettenes bűnörökség tudata az Istenembert a föld porába sújtotta le. Térdeire és arcára borult a haragosan bosszúért kiáltó isteni szent igazság előtt. Rettenetes félelem és szorongás fogta el emberi szívét; ő érzi, hogy rettenetes az élő Isten haragos kezeibe esni. Hogy fog ő most eleget tenni az egész világ összes bűneiért. A bűnök az isteni igazságosság nevében, mint rémes szörnyetegek mind öreá rohantak, hogy ő benne szétmorzsolják, elnyeljék a kicsi, gyöngye embert. Hogy sáppadozott, verejtékezett, remegett egész emberi lényében a rettentő bűnsúly alatt. Émelyítő undor fogta el, és vissza és el akarta magától taszítani azt az undok örökséget, mit szerencsétlen testvérei reáahagytak. Ilyen bűnökért nem akar eleget tenni. Elsötétült szemei elől minden világosságsugár és minden vigasz nélkül halálig való szomorúság fogta el egész

lelkét-szívét, mikor azt kellett látnia, hogy mi lesz majd minden áldozatának eredménye. Az a szomorú tudat, hogy minden sebe és vére dacára számtalanok majd mégis elszakadnak tőle és örökre elvesznek, az majd hogy meg nem repesztette bánatos szívét. Óh, Atyám múltam el tőlem e pohár, így húzkodott órákon keresztül, mint egy féreg a föld porában vergődve. Az Atya elküldte végre vigasztaló Angyalát, jött a nagy isteni világosság és erő, és véresen verejtékezve engedelmeskedett Isten hős Papja a gyöngye ember fölött: Atyám a te akaratod legyen. Fölkelt a porból és elfogadta a keresztet. Ez volt a Getsemániban.

Mi más a kép a Kálvárián. A Kálvárián Jézus Krisztus hőslelkű, csodálatos pap és hősi áldozati bárány. Most már letett minden gyöngeséget és félelmet, most rettenthetlen bátor lélekkel veszi magára a szerencsétlen testvéreitől átvett siralmas örökséget, az egész világ átkos bűnterhét. A Kálvárián már csak egy gondolat lelkesíti: visszaadni az Isteni Fölségnek elrabolt és meggyalázott dicsőségét és megmenteni szerencsétlen testvéreit, kerüljön bármibe. A kálváriakeresztnek csodás Papjában és áldozati Bárányában föllángolt az Isten házáért való égető buzgóság. Most is korbácsot ragad, hogy úgy mondjam, de önmaga ellen fordítja, őreá magára hulljanak a kegyetlen csapások; ő akar bűnhődni, vezekelni, eleget tenni az Isten háza megszenteltetéséért, a végnélküli bűnökkel megbecstelenített Isten házáért, a meggyalázott emberlelkekért.

Mi csodálatos Jézus Krisztus az ő kínszenvedésében és halálában. Lángoló hősiességében mennyivel többet tesz, mint amennyit az ő Isten és az emberiség Messiáspapjává való fölkenetésében, megtestesülésében vállalt Mennyei Atyja előtt. Ott csak azt ígérte, hogy az ő testét majd véres áldozatnak adja Isten oltárára. Óh, dehát ehhez nem kellett annyi korbács, annyi tövis, nem kellett az iszonyatos kereszt és szögek, nem kellett annyi mérhetetlen meggyaláztatás. Miért kellett az Isten áldozati Bárányának emberi formájából kivetköznie, hogy féreg legyen és nem ember, az emberek gyalázata és a nép megvetése. A régi évezredes véres áldozatoknak is csak vérüket kellett adniuk és meghalniuk, testüket és vérüket kellett az Isten oltárára tenni imáadásul, engesztelésül és megvolt az Istennek kedves véres áldozat. Jézus Krisztus hősi papnak és áldozati báránynak ez nem volt elég. Óh, mi végtelen hősi papunk és áldozati bárányunk Jézus Krisztus, neki nem elég meghalni Istenért és a bűnökért. Neki kínok és gyötrelmek, megvettetés és gyalázat kellenek. Neki a kínok és gyalázatok véglete kell. A kínok, gyötrelmek és gyalázatok feneketlen tengerébe kell elmerülnie.

A bűnök oly rettenetes valami, Isten és az ő meggyalázott dicsősége oly nagy, oly végtelen nagy, hogy azért nem lehet eleget bűnhődni, nem lehet eleget vezekelni. Meghalni igen, de a legkegyetlenebb és leggyalázatosabb halállal és nem azonnal, hanem hosszú, kínos órákon keresztül, ez a kálváriakereszt Papjának és áldozati Bárányának csodálatos hősi szándéka, elhatározása. Azért engedi magát a főpapok, Pilátus és Heródes elé hurcoltatni és engedi, hogy kínozzák és gyalázzák, amint és amennyire azoknak az emberteleneknek tetszett. Hogy ütik, köpik arcba, föbe; hogy tépik haját, szakállát; hogy húzzák, hurcolják; hogy lökik, taszítják az utca sárába; hogy tapodják lábbal és vonszolják kötélén, mint az állatot.

Az az imádandó, bűnbánó, vezeklő isteni Pap és áldozati Bárány minden bűnért, gonoszságért külön-külön akar eleget tenni, illetve eleget szenvedni. A test undok bűneiért halálra korbácsoltatja a maga tiszta és szent testét. Bűnös kezeinkért és lábainkért keresztre szögezteti a maga szent és tiszteleltre méltó kezeit és lábait. Mi kínok az édes Jézus töviskoronás fejében. A belső lelki kínoktól és a lázaktól a szent fej valóságos tűzzel égő kemence gyanánt ég, szétrepedne, de a tövisabroncs tartja, ahány tövis, annyi éles, szűrő, metsző égető láng. Azt akarta, ez legyen az Isten ellen lázadó gögnék bére és babéra. Az embertelen ökölcsepésekkel és arcuköpésekkel az önmagával telt kevelységünkért kellett fizetnie. A bűnös szemekért és fülekért annyi kint és gyalázatot kell látnia, néznie és hallania. A bűnös nyelvért, szájért az ő szent szájának és nyelvének a rettenetes lázak tüzeitől úgy ki kell száradnia, mint a cserépnek. Az ínynak, nyeldeklnök, toroknak aljas bűneiért az isteni Bűnbánónak, Vezeklőnek végnélküli keserőséget kellett ennie-innia, és iszonyatos szomjúsága

számára nincs egy csepp hűsítő víz. A lázongó bűnös vérért az ő szent vérének egy cseppig ki kellett takarodnia a szent testből, szent szívében, legszentebb élete drága mécsesében sem maradt többé helye. Mi föltűnő, hogy a legszentebb szívnek, miután már meghalt, még külön is kellett bűnhődnie. Miután már egyszer meghalt volt, hogy úgy mondjam, még másodszor is meg kellett halnia, az egész szívet átjáró halálos lándzsadöféstől. Mi mást jelent ez, mint azt, hogy a földön minden bajnak oka, a főbűnös az ember gonosz szíve. Azért kellett a legszentebb szívnek oly föltűnően bűnhődnie.

Oly szívreható az a jellemzés, mit Szent Pál ad a kínszenvedő és meghaló Jézus Krisztusról a kereszten: Isten alakjában lévén, mondja, nem tartotta ragadománynak, hogy Istennel egyenlő, hanem kiüresítette magát, szolgai alakot vévén föl, megalázta magát, engedelmes lévén mindhalálig és pedig a keresztnak haláláig. (Fil 2,6-8) Vagyis, Jézus Krisztus tudatában volt annak, hogy ő Istenfia és Isten, bár szolgai alakban, vagyis hogy ember volt. De ez isteni öntudata mellett is vállalta a halált és pedig a kereszthalált, hogy eleget tegyen Istenatyja akaratának és megmentse a szerencsétlen bűnös emberiséget. És mi indította hősi isteni Üdvözítőnket bámulatos elhatározásában, Szent Pál azt feleli, az alázatosság és engedelmesség. Igen, a végnélküli alázatosság és mértéket nem ismerő engedelmesség volt a keresztáldozatnak két, soha meg nem hálálható csodaereje. Az áldott Jézus Krisztus, pap és áldozati bárány, egészen feltűnő módon akart bűnhődni és eleget tenni az emberiség két főbenjáró bűnéért, a magát megalázni nem akaró kevélységért és a vakmerően dacos „non serviam” (Jer 2,20) „nem szolgállok” engedetlenségért. Mivel tartozunk az édes Üdvözítőnek.

Kegyetlen kezekkel fölállították a Kálváriának titokteljes istenoltárát; a hősi isteni Pap, kínokkal telve, már kész az ő szent papi ténykedésével, az áldozati Bárány már az oltáron, az áldozati vér már kiontva az oltárra és oltár körül, tehát már vége lehetne az áldozatbemutatásnak. De még nem volt vége. Ez egyedülálló áldozatbemutatásnak elejétől végig hosszú, keserves bűnhődésnek, vezeklésnek, bűnelégtételnek kellett lennie, azért három kínos hosszú óráig tartott.

A keresztáldozatbemutatás istentisztelet és pedig a világ legfölségesebb istentisztelete volt, hősi isteni Papja és áldozati Báránya azt a legszentebb imákkal szentelte meg. Az utolsó hét szó is ilyen titokteljes ima volt. Végtelen értékes nekünk e hét szó, először, mert ezeket a keresztkín alatt különben oly néma Szenvedő mondotta, és másodszor, mert ezek végrendelet számba menő utolsó szavai. Érdekes a három első szó azoknak szól, akik számára a véres kereszt oly szükséges volt, akik számára azt föl kellett állítani. A következő három, hogy úgy mondjam, magának a szenvedő Áldozatnak szól, és a hetedik, az utolsó a Mennyei Atyához van intézve.

Az első szó: Atyám bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek. A szegény bűnösökért kellett a keresztet fölállítani, a bűnösökért szenvedett és halt meg a kereszten, mi más lehetett volna első és fő vágya az elvérző Üdvözítőnek, minthogy végre el legyen véve a bűn, és bocsánatot nyerjenek a szerencsétlen bűnösök. Hisz a világ kezdetétől ezt vártuk, ezt sóhajtoztuk: bocsánat, bocsánat.

A második szó: Még ma velem leszesz a paradicsomban. Ím itt első gyümölcse az előbbi hő imaszónak. A kikiáltott legnagyobb bűnösöknek is bocsánat. A kereszt vére a legalantosabb bűnöst is azonnal megmossa, sőt mennyországi szentté szenteli föl, csak higgye és vallja a Messiást és bánja meg bűnét.

A harmadik szó: Asszony, íme a te fiad. Ez a szó nem bűnösnek szól ugyan, de olyannak és annak, aki szintén csak a véres keresztnek köszöni, hogy őt nem érte a közös átok, pedig ő is Ádám szülötte, mint mi mind. Az áldott Szűzanya is szorult megváltásra, de végtelen nemesebb módon, mint mi. A meghalni készülő Üdvözítő búcsúzik szent anyjától, de nem anyának címezi, hanem a tiszteltreméltó asszony címen szólítja. Ezzel arra a csodálatos asszonyra utal, kit Isten már a paradicsomban ígért a bűnbeesés után, és azt a nagy titkot akarja kinyilvánítani, hogy édesanyja a keresztfá mellett álló második Éva, a kereszten függő Fia, a második Ádám mellett. A második Évának oly rettenetes részt kellett vennie a második Ádámnak a kereszten

végbemenő nagy munkájában és oly hősileg teljesítette egyedülálló hivatását. Ezt a második Ádám, mint jó édesgyermek, ünnepélyesen meg akarta hálálni. Emellett vigaszt és támaszt akart édesanyjának kálváriaéletének hátra levő napjaira adni. Ez a csodálatos harmadik szó még egy roppant kitüntetést tár föl. Azt mondja ez az isteni szó, hogy Isten szemeiben az áll legközelebb a bűnnélküli mellett, aki tiszta szívű. Mindenképpen irigylésre méltó Szent János.

A negyedik szó: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem. Végtelen fájdalommal telt panaszszava az elvérző, meghaló Üdvözítőnek. E panaszszókat a 21. zsoltárból és zsoltárral imádkozta. E zsoltárban írja le Dávid az ő nagy ivadékanak, a Messiásnak szenvedéseit, de oly részletesen és megkapóan, mintha ő maga is szem- és fültanúja lett volna az isteni tragédiának. Istenem, Istenem, miért hagytál el engem. Már halállal kezd vívódni a kereszt szegény Áldozatja, vére lassan-lassan elfolyt, a kínok, gyötrelmek fölemésztették összes életerőit, a szomorú halál már közvetlen előtte, már kinyújtja feléje, már-már rá akarja tenni fagyos kezét. Mivé lett a fölséges Istenember. Hol van imáandó istensége, már nem látszik belőle semmi, mintha teljesen elvált volna szent emberségétől és elhagyta volna teljesen. Mintha megszűnt volna Istenember lenni és már csak ember volna, és pedig teljes tehetetlenségében és nyomorúságában. Mi szájalomra méltó és siralmas emberré lett a fölséges Istenember, nem is ember, hanem féreg, letaposva a porba-sárba. Elvették nevét, becsületét, egészségét, épségét, elvették erejét, vérét, utolsó ruhadarabjait szemei előtt osztották szívtelenül szét, már nincs is mibe takarják majd mezítelenségét, a sírba. Népe elvetette, hazája kitaszította, barátai cserbenhagyták, édesanyjáról is le kellett már mondania. Már semmije sincsen, kívülről kínok, belülről gyötrelmek. Lelkében-szívében csupa sötétség, előtte egy kiszáradt pusztaság, nincs semmi öröme, semmi vigasza, már nincs más előtte, csak a vigasztalan halál. Istenem, Istenem, miért hagytál el engem. Valóban teljesen-tökéletesen elhagyatva: nagyobb kín, lelki kín még nem volt a földön.

Az ötödik szó: Szomjúhozom. Ez föltárja a negyedik szónak egy eddig elrejtett titkát. Mi kimondhatatlan szomjúság gyötörhette az elvérző Üdvözítőt.

Hisz összes életnedve elfolyt, a kínok és lázak tüze kiszárította, megaszalta összes erejét. Szegény Jézus, de mennyivel nagyobb volt lelki szomjúsága, hogy végre bocsánat, béke és üdvösség legyen összes bűnös testvérei számára.

A hatodik szó: Beteljesedett. Végtelen nagy munkát jött végezni e földre. Vissza- és föl kellett újra építenie az Isten lerombolt templomát. Azt nézi, mennyire van a munkával, és megnyugvással látja, készen van. Beteljesedett.

Az utolsó, a hetedik szó: Atyám kezeidbe ajánlom lelkemet. Készen van a nagy megbízatással. Most visszakészül menni oda, ahonnan jött: Atyjához. Végtelen örömszó volt ez és a befejezés.

Erre lehajtotta szent fejét és meghalt. Ezzel megvan a nagy-nagy áldozatbemutatás. A kereszthalál az összes isteni áldozatbemutatásoknak a világ kezdetétől a világ végéig való isteni központja. A véres kereszten való áldozatbemutatás a ragyogó nap, innét indul ki az összes világosság- és kegyelemsugár a világ összes istenoltáira és pedig a régi világ igaz oltáira éppúgy, mint az újszövetség oltáira. Itt van végre az az áldozatbemutatás, melyet maga az isteni Fölség háromszorosan szent igazságossága követelt és várt. Ez az áldozatbemutatás az Istenembernek, földre lejutott Istenfiának, a népek nagy Messiásának fő és nagy munkája. Most végre megvan az az áldozatbemutatás, mely elveszi a világ bűneit. Ez az áldozatbemutatás az expectatio gentium (Ter 49,10), a népek várakozása; a desideratus cunctis gentibus (Agg 2,8), a népek vágya, mint a pátriárkák és próféták szava mondja, most vissza van adva az Isten meggyalázott dicsősége. A véres kereszt olyan Gloria in excelsis Deo, Dicsőség a magasságbeli Istennek, melynél nagyobb már nem lehet. Isten halt meg Isten dicsőségéért, ennél több már lehetetlenség. A Krisztus keresztre visszaadta a szerencsétlen embernek elvesztett békéjét, bűne meg van bocsátva. A megbántott Istenanya kiengesztelve szerető, vágyó karjaiba várja a visszatérő tékozló fiút. A kereszt ismét megnyitotta elvesztegetett

örökségünket, a dicsőséges mennyország ismét a mienk. A föltámadott Üdvözítő a pokol kitátott, éhes torkára borítottá az ő dicsőséges sírkövét, nem kell többé elvesznie senkinek. Az ég angyalai várnak minket mindnyájunkat. Mivel tartozunk Jézus Krisztusnak, isteni Megváltónknak? Teljesedjék bennünk mindnyájunkban, az ő egyedüli és annyira megérdemelt hő vágya: jöjjetek hozzám mindnyájan.

12. A Kálvárián bemutatott áldozat és a régi világ áldozatbemutatói

A keresztáldozat egész égő áldozat, valódi béke- és bűnáldozat volt az egész világ minden népe és nemzete, az összes évezredek számára. Az új és ószövetség és az egész örökkévalóság él a keresztből. Az ószövetségi véres áldozatok mintegy világosságsugarak voltak, melyek az egy napból, a keresztáldozatból indulnak ki, és évezredekkel előre vetik a kereszt fényét és vigasztaló világosságát, és azután ott a Kálvárián, mint kópiák, másolatok, ismét találkoznak az eredetiben. És azért az egy keresztáldozatban, mint isteni eredetiben, az összes régi véres áldozatok változatai mind teljesednek és megdicsőülnek. A kereszten bemutatott áldozat betölti mindazt, amit a régi véres áldozatok ígértek. Betölti és teljesíti a régi áldozatbemutatók négy istenrendelte kellékét. A keresztáldozat először is betölti az áldozatbemutatóknak közös nagy célját, mert a keresztáldozat *omnis honor et gloria*, minden tisztelet és dicsőség Isten számára. Másodszor a keresztáldozatnak is megvan az istenrendelte papja és pedig a papok papja, ki pap és Isten is egy személyben. Harmadszor a keresztáldozatban is megvan az oltárra tett áldozati test és az oltárra és oltár köré ki van ontva az áldozati vér, és pedig minő test és vér. Negyedszer a keresztáldozatban is maga a pap teszi Isten oltárára az áldozati testet és az áldozati vért kiontja az oltár köré. Oh mi csodálatos módon teljesíti a kereszten bemutatott isteni áldozat a régi áldozatbemutatóknak összes kellékeit, sőt mi végtelen és isteni módokon megdicsőíti azokat.

A kereszten Jézus Krisztus valódi, egész égő áldozatot mutat be. A vér mind ki van öntve a keresztoltárra és a keresztoltár köré, mint a régi egész égő áldozatokban. Az áldozati Bárány egész teste reá van téve a keresztoltárra, és egészen elég a fájdalmak és szeretet lángján és a halálban egészen Istené lesz. A kereszten valódi bűnáldozat is van, az a szent vér engesztelésképpen folyik, és véres Papja megsebzett kezeivel, lábaival, töviskoronás fejével kimondhatlan kínok között, hogy úgy mondjam, megkeni a keresztoltár négy kiálló végét, és midőn utolsó hangos szózatával végre befejezi nagy áldozatát és lehajtja fejét, ez az a pillanat, melyre az engesztelés nagy napjának áldozata majd másfélezer éven keresztül mutatott. Most Jézus Krisztus, az Isten Fia, mint a világ egyetlen papja és főpapja, bement a valódi szentekszentjébe, az égbe, Isten trónja elé, hogy kiengesztelje és lemossa az egész világ bűnét.

A keresztáldozat igazi békeáldozat is volt. A keresztáldozatban a megengesztelt Isten kibékül velünk, és mint barátjaival és gyermekeivel megosztja összes javait. A régi békeáldozatokban az áldozati ajándék majdnem egészen a papé és a hívőké lett, az Úr oltárára csak a vérét és kövérségét kellett tenni, a többi azoké maradt, kik az áldozatot bemutatták, ők mintegy Isten vendégei és barátai élvezték azt. Ezek az évezredek békeáldozatok tulajdonképpen a keresztáldozatban teljesülnek. A kereszt érdemeiért Isten megosztja velünk mindenét, egész mennyországát, sőt önmagát is, amint a szentáldozásban annak csodálatos előízét adja.

A keresztáldozat valóban betetőzi, megkoronázza a sok ezeréves ősi oltárokat. Valóságban adja végre, amit a régi oltárok csak homályosan jeleztek, és betölti mód fölött, amit a sok ezer év csak ígértetett. Megvan végre a valódi áldozat, a világ egyedüli áldozata, a Messiás nagy megváltó áldozata. A keresztről lefolyó vér a húsvéti bárány vére, mellyel a zsidó nép megkenete háza küszöbét, hogy megmeneküljön az öldöklő angyal haragjától. A kereszten a világ igazi húsvéti Báránya van, és annak vére most végre elveszi az emberiség nagy átkát,

lemossa a világ bűnét. Jézus Krisztus vérével megkenve megmenekülünk az örökhalál angyalának haragjától. A megbántott Isten kiengesztelődik, kibékül a szerencsétlen emberiséggel. A keresztáldozat visszaadja, amit a bűnnel veszítettünk, az Isten kegyelmét, szeretetét.

Jézus Krisztusban az elvetett emberi természet, a bukott emberiség sok ezer év múlva végre egy, az Istent teljesen kielégítő, sőt egy végnélkül tetsző áldozatot mutatott be. Jézus Krisztus az emberiség feje, mindnyájunk elsőszülött testvére, a mi örök papunk értünk és a mi nevünkben mutatta be a keresztáldozatot és azért a keresztáldozat, a mi áldozatunk, az egész emberiség áldozata. Amint az ítélet nagy napján megjelenő fényes kereszt mint egy ragyogó nap fogja majd bevilágítani az egész világot: úgy ragyogja be a kereszten bemutatott áldozat is az egész világot, napkelettől-napnyugatig, a világ egyik sarkától a másikig, a világ elejétől, a világ végéig.

A Kálvária véres nagy keresztje mindnyájunknak áldott közös sírkeresztje: ott a Jézus Krisztus keresztje alatt mind holtan feküdtünk eltemetve Ádámtól kezdve. A keresztről lecsurgó szent vér fölélesztette és föltámasztotta azt a szerencsétlen nagy halottat, és kiemelte a kárhozat sírjából. A Krisztus keresztje visszaemelt bennünket régi helyünkre, ahonnét kiestünk, sőt még magasabbra, az angyali karok közé és fölé. Többet használt a keresztáldozat vére, mint amennyit ártott a bűn halálos mérge. A keresztáldozat végnélküli érdemei a világnak egyedüli kincse, minden reménye, egyedüli jövőnk, ideig és örökké tartó örömünk és üdvösségünk.

13. Föl a Kálváriára!

Nem lehet a Kálváriát találóbban jellemezni, mint azt Izaiás próféta teszi, mikor így szól: Az utolsó napokban az Úr házának hegye a hegyek tetején fog állani, és fölemelkedik a halmok fölött, és ahhoz gyűlnek minden nemzetek, és azt mondják, menjünk föl az Úr hegyére, és ő megtanít minket utaira, és ösvényein fogunk járni. (Iz 2,2.3) Igen, ez a Kálvária. A Kálvária hegye a véres keresztjén elvérzett Isten Bárányával magasan emelkedik ki az egész világ láthatára fölé, és két részre osztja azt. A Kálvária-hegy a legmagasabb hegy, az egész világról lehet látni és onnét az egész világon lehet végig tekinteni; véres keresztje az égig ér föl.

Nemcsak legmagasabb hegy a Kálvária, az Isten házának hegye is. A rettenetes istenkáromlások és undok bűnök hegyét az Isten Bárányának vére Isten házává, Isten legfőbb templomává szentelte föl. A próféta szavai szerint, méltán gyülekeznek oda minden nemzetek, és azt mondják, menjünk föl az Úr hegyére, és ő megtanít minket utaira, és ösvényein fogunk járni. Igen, csak menjünk a Kálvária áldott istenhegyére és istenházába mind, gyűljön oda mind Ádám egész nagy családja; mindnyájunknak van ott helyünk; a világ kezdetétől a világ végéig, egy se maradjon el. Mindnyájan vegyünk részt a keresztre feszített, roppant kínok között elvérző és meghaló Jézus Krisztus végtelen szomorú ünnepén. Mert értsük meg, ki ez a sebekbe, vérbe öltözött Jézus Krisztus a kereszten. Ő az Ádám családjának legnemesebb sarja, a mindnyájunk elsőszülött testvére, Ádámcsaládunk nagy papja. Ott a kálváriakeresztén tartotta véres primíciáját, és belehalt a primíciájába. A mi nagy Ádámcsaládunk titokteljes nagy istentiszteletét végezte, és ő maga siralmas áldozata lett annak. Hát nem kell azon mindnyájunknak, mind a hányan Ádámhoz tartozunk, lélekkel részt vennünk?

Sajnos azon a nagypénteken csak a fájdalmas Anyának kicsi csoportja vett lélekkel részt, a nagy tömeg nem tudta, mit cselekszik. E fájdalmas Anya csoportjához mindnyájunknak kell tartoznunk.

Szeressünk a Kálváriára menni, a Krisztus véres keresztje közelében legyen legkedvesebb szentélyünk. Csatlakozzunk Szent Jánoshoz, Magdolnához és egyesüljünk a fájdalmas Anyával. Mélyedjünk el minél többször a szent kereszt mélységes titkaiba. Teljesedjék rajtunk Izaiás prófétának előbb említett szava: tanítson meg minket maga az Úr a keresztről az ő utaira,

és járjunk az ő ösvényein. A véres kereszttel megismerhetjük mi, a bűnös Ádámcsaládnak szegény gyermekei, mit legjobban kell tudnunk, azt, hogy mi a bűn. Maga Isten már a paradicsomban megmagyarázta őszüleinnek, hogy mi a bűn, mikor azt mondta nekik, ne egyél belőle, mert amely napon eszel belőle, meghalsz. Sajnos ez a lecke nem volt elég őszüleinnek, megadták az árárt, és mi szerencsétlenek velük együtt. Mert ez a lecke nem volt elég az Ádámcsaládnak, Isten elvezetett minket a paradicsom jó és gonosz tudásának fájától egy másik fához, elvezetett minket a Kálváriára, a véres keresztfához. A keresztfáról a szenvedő és meghaló Jézus Krisztus megismétli előttünk azt az ősi isteni leckét, és bemutatja önönmagán rettenetes módon, hogy mennyire igaz az az ősi isteni fenyegető szó, hogy ne egyél a bűnből, mert amely napon eszel belőle, meghalsz. A bűntől, a mi bűnünktől, magának az imádandó Istenfiának kellett meghalnia. Rettenetes igazság, a bűn olyan szörnyűséges nagy rossz, hogy azt csak az Istenfiának vérével, tehát csak az Isten vérével lehet lemosni. A bűn olyan óriás nagy rossz, mit nem lehet, csak az Istenfiának, tehát magának az Istennek halálával megbűnhődni és kiengesztelni. Szörnyűséges igazság!

Értsük meg, tanuljuk meg ezt az ősi isteni leckét legalább most a Kálvárián, a meghalt Jézus Krisztus kereszttel előtt. Nézzünk sokszor az értünk meghalt Jézus Krisztusnak olyan kiaszott, sápadt, végtelen fájdalmas szent arcába, verjük mellünket és sírjunk. Fogadjuk meg, hogy a bűnt többet nem nézzük sem tréfának, sem játéknak, sem élvezeti cikknek, sem étel-italnak, sem csak amolyan emberi gyöngeségnek, hanem annak, a mi: a bűn a Jézus Krisztusnak, az Istenfiának, a mi imádandó Istenünknek kereszthalála.

Régen mindig azt gondoltam, amit az emberek általában szeretnek gondolni, hogy a pokol, az ő örökké tartó kínjával rettenetes nagy büntetés a szerencsétlen ember bűnéért. De mióta a kereszttel mélyebben behatolok, belátom, hogy az ember ki nem engesztelt bűnéért a pokol az ő soha ki nem alvó tüzével, a soha véget nem érő sírásnak és fogcsikorgatásnak kimondhatatlan kínokkal teljes büntetésével végtelenül és végtelenül kevesebb, mint az, hogy magának az imádandó Istennek kellett gyötrelmes halállal meghalnia az ember bűnéért.

Ne felszisszunk el soha a Jézus Krisztus véres kereszttel, és azért soha sem ismételhessük eleget a fájdalmas Anya előtt az ő nagypénteki Stabat mater, Áll a keserves Anya siralmas himnuszából a következő verseket: Sancta mater istud agas, Crucifixi fige plagas, cordi meo valide. Tui Nati vulnerati tam dignati pro me pati, poenas mecum divide. Fac me tecum pie flere, Crucifixo condolere, donee ego vixero. – Szűzanyám kérlek esengve, hathatósan véd szívedbe szent Fiadnak sebeit. Közöld velem sebesített s az érettem megfeszített Jézusnak gyötrelmeit. Add, hogy veled együtt sírjak, s töredelmes szívvel bírjak, míg elérem végemet.

Legyen most egyedüli örömünk és reményünk az örök szentekszentjébe bement Jézus Krisztus, Messiás- és Üdvözítőpapunk és az ő szent vére, mert bizodalmunk van, hogy mi is bemehetünk majd a Krisztus vére által a szentekszentjébe. (Zsid 10,19) Mert üdvözítheti is azokat, kik általa járulnak Istenhez, mindenkor élvén az érettségünk való közbenjárásra. (Zsid 7,25)

A szent miseáldozat

14. Isten és az emberi természet követeli a szent áldozatbemutatást

Jeruzsálem pusztulásával és a zsidó nép elvetésével vége a régi világ, az ószövetség áldozatainak. Ámde a szent áldozatbemutatásnak nem lehet végleg megszűnnie.

Míg igaz Isten létezik és istenimádó ember van a világon, kell hogy ne csak benső érzelemmel és gyöngé szóval, hanem külső tettel is kitüntessük a mi Istenünket. Az egész ember tartozik Istenének, nemcsak a belső, az egész külső ember is. Ez istentisztelő külső tettnek olyannak kell lennie, hogy Istent, a mindenek alkotóját, urát és végcélját minden földi és teremtetett méltóságnak föléje emelje, és mindenek fölött kitüntesse. Azért az istenimádás számára sohasem volt elég csak az érzelem, a sóhaj, a szó, nem volt elég csak a meghajlás, térdhajtás, leborulás, kézösszetevés, ajándékadás, mert ilyenekkel esetleg emberi méltóságnak is szolgálunk. Istennek mindig több kellett, érezte ezt maga az ember is. És ezt a többet a világ kezdete óta mindig az áldozatbemutatásokban keresték és találták az emberek. Az áldozatbemutatásokban valamiképpen mindig azt iparkodtak kifejezni, hogy Isten nemcsak úr és nagy úr, hanem olyan úr, kitől a lét vagy nem lét is függ; úr, az élet és halál föltétlen ura.

Nemcsak az egyes ember, hanem a család és az összesség, a nép és népek, mint ilyenek is tartozunk ilyen tisztelettel és imádással Istennek. És azért ugyan nem lephet meg, ha azt mondjuk, hogy természetes, hogy a régi, évezredek szent istenvilág rombadőlté után is szükségképpen kellett a szent áldozatbemutatás. Igen, az igaz Isten népe azóta is tartozott a szent áldozat adójával, így követeli ezt az igaz ember esze és szíve, maga az emberi természet. De még inkább követeli és követelte ezt mindig maga Isten. Innét van az a föltűnő jelenség, hogy már a világ kezdete óta égnek a szent oltártűzek az igaz Isten népeinél, és hogy a szent áldozatbemutatások oly föltűnően egyeznek egymással, pedig beláthatlan nemzedékeken és nemzedékeken keresztül folynak, és hosszú évezredek át húzódik az ő történetük.

Meglepő, hogy a Krisztus Egyházától az áldatlan reformáció által elszakított felekezetek kezdettől fogva elvetették a szent áldozatbemutatást. Manap is milliók és milliók tagadják, sőt káromolják és így nélkülözik a világ e legnagyobb kincsét. Szegények nagyon sajnálatraméltók, mert így nemcsak Isten ellen vétnek, ki az igaz embertől a világ kezdete óta mindig megkövetelte a szent áldozat adóját. Vétnek Krisztus ellen is, aki maga lejött az égből, hogy a megváltott embernek a megváltás új áldozatbemutatását szerezze, sőt aki ő maga a csodálatos új áldozatnak papja és áldozati ajándéka is egy személyben. De ami szinte még több, vétnek a saját eszüik és szívük, az emberi természet ellen, amely a világ kezdete óta érezte, hogy az ima és zsoltár csak tehetetlen sóhaj, mert Urunk Istenünkkel szemben sokkal többel tartozunk, és Isten népének sokkal nagyobb a hivatása. A fönséges áldozatbemutatás elvetése maga is kiáltóan mutatja, hogy a reformáció mi tévutakra vezette a szerencsétlen népeket. Elrabolta kitűntető kincsüket, legnagyobb dicsőségüket. Hogy lehetne náluk Krisztus igaz Egyháza!?

15. Krisztus igaz népének szükségképpen van szent áldozatbemntatása

Méltán mondjuk, hogy amióta az utolsó mózesi oltáron is kialudt a szent tűz, az azóta lefolyt évszázadokon keresztül mostanig is volt áldozatbemutatás. Az igaz Isten népe nem lehet szent áldozatok nélkül. Ha nem volna áldozatbemutatásunk, akkor az újszövetség népe

szegényebb volna, mint Isten régi népe, Ábel, Noé, Ábrahám, Dávid, Salamon, a próféták és a mákkábeusok korában. Akkor szegényebbek, ügyefogyottabbak, tökéletlenebbek volnánk Isten szent színe előtt, mint volt az ószövetség. Akkor Krisztus Urunk kevésbé látott volna el bennünket, mikor a bűn országából az igaz Isten színe elé vezetett, mint Mózes látta el az ő népét, mikor kivezette őket Egyiptomból Kánaánba. Akkor a régi szolgaság kora szebben, méltóbban, szívrehatóbban tudott Urával, Istenével közlekedni, mint az Istenfia örökébe belépett gyermekek mennyei Atyjukkal. Akkor a Krisztus előtti kor jobban értette, ki az Isten, mint mi, a Krisztus által hozott teljes igazság fényében. Ez nem lehetséges.

Az Úr Jézus mindenben gazdagítani jött bennünket és valódi istenfiakká tenni. Gazdagította a mi hitünket az ószövetségé fölött. Mert amit a régi emberiségnek nem mondott Isten, azt megmondta nekünk az Úr Jézus: a jóbarátnak, úgymond, nincsen titka jóbarátja előtt. Magával a Hiszekeggyel annyi istentitkot tudtunk meg, hogy arról a szegény régi emberiségnek fogalma sem volt. Az Úr Jézus a régi merev, hideg, szigorú törvény helyett is új, anyagi törvényt hozott. Az új törvény már nem gyötrő iga, lenyűgöző teher, hanem vigasztaló, éltető, fölemelő égi szeretet.

Aminő volt a régi ember törvénye, olyan volt a vallása, istentisztelete, olyanok voltak szertartásai, szertartásai a világ kezdete óta. A mindenféle előírt mosogatás, tisztulás, körülmetélés, szent étkezések stb. nem volt tulajdonképpen más, mint egy szép, de száraz virág, nem volt más, mint amolyan falrafestett szép gyümölcs: üres és meddő ceremóniák voltak, melyeknek nem volt semmi benső erejük. Ceremóniák voltak, melyek mutatták, hogyan kellene megtisztítani a szegény bűnös embert, de nem bírták; mutatták, hogyan kellene őt megszentelni, de nem tehették; mutatták, hogy kellene táplálni a szegény ember lelkét, de nem volt hozzá erejük. Az ószövetségi szertartások, áldozatok üres edények voltak, nem volt bennük isteni kegyelem, istenerő, isteni segítség, csak kívülről volt ráírva, hogy kegyelem, kegyelem, de belül üresek voltak. Így volt ez az Úr Jézusig. Az Úr Jézus, mint Istenfia, végre a maga személyében meghozta Isten irgalmát és vigaszát, Isten erejét és életét. Jézus Krisztus, mint Messiás megtöltötte azokat az üres, régi szertartásokat, és így lett a szent keresztség, bérnálás, bűnbánatszensége, oltáriszenség, egyházirend, házasság és a szent kenet szentsége. Az Úr Jézusban valóban istenfiakká lettünk, mert bővelkedünk Isten kegyelmeiben. A szent kereszt forrásából szüntelen folynak a megváltás és élet üdvösséges vizei.

S most kérdem, lehetséges-e, hogy az Úr Jézus csak azokat a szívreható ószövetségi áldozatokat nem tudta volna égi tartalommal kitölteni? Hová lett az a fonséges ószövetségi istenoltár? Talán ledöntötte a Megváltó, hogy most már ne legyen az igaz Isten népének ilyen drága szent oltára? Talán nem tudta az isteni Messiás az ószövetségi fényes istentisztelet lüktető szívét is megneemesíteni, megszentelni, égivé tenni? Már csak nem ez volt a nagy Messiás isteni szerepe, hogy a világ kezdete óta oly szívemelő, fényes istentisztelő áldozatok helyét most a némaság töltse be. Dehogy, dehogy. Az Istenfia, Jézus Krisztus a régi, fényes áldozatokat sokkal fényesebb és végtelenül becsesebb áldozatokkal pótolta ki és koronázta meg. Ha Mózes Isten nevében azt mondta Izrael népének a Sinai hegy alatt: és ti nekem papi ország és szent nemzet lesztek (Kiv 19,6): mennyivel inkább mondhatja ezt nekünk Szent Péter, az újszövetség választott népének, a kereszténységnek: ti választott nemzetség, megváltott nép, ti szent nemzet, ti királyi papság vagytok (1Pét 2,9). Hogyne volna nekünk is oltárunk és áldozatunk, mint volt az egykori választott népnek? Miféle szent nemzet és királyi papság volnánk akkor. Igen is van, csak keressük. A kereszténységnek minden arany- és drágakőnél becsesebb oltára van. A mi oltárunk tüze nem földi lánggal, hanem égi tüzrel ég. A mi áldozatunk az égnél és földnél drágább, csak keressük meg.

16. Próféták hirdetik az újszövetség áldozatát

Jézus Krisztus istenemberi lényében oly végtelen vonzó igazság az, hogy ő pap és a mi papunk. Azért lett ember, azért jött az égből, hogy papunk legyen, hogy a mi Isten előtti ügyeinket, összes testvéreinek, az egész Ádámcsaládnak Isten előtti ügyeit viselje, hordozza. Csodálatos pap: egész lénye, egész személye pap, amióta csak létezik, létezése első pillanatától pap és a mi papunk. A mi Isten előtti ügyeink az ő egyedüli gondja, minden munkája, az ő egész élete. Jézus Krisztus mindenképpen csodálatos pap, mert voltaképpen csak ő a pap és az egész papi hivatal, az egész papi méltóság teljes mélységében, magasságában, kiterjedésében csak az övé, ő benne a papi méltóság egész teljhatalma van. Jézus Krisztuson kívül csak annyiban lehet valaki más is az igaz Isten papja, hogy az ő végtelen leereszkedésében és szeretetében nekünk szegény bűnösöknek is osztogat egy-egy gyöngé fénysugarat az ő mindennek fölött való papi méltóságának fényzőnéből.

Jézus Krisztus az ő papi méltóságát és hatalmát kétféle áldozatbemutatásban gyakorolta. Az egyik a Kálvárián történt az imádandó kereszthalál bemutatásában. De ez nem volt elég. A csodálatos örök isteni bölcsesség és irgalom az ő isteni Nagypapja számára még egy más áldozatbemutató módot keresett és talált: ez a Melkizedek rendje szerinti áldozatbemutatás. Ha isteni titkokkal teljes az az előbbi, a kereszthalál bemutatása, még több isteni titkokkal teljes ez a másik, a Melkizedek rendje szerinti áldozatbemutatás, mert mint Szent Tamás mondja: in cruce latebat sola deitas, at hic latet simul et humanitas, a kereszten csak az istenség volt mélyen elrejtve, de a Melkizedek rendje szerinti áldozatban az istenséggel együtt az emberség is teljesen el van födve. Az előbbieken imádó tisztelettel és alázatos elmélkedéssel iparkodtunk a kereszt isteni mélységeibe elmélyedni. Most arra kérjük alázatosan imádandó isteni Nagypapunkat, kegyeskedjék minket tovább vezetni, és mutassa meg nekünk kegyesen, legalább valamennyire az ő Melkizedek rendje szerinti papi méltósága csodáit is. Mennyire szükségünk van nekünk erre az isteni világosságra, hiszen Szent Pál is, mikor a Melkizedek rendje szerinti Főpapról beszél, így szól: erről nagy dolgokat kell beszélnünk, miket nehéz megmagyarázni. (Zsid 5,11)

A koronás zsoltáros, Dávid, oly meglepő sokat foglalkozik lélekben az ő jövőendő nagy ivadékával, a népek nagy Messiásával. Az ő 109. zsoltárában is a nagy Messiás alakja tűnik föl látnoki szemei előtt. Mint hatalmas királyt látja őt, kinek az Úr azt mondja: ülj az én jobbomra, míg ellenségeidet lábaid zsámolyává teszem. De a Messiás királyi méltósága mellett még egy más méltóságot is kiemel, és azt mondja: megesküdt az Úr, és nem bánja meg: Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint. Dávid e jövőendölése szerint a Messiás, amint az összes népek királya, úgy az összes népek papja is lesz, és pedig Melkizedek rendje szerint. Melkizedek a szentírás szava szerint kenyeret és bort áldozott föl és mutatott be Istennek, tehát a nagy Messiáspap szintén kenyeret és bort fog Istennek áldozatul hozni. A Messiás országában a Messiásnak az ő papi méltóságában való szereplése alatt kenyér és bor lesz az összes népek áldozati ajándéka. A Messiás mindörökké lesz pap, a Melkizedek rendje szerinti pap. Az ő titokteljes kenyér- és boráldozatát mindvégig és mindaddig fogja bemutatni a földön a népek közt, amíg az Úr a Messiás összes ellenségeit lábai zsámolyává teszi, vagyis a világ végéig. Főnséges jövőendölés. Ennek teljesednie kell, és hol teljesedik? Mi öröm. A mi oltárainkon, az újszövetség oltárain.

A mi szent oltáraink dicsőségét hirdeti az utolsó prófétának Malakiásnak jövőendölése is. Az Úr az ószövetségi papok bűnei miatt az ő áldozataik fölötti undorodását fejezi ki, és így szól a próféta által: nem kedvellek titeket, úgymond a seregek Ura, és az ajándékot nem veszem el kezeitekből. Mert napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen áldozni fognak, és tiszta áldozatot bemutatni az én nevemnek; mert nagy az én nevem a nemzetek között, úgymond a seregek Ura. (Mal 1,10.11)

Az Úr isten itt a próféta által elveti a zsidó nép áldozatait és ezekkel szemben egy tiszta áldozatra mutat rá, melyet ezentúl nem a zsidók, hanem az összes nemzetek fognak az Úr nevének bemutatni, nem Jeruzsálemben, hanem napkelettől-napnyugatig, minden helyen. A

proféta az ószövetségi főpapnak naponkinti pusztá ételáldozatából, vagyis a reggeli és esti minchából vehette a képet. Tiszta ételáldozatot ígér az Úr, melytől mindig nagy lesz az Ő neve. „Tiszta” áldozat lesz az, amit a papok semmiféle bűne sem tud beszennyezni, mint a zsidó papok bűne beszennyezte régi szent áldozatokat. Ezt a „tisztá” áldozatot az Úr sohasem fogja elvetni, mindig fogja kedvelni, mert ettől a tiszta ételáldozattól mindig nagy lesz az Ő neve a nemzetek közt. Csodálatos jövődőlés. Minő dicsőítése ez a nemzetek nagy áldozatának, a szentmisének. Mert hiszen hol a világon van egy és ugyanaz a tiszta ételáldozat az összes nemzetek oltárain? Hol dicsőítik Isten nevét napkelettől-napnyugatig, minden helyen, egy és ugyanazon tiszta ételáldozattal? Ez csak minálunk teljesezik, a Jézus Krisztusnak az egész világra kiterjedő nagy családjában. Csak a Jézus Krisztus Egyházában van egy és ugyanaz a csodálatos ételáldozat Isten oltárain. Csak a Jézus Krisztus Egyházában van az az istenileg tiszta ételáldozat, melyet a nemzetek között napkelettől-napnyugatig minden helyen mutatnak be Istennek és azért nagy az Úr neve a nemzetek között.

Az ószövetségnek ez a próféta-szava mi dicsősége a Jézus Krisztus igaz népének, a Krisztus Egyházának, hiszen ez a tiszta ételáldozat a nemzetek között, napkelettől-napnyugatig, kizárólag csak a katolikus Egyház tulajdona és kincse.

17. Jézus Krisztus legelső kenyér és boráldozatát mutatja be Istennek

Húsvét ünnepe előtt tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy a világból az Atyához menjen, mivel szerette övéit, kik a világon valának, mindvégig szerette őket. Beesteledvén, midőn elérkezék a húsvéti bárány lakomájának az órája, eljőve a tizenkettővel s letelepedék ő és a tizenkét apostol vele. S mondá nekik: kívánva kívántam e húsvéti lakomát megenni veletek, mielőtt szenvednék. S az előírt szent szertartások között együtt megették a húsvéti bárány lakomáját. A vacsora végbemenvén, miután az ördög már Judásnak szívébe adta, hogy elárulja Jézust, Jézus tudván, hogy mindent kezébe adott neki az Atya, és hogy Istentől jött ki s Istenhez megy, fölkele a vacsorától és letevén ruháit s vevén egy vászonkendőt, átövezé magát. Aztán vizet öntö a medencébe, és kezdé mosni a tanítványok lábait s megtörölni a vászonkendővel, mellyel átövezve vala. Miután megmosta lábaikat és ruháit fölvette, ismét letelepedvén mondá nekik: tudjátok mit cselekedtem veletek. Ti engem Mesternek és Úrnak hívtok, s jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábaitokat, ti is tartoztok egymásnak lábait megmosni. Mert példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem veletek, ti is úgy cselekedjétek. Ez volt a bevezetés az újszövetségnek fönséges és véghetetlen isteni szeretettel és csodákkal telt titkához, a szentmiséhez.

Az evangéliumok így írják le a legelső szentmisét: midőn pedig vacsorálának, vevé Jézus a kenyeret, s miután hálát ada, megáldá és eltöré, s tanítványainak adá és mondá: vegyétek és egyétek, ez az én testem, mely érettetek adatik. Hasonlóképpen vevén a kelyhet is, miután vacsorált, hálát ada és nekik adá, mondván: igyatok ebből mindnyájan, mert ez a kehely az újszövetség az én véremben, ez az én vérem, az újszövetségé, mely érettetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. S ivának abból mindnyájan. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Oly annyira egyszerű és feltűnés nélküli esemény és szavak, pedig végtelen isteni igazságokat tartalmaznak. Hogy értsük ez oly egyszerűnek látszó eseményt és szavakat? Természetes, hogy csak úgy, mint azt maga az isteni Mester tanította, amint azt e szent eseménynek irigylésre méltó részesei és élvezői, az apostolok értették, és nekünk mindnyájunknak magyarázzák.

Amit maga az isteni Mester és az ő apostolai tanítottak az utolsó vacsorán bemutatott legelső kenyér és boráldozatról, azt a keresztny katolikus Anyaszentegyház kezdettől fogva hitte és tanította, és hiszi és tanítja a mai napig is. Ezt a hitet és tanítást a katolikus Egyház

ünnepélyesen és nyilvánosan hirdette a Dél-Tirolban, Trientben több megszakítással 1545–1563. évben tartott hírneves, nagy egyházi zsinaton és annak 13. és 22. üléseiben. Ilyen egyházi zsinat tudvalevőleg nagy egyházi gyűlés, melynek tagjai a Jézus Krisztus által rendelt egyháztanítók, vagyis az egész katolikus világról összegyűlekezett püspökök, magának a római pápának, illetve az ő általa küldött pápai követeknek legfőbb elnöklete alatt.

A trienti szent zsinat az ő 22. ülésének 1. fejezetében magyarázza az Egyház legelső kezdetétől hirdetett és vallott szent hitet arról a legfönségesebb eseményről, mely az utolsó vacsora termében lefolyt.

Dominus noster in coena novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectae suae Ecclesiae visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud, semel in cruce peragendum, repraesentaretur; eiusque memoria in finem usque saeculi permaneret; atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quae a nobis quotidie committuntur peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in aeternum constitutum declarans, corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulit; ac sub earumdem rerum symbolis, apostolis, quos tunc novi testamenti sacerdotes constituerebat, ut sumerent tradidit; et eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, praecepit per haec verba: Hoc facite in meam commemorationem, uti semper catholica Ecclesia intellexit et docuit. Nam celebrato veteri pascha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, novum instituit pascha seipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitque de potestate tenebrarum et in regnum suum transtulit. Et haec quidem illa munda oblatio est, quae nulla dignitate, aut malitia offerentium inquinari potest; quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam praedixit. Haec denique illa est, quae per varias sacrificiorum, naturae et legis tempore, similitudines figurabatur; utpote quae bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio et perfectio complectitur. Sess. 22. c. 1. Siquis dixerit, in missa non offerri Deo verum et proprium sacrificium; aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari, anathema sit. Can. 1.

A szent zsinat így szól: Jézus Krisztus az utolsó vacsorán azon éjjel, melyen elárultatott, a próféta által hirdetett Melkizedek rendje szerinti papnak jelentvén ki magát, testét és vérét a kenyér és bor színei alatt mennyei Atyjának áldozatul bemutatta és apostolainak nyújtotta, hogy magukhoz vegyék. Ezzel az isteni Üdvözítő az ő szeretett Arájának, Egyházának olyan áldozatbemutatást akart hagyni, mely szemeinkkel látható, amint azt az emberi természet kívánja. Ez áldozatbemutatásnak az a célja, hogy azt a véres áldozatot, melyet a kereszten egyszer kellett majd bemutatnia, mindig szemeink elé állítsa, hogy annak emléke a világ végezetéig megmaradjon, és annak üdvösséges erejét ránk alkalmazza, a mi naponkint elkövetett bűneink bocsánatára.

Jézus Krisztus az apostolokat ugyanakkor, folytatja a szent zsinat, az újszövetség papjaivá avatta föl, és nekik és a papságban utódaiknak ezekkel a szavakkal: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre, azt hagyta meg, hogy ők is mutassanak be ilyen áldozatot, amint azt mindig így értette és tanította a katolikus Egyház. Mert miután megülte a régi húsvéti bárány áldozatot, melyet Izrael fiai mutattak be az Egyiptomból való kivonulás emlékére: ő új húsvéti bárány áldozatot szerzett, amelyben őt az Egyház az ő papjai által látható jelek alatt mutatja be áldozatul, annak emlékére, hogy e világból az Atyához vonult ki, amikor vére kiontásával megváltott minket és kiragadott a sötétség hatalmából és átvitt az ő országába. A szent zsinat tanítása szerint, ez az a tiszta áldozat, melyet sem a papok méltatlansága, sem gonoszsága be nem szennyezhet, melyről az Úr Malakiás által azt jövendölte, hogy minden helyen fogják az ő nevének tiszta ételáldozatnak bemutatni, és amelytől nagy lesz az Úr neve a nemzetek között. Ez végre az az áldozat, melyet a világ kezdete óta és az ószövetségi törvény idejében bemutatott mindennemű áldozatok előre jelképeztek és amelyben mindazok a javak

bennfoglaltatnak, mit azok mind jeleztek, mert ez az áldozatbemutatás azokat a régieket mind betölti és teljes tökéletességre emeli. Végül kimondja a zsinat, hogy a szentmise valóságos és a szó teljes értelmében vett áldozatbemutatás, és hogy ez az áldozatbemutatás nem csak azt jelenti, hogy Krisztust nyújtja nekünk ételnek.

A trienti zsinatnak ez értékes magyarázatából a katolikus Anyaszentegyház kezdettől fogva való ősi hitének három végtelen nagy és vigasztaló igazságát merítjük. Az első az, hogy Jézus Krisztus az utolsó vacsorán egy valódi, a Melkizedek rendje szerinti áldozatot mutatott be Istennek, és pedig mint a véres keresztáldozatnak képét és hasonmását; a kenyér és bor színei alatt saját testét és vérét mutatta be áldozatul, éppúgy, mint a kereszten, csak hogy vére kiontása nélkül. A második bámulandó igazság az, hogy Jézus Krisztus ugyanakkor az apostolokat szintén ilyen Melkizedek rendje szerinti papokká avatta föl, és meghagyta nekik, hogy majd ők is avassanak másokat papokká. És ezzel kapcsolatban a harmadik roppant vigasztaló igazság az, hogy Jézus Krisztus ezt az ő Melkizedek rendje szerinti csodálatos áldozatát az ő szeretett Arájának, Egyházának hagyta, hogy az Egyház papjai ezt a világ végéig az isteni Völegény örök emlékezetére bemutassák.

18. Miben áll Jézus Krisztusnak kenyér és bor áldozata vagyis a miseáldozat?

Elemeztük a régi istenáldozatokat, és kerestük alkotó részeit, hogy megértsük, miben is állnak az áldozatbemutatásnak istentiszteelő szertartásai. A régi áldozatbemutatásoknál azt találtuk, hogy azon kellően kívül, miszerint Istenért és Isten dicsőségére legyenek, az kell, hogy legyen először Isten által rendelt papja, másodszer Istennek vitt kettős áldozati ajándéka, ez áldozati ajándékokat a pap vigye Istennek és tegye az ő oltárára. Ez ősrégi isteni áldozatbemutatási szabályt és törvényt Jézus Krisztusnak a Kálvárián bemutatott keresztáldozatban is teljesen megtalálhatjuk, amint fönnebb imádvá láttuk és csodáltuk.

Elemezzük most a miseáldozatot. A miseáldozatban megvan az áldozatbemutatás első és legfőbb eleme, hogy a miseáldozat Istennek mindenek fölött való dicsősége. Mint a Kálvárián bemutatott keresztáldozat, úgy a mi oltárainkon bemutatott miseáldozat is kimondhatlan Gloria in excelsis Deo.

A miseáldozatnak második eleme az ő csodálatos isteni Papja. A miseáldozatnak Isten által rendelt és fölkent papja maga az Istenember Jézus Krisztus, mint a próféta által hirdetett csodálatos, Melkizedek rendje szerinti pap. Akkor is, amikor a miseáldozatot nem Jézus Krisztus mutatja be láthatólag, hanem a Jézus Krisztus által rendelt apostolok vagy azok utódai, a katolikus Egyház fölszentelt papjai, akkor is a miseáldozatnak tulajdonképpeni bemutató papja maga Jézus Krisztus, míg az a látható pap csak segédkező papja a tulajdonképpeni áldozatot bemutató papnak Jézus Krisztusnak. Amint a trienti zsinat mondja: *Idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit.* Sess. 22. c. 2. Az a Jézus Krisztus, aki a kereszten mutatta be önmagát áldozatul, ugyanaz mutatja be most is az áldozatot, csak hogy papok segédkezése mellett. Azért a miseáldozat mindig végtelen értékű istentisztelet, mert nem az a látható bűnös pap végzi azt, hanem a végtelen szent istenemberi pap, Jézus Krisztus.

A miseáldozatnak harmadik eleme a kettős áldozati ajándék. E kettős áldozati ajándékot megjelöli maga Jézus Krisztus szava, mikor azt mondja Melkizedek rendje szerinti áldozatbemutatásában: ez az én testem, ez az én vérem kelyhe. A katolikus Egyház ősi szent hite szerint e szavakkal Jézus Krisztus a kenyér színe alatt szent testét és a bor színe alatt szent vérét teszi le Isten oltárára áldozati ajándékkul. Kimondhatlan értékű áldozati ajándék. Ezzel a miseáldozat a keresztáldozatnak teljesen hű képévé és hasonmásává lesz: a keresztáldozatban is a keresztreszögezett szent test és a kereszt körül kiontott szent vér volt az áldozati ajándék. A miseoltárra is egészen ugyanaz a végtelen érték van letéve, mint a mi a keresztoltárra volt

letéve Isten színe elé. A miseáldozat tehát ugyanaz a végtelen érték, mint a keresztdozat, a különbség csak az, hogy a miseáldozatban nincs kínszenvedés, vérkiontás és halál, mint a keresztdozatban. Mi kimondhatlan drága kincsünk, örömünk és gazdagságunk a miseáldozat.

A miseáldozatban nemcsak a keresztdozat teljeseedik be szemeink előtt titokteljes módon, de teljeseznek és végtelen tökéletességet érnek el az összes és mindennemű régi áldozatok, miket a világ kezdete óta és az ószövetségben mutattak be Istennek, amint azt a trienti zsinat fönnebb külön kiemelte.

A miseáldozatban teljeseznek a régi véres áldozatbemutatók és valódi isteni módon lesznek megkoronázva, mert a miseáldozatban isteni áldozati test és isteni áldozati vér van az oltárra téve áldozati ajándékkul. Sem Ábel, sem Noé, sem Ábrahám, sem Mózes sem Áron nem merték volna azt képzelni az ő véres áldozati oltáruk mellett, hogy az ő véres áldozatuk azt a végtelen titokkal telt isteni gondolatot és jövőndölést tartalmazza, amit a Kálvária véres keresztye és a mi miseoltárunk mutat be áldozatul a mindenek fölött való Isteni Fölségnek.

A régi kenyér- és boráldozatok is teljeseznek a miseáldozatban, mert hiszen a külszín szerint mi is kenyeret és bort viszünk Istennek áldozati ajándékkul. De persze minő kenyér és bor ez a miseoltárunk kenyere és bora. Olyan, aminő nem e földön, csak az égben terem. Sem Áron papjai, sem Melkizedek nem sejtették, hogy mikor naponkint kenyeret és bort vittek az igaz Istennek áldozati ajándékkul, akkor olyan csodaképet és isteni rejtvényt rajzoltak a messze messze jövő évszázadok láthatára fölé, melyet sem emberi, sem angyali próféta sem tudott megmagyarázni, csak az az isteni Pap, kinek azt mondta az Úr: te pap vagy mindörökké a Melkizedek rendje szerint.

A miseáldozatban feltűnően teljeseedik az ószövetségnek naponkint reggel és este bemutatott bárány egészégő áldozata, és ezzel kapcsolatban mindannyiszor a kenyér és boráldozat, amely áldozatok tüzének soha sem volt szabad kialudnia se éjjel se nappal: a miseáldozat is Isten Bárányának áldozata, és ugyanakkor kenyér és boráldozat, szintén naponkinti áldozat, és soha véget nem ér se nappal se éjjel. A miseáldozat az igazi sacrificium jüge. Csodatüze valóban soha sem alszik ki, mikor kilátszik aludni nyugaton, kigyullad keleten, és kelet után ismét nyugaton: nappal is, éjjel is folyton ég, lángol és illatoz imádó szent tüze. Amint az ószövetség főpapja naponkint reggel és este mutatott be pusztá ételáldozatot: úgy mutatja be a mi isteni Főpapunk is az ő csodálatos mincha, ételáldozatát napkelettől-napnyugatig.

A miseáldozatnak negyedik eleme és kelléke az, hogy a kettős áldozati ajándékot, a titokteljes kenyeret és bort, és a kenyér és bor külszíne alatt Jézus Krisztus szent testét és szent vérét maga a Melkizedek rendje szerinti pap, Jézus Krisztus teszi Isten oltárára, és viszi Istennek áldozati ajándékkul: amint a kereszten is maga Jézus Krisztus tette Isten színe elé, a keresztoztárára az ő szent testét és vérét. Akkor is, ha a külsőleg látható, ténykedő pap a bűnös emberekből van kiválasztva, akkor is a tulajdonképpeni papi ténykedést az oltáron maga Jézus Krisztus végzi, mert hiszen csak a mindenhatóság képes Krisztus szent testét és vérét a kenyér és bor színe alatt az oltárra tenni.

A szentmise a világ kezdetétől való összes oltároknak és áldozatbemutatóknak valóban bámulatos isteni betetőzése és ragyogó koronája; az időnek és örökkévalóságnak legnagyobb kincse és dicsősége. S amint a csillagok fényét és a nap ragyogását nem éri földi por és sár, úgy a szentmisének égi fönségét sem homályosítja el emberi bűn és méltatlanság.

19. Hogyan lesz a miseáldozatban a kenyér és bor Jézus Krisztus testévé, illetve vérévé?

Jézus Krisztusnak, az istenemberi papnak mindenható szava magyaráz itt mindent meg. Jézus Krisztus pap isteni kezeibe veszi a kenyeret és azután a kelyhet a borral, és azt mondja: ez az én testem, ez az én vérem kelyhe. Ez az istenemberi szó sem nem tévedhet, sem nem csalhat.

Ez az isteni szó föltétlenül igazat mond, föltétlenül azt fejezi ki, ami ott a szent kezekben attól a pillanattól kezdve valóságban van. Vagyis attól a szent pillanattól kezdve, melyben Jézus Krisztus szava – ez az én testem – elhangzott, az, ami előbb kenyér volt és most is annak látszik a külszínnek szerint, az már nem kenyér, hanem valóban a Jézus Krisztus teste. És az a kehelyben levő bor attól a pillanattól kezdve, melyben Jézus Krisztus szava – ez az én vérem kelyhe – elhangzott, az, ami előbb bor volt és most is annak látszik a külszínnek szerint, az már nem bor, hanem valóságban a Jézus Krisztus vére.

Mikor a misében nem maga Jézus Krisztus mondja azokat a csodaszavakat, hanem Jézus Krisztus helyett és nevében az ő általa rendelt, fölszentelt pap, akkor is ugyanaz történik, mint mikor közvetlen Jézus Krisztus maga mondja azokat, amint a mi szent hitünk vallja. Mert hiszen a fölszentelt pap, ki azokat a legszentebb szavakat ismétli a misében, csak fölszentelt eszköze a Jézus Krisztus mindenható szavának; vagyis a pap azokat a szavakat: ez az én testem, ez az én vérem kelyhe – csak magának Jézus Krisztusnak megbízatásában és nevében és Jézus Krisztusnak mindenható erejében és erejével ismétli. És azért az átváltoztatás csodája a Jézus Krisztusnak műve marad.

A miseáldozat isteni titkának magyarázatában és megértésében a legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a kenyérnek és bornak Krisztus testévé, illetve vérévé való átváltozásában a kenyérnek és a bornak külsőleg látható, érezhető színei, a külszínnek megmaradnak, és csak a kenyérnek és bornak állaga változik át. Iparkodjunk e nagy isteni igazságot, amennyire emberi ésszel lehet, jól megérteni.

A katolikus Egyház Jézus Krisztus hitének szent örököse és minden tévedés nélküli tanítója. Kövessük hűséges és igazi, hogy úgy mondjam, féltékeny engedelmességgel e krisztusi tanítónak szavait, és jól fogunk látni és nem fogunk tévedni. Az Egyház a trienti zsinat 13. ülésében magyarázza a misében a kenyérnek és bornak a Krisztus testévé, illetve vérévé való átváltozását. Sancta haec Synodus declarat, per consecrationem panis et vini conversionem fieri totius substantiae panis in substantiam corporis Christi Domini nostri et totius substantiae vini in substantiam sanguinis ejus. Sess. 13. c. 4. Manentibus dumtaxat speciebus panis et vini Canon. 2. A szent zsinat azt mondja: az átváltozás által a kenyérnek egész állaga átváltozik a Jézus Krisztus teste állagává és a bornak egész állaga átváltozik a Jézus Krisztus vérének állagává, csak a kenyérnek és bornak külszínei maradnak meg.

Most tehát jól kell megérteni, mi a kenyérnek, bornak, testnek, vérnek az állaga, és mik a kenyérnek, bornak külszínei. Itt a mi értelmünket, eszünket, képzelőtehetségünket, agyunkat egy kis bölcséleti tudással kell fölverteznünk, mert ezeket csak olyan köznapi ésszel és nyelven meg nem értjük.

Sajátságos, hogy mi ebben a látható, anyagi világban csupa állaggal és az azon levő és kiterjeszkedő külszínekkel vagyunk körülveve; csupa állagot látunk, érzünk, csupa állagot eszünk, iszunk, használunk, élvezünk és nem is vesszük észre, nem is tudjuk, hogy csupa állaggal van dolgunk. Csak akkor, mikor kissé tudományosan kezdjük feszegetni, hogy mik is azok a minket körülvevő dolgok, akkor jutunk öntudatra.

Mik tehát a kenyérnek, bornak külszínei, mi a kenyérnek, bornak állaga?

A külszínnek az, amit a kenyéren, boron látunk, érzünk; a kenyérnek, bornak színe, szaga, íze, alakja, kiterjedése, mennyisége, súlya. A kenyérnek, bornak állaga pedig az, amin rajta van, az a szín, szag, íz, alak, kiterjedés, mennyiség, súly, mint az állagnak, mintegy külső ruhája, takarója. A kenyérnek, bornak állaga, más szóval a kenyérnek, bornak tulajdonképpeni igazi anyaga. A kenyérnek, bornak állaga az, ami kenyérré, borrá teszi a kenyeret, bort. Míg a szín, szag, íz, alak, kiterjedés, mennyiség, súly csak valamiféle sajátságai, tulajdonságai, külső nyilvánulásai a kenyér, bor állagának. A kenyérnek, bornak állaga a maga benső természetes erejéből kiárasztja, kifejti, kinöveszti magából, hogy úgy mondjam, a maga színét, ízét, szagát, alakját, kiterjedését, mennyiségét, súlyát és önmagára öltözteti azokat, mintegy a ruháját, takaróját, mint valódi külszínét. Mint a fa tavasszal kifejti, kinöveszti magából a rügyeket,

leveleket, bimbókat, virágokat. Az állag az ő külszínei által teszi magát láthatóvá, érezhetővé; az ő külszínei által helyezkedik el a többi látható dolgok sorába; külszínei által fejt ki belső erőit.

És azért méltán mondjuk, hogy a kenyérnek, bornak állaga az a kenyérnek, bornak tulajdonképpeni igazi anyaga; az, ami igazi kenyérré, borra teszi a kenyeret, bort. Hogy nem a kenyérnek, bornak színe, íze, szaga, alakja, kiterjedése, mennyisége, súlya teszi a kenyérnek, bornak igazi, tulajdonképpeni anyagát, hogy nem ezek a külszínek teszik a kenyeret, bort igazi kenyérré, borra, hanem csak mellékes, külső járulékaik azoknak, az abból látszik legjobban, hogy a kenyértől, bortól el lehet venni, el lehet választani az ő színét, ízét, szagát, alakját, kiterjedését, mennyiségét, súlyát: úgyhogy egy és ugyanaz a kenyér, bor, bizonyos határok között sokféleképpen változtathatja színét, ízét, szagát, alakját, kiterjedését, mennyiségét, súlyát és annak dacára mégis egy és ugyanaz a kenyér és bor maradhat. Ami nem volna lehetséges, ha a kenyérnek, bornak igazi, tulajdonképpeni anyagát, állagát ezek a külszínek képeznék. Ugyaninnét van az, hogy a kenyérnek, bornak utánzatai, hamisítványai sohasem igazi kenyér, bor, hanem csak haszontalan pótszer, sőt esetleg ártalmas méreg, ha még annyira csalódásig hűen megvan a szín, íz, szag, alak, kiterjedés, mennyiség, súly.

A kenyérnek, bornak színe, íze, szaga stb. külszínei annyira nem maga a kenyér és bor anyaga, állaga, hogy ha emberi erő nem is, de isteni mindenható erő igenis egészen el tudja választani és elszakítani a kenyérnek és bornak állagától, úgyhogy a kenyérnek és bornak külszínei, színe, íze, szaga, kiterjedése stb. egészen önmagukban léteznek, a kenyér és bor állaga nélkül. Ez egy folytonosan látható csoda a szentostyán és szent kehelyben.

Tehát a kenyérnek, bornak állaga, a kenyérnek, bornak igazi és tulajdonképpeni anyaga: az ami kenyérré, borra teszi. A többi csak járulék, külső ruha, külszín, amit az állag magán hord és fönn tart. És azért is a tudomány méltán hívja állagnak, mert csak a kenyérnek, bornak és minden egyéb anyagi dolognak az állaga áll és létezik a látható dolgok sorában, míg a szín, íz, szag stb. külszínek csak az állagon és állag által állnak és léteznek.

Ezzel a hosszas magyarázattal a bölcséleti tudomány egy a lehetőség szerint csiszolt szemüveget ad nekünk, ezzel a szemüveggel kell nekünk az Egyháznak fönnebb említett szavait tekintenünk, mikor a trienti zsinat 13. ülésében így szól hozzánk: az átváltozás által a kenyérnek egész állaga átváltozik a Jézus Krisztus teste állagává és a bornak egész állaga átváltozik a Jézus Krisztusnak vére állagává, csak a kenyérnek és bornak külszínei maradnak meg.

20. A miseáldozat kettős áldozati ajándéka

Nézzük a szent pillanatot, mikor elhangzanak a misében Jézus Krisztus, Melkizedek rendje szerinti papnak mindenható, átváltoztató szavai: ez az én testem, ez az én vérem kelyhe. Mi is történik akkor? Abban a pillanatban bámulandó csodák mennek végbe. A kenyérnek közönséges, alázatos anyaga, állaga átváltozik az Istenembernek legszentebb testévé; a bornak alázatos, közönséges anyaga, állaga átváltozik az Istenember legszentebb vérévé. Mivel isteni akaratra csak a kenyérnek és bornak anyaga, állaga változik át a legszentebb testté, illetve vérré, azért a kenyérnek, bornak külszínei teljesen változatlanul megmaradnak. Csakhogy szemmel nem látható bensejükben ment valami eddig nem hallott végbe. A kenyérnek és bornak külszínei, eddigi alakja, kiterjedése, fehér kenyérszíne stb. sárga borszíne stb. egy pillanat alatt csodálatosan tartalmat váltott. A kenyérnek és bornak külszínei, alakja, kiterjedése, fehér kenyérszíne stb., sárga borszíne stb. eddig közönséges kenyér-, illetve boranyagot, kenyér- illetve borállagot öltöttek magukba, és most véghetetlen kincset, égnél-földnél becsesebbet. Az átváltozás szent pillanatától kezdve a kenyérnek külszínei Jézus Krisztusnak imádandó testét tartják és ölelik maguk köré; a bornak külszínei pedig a Jézus Krisztusnak imádandó egész vérének tartják és hordozzák, mint az isteni mindenhatóságnak

bámulatos edénye. Jézus Krisztus az ő mindenható szavaival átváltoztatja a kenyér állagát a saját testének állagává és ugyanakkor szent testére, szent teste állagára reáölti az átváltoztatott kenyérnek megmaradt külszíneit. Éppen így átváltoztatja a bornak állagát szent vére állagává és ugyanakkor reáölti a bornak megmaradt külszíneit szent vére állagára. A kenyérnek és bornak csodálatos átváltozásában, a Jézus Krisztus teste, illetve vére úgy átveszi és magára ölti a kenyérnek, illetve bornak megmaradt külszíneit, hogy a kenyérkülszínnek most éppen úgy a szent testnek külszínei, mint előbb a kenyérnek külszínei voltak, és a borkülszínnek most éppen úgy a szent vérnek külszínei, mint előbb a bornak külszínei voltak. Csakis azért mondhatta az isteni pap, a kezében levő kenyérre utalva: ez az én testem, mert abban a pillanatban a kenyérkülszínnek már a szent testet tartották és ölelték magukba, és a kehelyben levő borra utalva méltán és joggal mondhatta: ez az én vérem kelyhe, mert abban a pillanatban már a szent vér vette át a bornak megmaradt külszíneit és azok a borkülszínnek viszont a szent vért vették át, hogy úgy mondjam, ölelő karjaikba, kezeikbe.

A kenyérnek és bornak csodálatos átváltoztatásával a legmagasabb égbe, Isten trónjára fölmagasztalt legszentebb test és legszentebb vér ismét leszáll és beáll a földi, szemmel látható, közönséges dolgok sorába. A legszentebb test és legszentebb vér ismét le van bilincselve, le van láncolva közénk: a kenyérkülszín és borkülszín az a titokteljes két bilincs, két rablánc. Mi véghetetlen szeretetbilincsek, szeretetrabláncok! Imádandó isteni Foglyunk, isteni Rabunk, légy mindörökre áldva és dicsérve miközöttünk!

Nagyon jól tudjuk és ugyan nem szabad elfelejteni, mint szent hitünk mondja, hogy a Jézus Krisztus szent teste és vére az átváltoztatott kenyér, illetve bor színei alatt változatlanul marad, egyesülve marad a test a vérrel, a vér a testtel és szent emberi lelkével és istenségével. Igen. De azért a kenyérnek megmaradt külszíneivel csak a szent test van közvetlenül összekötve; és a bornak megmaradt külszíneivel csak a szent vér van közvetlenül összekötve. Csak a szent test állaga, illetve a szent vérnek állaga van közvetlenül a kenyérnek, illetve bornak megmaradt külszíneivel abban a közvetlen összeköttetésben és egészen sajátos viszonyban, amelyben előbb a kenyérnek és bornak állaga állott az Ő saját külszíneivel. Vagyis a kenyér állagának a Krisztus szent teste állagává, illetve a bor állagának a Krisztus szent vére állagává való csodálatos átváltozásával csak a Krisztus szent teste, illetve csak a Krisztus szent vére lesz az átváltozás után változatlanul megmaradt kenyér külszín által, illetve borkülszín által érzékeink által észrevehetővé téve; a kenyér külszín által csak a szent test és a borkülszín által csak a szent vér lesz számunkra csodálatosan láthatóvá, tapinthatóvá, ehetővé, ihatóvá téve, amint azt maga a Krisztus isteni szava jelzi. Ha ez átváltozás után a kenyérkülszín és a borkülszín közvetlenül nem csak a szent test állagának, illetve a szent vér állagának, volnának külszínei, hanem az egész Jézus Krisztus istenemberi személyének, akkor a Jézus Krisztusnak szava, ez az én testem, ez az én vérem kelyhe, nem mondana igazat.

Az Úr Jézusnak átváltoztató szavai, akkor sem fődnék az igazságot, ha az átváltoztatott kenyérnek, illetve bornak megmaradt külszínei alatt nem volna egyrésztől kizárólag csak a szent test állaga és másrésztől kizárólag csak a szent vérnek állaga, hanem mindkét külszín alatt egyenlőképpen volna a szent test és a szent vér állaga együttesen. Mert az Úrnak ez a szava: ez az én testem, ez az én vérem, azt jelenti, e kenyérkülszín alatt levő állag az én testem, a borkülszín alatt levő állag az én vérem.

Szent hitünk tanítása szerint, mind a kenyér-, mind a borkülszín alatt az egész dicsőséges Jézus Krisztus istenemberi személye van csodálatos isteni módon jelen. Igen. De a kenyérkülszín alatt az istenemberi Személyből csak a szent test van az ő állaga szerint, az ő állaga által jelen, vagyis a kenyérkülszínnel mint állag egyesítve, és a borkülszín alatt az istenemberi Személyből csak a szent vér van az ő állaga szerint, az ő állaga által jelen, vagyis a borkülszínnel mint állag egyesítve. Úgyanis Jézus Krisztus Melkizedekrendi isteni főpapunk az ő szent teste állagát és az ő szent vére állagát mindenható erejével igazi kenyérruhába, illetve igazi bőrruhába öltözteti, hogy megadja nekünk és az ő Egyháza oltárára tehesse a Malakiás

proféta által ígért csodálatos tiszta ételáldozatát. Ez a csodálatos kenyérruhába, illetve bőrruhába öltözött állag szerinti jelenlét egy egészen különleges jelenlét, melyről nekünk itt a földön alig lehet tiszta fogalmunk.

Üdvözítőnknek ez egészen különleges jelenlétéről, melynél fogva a két külszín alatt szent testének, illetve szent vérének állagával van jelen, a trienti zsinat így szól: ut Salvator noster multis in locis sacramentaliter praesens sua substantia nobis adsit. ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata assequi possumus. Sess. 13. c. 1. Ez olyan jelenlét, melyet szavakkal ugyan alig lehet kifejezni, de azért hitünk által megvilágosított emberi ésszel meg lehet érteni, hogy ez Isten előtt lehetséges. Különben akár értjük, akár nem értjük, sohase törjük sokat a fejünket: minden földi érvelésnél és magyarázatnál világosabban szól az édes Jézusnak oly egyszerű szava, melyben egyrészt az ő szent testét adja nekünk, hogy azt együk, és másrészt az ő szent véré, hogy azt igyuk. Az áldott Üdvözítő mindenki által érthető szóval nem egyet ad nekünk, hanem kettőt, külön szent testét, és külön szent véré.

Értsük meg jól. A kenyér állagának a szent test állagává és a bor állagának a szent vér állagává való átváltozás által Jézus Krisztus szent teste és vére egészen a mienkké lesz. A szent testet, illetve szent vért most valóban szemeinkkel látjuk. Hiszen az Úr maga rámutat, és azt mondja: nézzétek, ez az én testem, ez az én vérem. A szent testet, illetve a szent vért most valóban kezeinkbe vehetjük, kezeinkben tarthatjuk, kezeinkkel érinthetjük. Hiszen maga az Úr mondja: vegyétek kezeitekbe. A szent testet, illetve szent vért most szívünkhez ölelhetjük, imádó csókra ajkainkhoz emelhetjük. Hiszen maga az Úr még többet is mond nekünk, azt mondja: egyétek, egyétek meg az én testemet; igyátok, igyátok meg az én véretem. A szent test és a szent vér az oltáron valóban egészen a mienk, nem csak szent gondolatunk, szent képzeletünk, szent vágyunk szerint, nem csak úgy lélekben, hanem igazában, a teljes testi valóság szerint. Ami még hiányzik, csak az: még el van fátyolozva, amit szemtől-szembe annyira szeretnénk látni; a szent test is, a szent vér is el van fátyolozva, még nem szemtől-szembe a mienk.

Az édes Üdvözítő az ő áldott kereształdozatának hű emlékét és teljes hasonmását akarta nekünk hagyni, azért keresett számunkra olyan áldozatbemutatót emlékül, amelyben szent testét és szent véré külön- külön hozza áldozatajándécul értünk, éppúgy mint a kereształdozatban külön-külön adta szent testét és szent véré áldozatajándécul. Isteni esze, bölcsessége és hatalma megtalálta a módját, hogy az idők végéig való áldozatbemutatójában megadja nekünk azt a kettős áldozatajándékot, melyet szívünk, lelkünk annyira óhajt; azt az isteni vértanú szent testet és vért külön-külön, melyet az isteni Megmentő értünk adott; azt az isteni szent testet és vért, melynek időt, örökkévalóságot, mindent köszönünk. Mi csodálatos Jézus Krisztusnak isteni esze, hatalma, szeretete, mellyel nekünk megváltó szent testét és főleg megmentő szent véré hagyományozta a miseáldozatban. Ő megtalálta csodálatos módját, hogy szent vérének számunkra oly kimondhatlan kedves és végtelen drága kincsét nekünk külön hagyja, anélkül, hogy azt újonnan ki kellene ontania. A misében az átváltoztatás után megmaradt bor külszínei teszik meg Jézus Krisztus mindenható szeretetének ezt a bámulatos szolgálatot, hogy szent vérének mintegy csodaedénye legyenek, és így minket olyan ajándékkal ajándékoznak meg, melynél nagyobb és kedvesebb már nem lehet.

Mily sokszor vágyódnék a hívő és szerető lélek, hogy bár ő is jelen lehetett volna a fájdalmas Anyával, Szent Jánossal, Magdolnával a Kálvárián az isteni Üdvözítő világmegváltó áldozatán. Vagy legalább állana még a véres keresztfán, és mi is odatérdelhetnénk Magdolnával, hogy átkarolhassuk azt; bárcsak csókolhatnók mi is a véres szögeket, lándzsát; csak láthatnók mi is a szent töviskoszorút, ostorokat, korbácsokat, melyek az isteni vértanú testet illették, mily végtelen szent emlékek volnának ezek mindnyájunk előtt. Az édes Üdvözítő érti, méltányolja hő vágyunkat, és mód fölött teljesíti. Nem csak a keresztet hagyja nekünk emlékebe, hanem magát az ő imádandó keresztfeszített testét; nemcsak a szögeket, lándzsát, hanem magukat a

véres sebeket, melyeket azok fúrtak; nem csak a töviskoszorút, korbácsokat, hanem magát azt a szent fejet, testet, melyet azok agyonkínóztak. És ami még csodálatosabb, hogy igazán meg legyen örökítve az egész kinszenvedés és halál, a kinszenvedés előestéje és az egész nagypéntek, az édes Üdvözítő az ő megváltó szíve szeretetének mindenhatóságában nekünk hagyta örökbe az ő egész kiontott drága megváltó vérének is külön. A szentmise kelyhébe, az átváltoztatott bornak megmaradt külszínei alá csodálatosan összegyűjti összes szent vérének, mit a Getsemani kerttől kezdve a Kálváriáig kiontott és összes szent vérének, melyet a kereszten ontott ki azon utolsó cseppig, melyet a lándzsa hegye vett ki átdöfött szent szívéből. Mi végtelen hálával tartozunk az édes Jézusnak! Hogy kellene itt fölgyulladnia szívünknek, akár a Szűzanyáé, Szent Jánosé, Magdolnáé!

21. **Mysterium fidei**

A kehelyben levő bort átváltoztató isteni szavak közé ez ősrégi megjegyzés van beleszúsztatva: mysterium fidei. A miseáldozat az ő titkokkal teljes kettős áldozatajándékával és főleg a szent kehellyel a mi szent hitünknek mélységes titka, mysterium fidei. És e mélységes titkoknak bámulatos isteni takarója a két külszín, a kenyérnek és bornak külszínei, melyek a kenyér és bor egész valóságának átváltozása után is változatlanul megmaradtak. Azt kérdezzük, miért maradt ez a két külszín a csodálatos átváltozás után is változatlanul meg? Felelet: isteni Melkizedekünk véghetetlen bölcsessége, tudása és mindenhatósága e két igénytelen lepel alatt a mi csodálatos és hősi hitünk számára egy rejtett csodavilágot akart építeni. E minden istenkegyelmekkel elhalmozott csodálatos kenyér- és boráldozatában, amit nekünk, az ő Egyházának örök emlékül akart hagyni a megmaradt kenyér- és borkülszín által mindent el akart földni földi szemeink elől. Azért itt nagyon keveset látunk, itt mindent hinni kell; itt csak a Jézus Krisztus csálhatatlan szavai igazítanak el minket, csak az isteni szavak döntenek itt. A miseáldozatra és az Oltáriszentségre vonatkoznak Aquinói Szent Tamásnak találó szavai: visus, gustus, tactus in te fallitur, sed auditu solo tuto creditur, szemünk és minden egyéb érzékünk itt csalódik, itt nyugodtan és bizton csak a hallásra lehet támaszkodnunk és azt mondanunk tovább Szent Tamással: credo quid-quid dixit Dei Filius, nihil hoc verbo veritatis verius, én hiszem mindazt, mit az Istenfia mondott, mert nincs annál igazabb igazság, mint amit ő mondott. Oly megható a világ e legnagyobb tudósának ez az alázatos hit-szava, mellyel ez isteni titkot velünk együtt köszönti. Kérjünk mi is ez alázatos és engedelmes hitből.

Magának Jézus Krisztusnak, a miseáldozat isteni papjának csálhatatlan és mindenek fölött igaz szavai szerint az ő kenyér- és boráldozatának kettős áldozati ajándéka az ő teste egyrésztől és az ő vére másrésztől, tehát akkor az úgy is van, és mi bízvást alávethetjük magunkat alázatos és engedelmes hittel, bár ellenkezőt látszanak mondani a miseáldozat kenyérének és borának megmaradt külszínei és ezekkel karöltve a mi érzékeink; bízvást alávethetjük magunkat, bármi nehézséget talál itt az emberi fölfogás. Nekünk itt mindig azt kell ismételnünk, a külszín sokszor csal, a mi érzékeink és az emberi fölfogás könnyen tévedhetnek, míg Isten, a Jézus Krisztus szava soha sem tévedhet, soha sem csálhat.

Ne bántson minket, hogy ez a két oly egyszerű külszín, a kenyér- és borkülszín a mi vágyódó szemeink elé egy áttörhetetlen lepel függeszt, akárcsak egy örökkévalóságnak áttörhetetlen leplét. Vigasztaljon minket az, mit a föltámadott Jézus Krisztus írt e két titkokkal teljes lepelre, mikor azt mondotta: boldogok, kik nem látnak és mégis hisznek.

Vigasztalódjunk. Igaz, ki nem hisz, semmit sem lát, sőt az igénytelen egyszerűsége akár meg is botránkozhatik. De itt is szól az Úr szava, boldog, ki meg nem botránkozik énbenem. És még boldogabb, aki hisz, mert a szentmise titkaiból örökkévaló távlatok nyílnak, és egy mennyország szól. A kenyérnek és bornak egyszerű külszínei közvetlenül csak az áldozati szent testnek illetve vérnek a külszínei, de emellett a Melkizedek rendje szerinti isteni Papnak

és áldozati Baránynak csodálatos rejtett temploma, szentélye is. Ki tudja megfejteni, mi isteni és emberi élet megy ott végbe, mi istentisztelet folyik ott. Mert bár a kenyérnek és bornak külszínei, amint már említettük, közvetlen és sajátos módon kizárólag csak Jézus Krisztus szent testét, illetve szent vérének földik és tartják, ott van mindkét szín alatt a testtel és vérrel, amint azt szent hitünk vallja és Egyházunk tanítja, egészen isteni módon az egész Jézus Krisztus istenemberi lénye, személye. Totus enim et integer Christus sub panis specie, et sub quavis speciei parte, totus item sub vini specie et sub ejus partibus existit. Sess. 13. c. 3. Mert az egész Krisztus van teljes épségében a kenyérnek és bornak színei alatt és a színek minden egyes része alatt. Ez a trienti zsinat tanítása szerint a mi szent hitünk.

22. Az újszövetségnek isteni okmánya

Jézus Krisztus, Messiáspapunk az utolsó estén bemutatott legelső Melkizedek rendje szerinti áldozatában a szent kelyhet az újszövetség vérenek nevezte. Mit jelent ez?

Isten először az ő régi választott népével, Izraellel kötött Mózes által szent szövetséget, szerződést. Vérről, szent áldozatvérről megpecsételt szerződés, szövetség volt ez, az ún. ószövetség. Ennek a mintájára a nagy Isten az idők teljében egy új szerződést kötött. Ezt az új szerződést a mi új és örök Mózesünk, Jézus Krisztus által szerezte az Úr. Most már nem csak egy néppel, hanem az egész Ádámcsaláddal, a Megváltó Jézus Krisztus vére által megváltott egész emberiséggel szerződött; nemcsak évszázadokra, évezredekre, hanem örök időkre. Ez új és örök szerződés, szövetség eszköze szintén vér, szintén áldozatvér, de minő! Eddig is megtörtént már, hogy a szerződő felek a saját vérükkel szerződtek, kissé megkarcolták kezüket, karjukat, innét vették a szerződés vére. Mi egyedülálló és bámulatos a mi új szerződésünk vére! A velünk szerződő nagy Isten az ő önön átszúrt szíve egész vérével pecsételte meg a mi nagy szerződésünket. Oh bámulatos, oh imádandó új és örök szerződés, új és örök szövetség. A világ igazi nagypéntekén, a Kálvárián lett az új szerződés, az új szövetség a nagy Isten és az ember között megkötve. A keresztre feszített Istenfia, Isten Barányának áldozatul hozott szent testére van a szerződés minden pontja rettenetes sebekkel ráírva, és kiontott egész vérével van az örök isteni okmány kiállítva. Szent Pál apostol, a mi nagy adósságlevelünket látta és nézte a megfeszített Isten Baránya szent testén. E keresztfeszített adósságlevelünk a kiengesztelt Istennek örök irgalomokmányává lett. A nagy Isten és a bűnös emberek közt való új és örök szerződés, új és örök szövetség a kereszten függő Istenfia Jézus Krisztus sebeinek és véreinek szavával most örökön-örökké így hangzik a világ mind a négy tája felé: dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakaratu embereknek. Vagy amint azt maga az édes Üdvözítő Nikodémus előtt szövegezte, mikor neki titokteljes szavakban, az ő véres keresztyéről beszélt: úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adá, hogy minden, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. (Jn 3,16) Oh imádandó és örökre áldott istenokmány!

Az újszövetségnek ez imádandó eredeti isteni okmánya nem múlt el a nagypéntekkel, még megvan teljesen. A velünk szerződő Isten e drága okmányát leteszi naponkint a mi miseoltárunkra. A fölmutatott szent ostyában szent hitünk naponkint láthatja, nézheti, sőt kézzel tapinthatja ez imádandó okmány eredeti szövegének még el nem törült öt nagy kezdőbetűjét, a szent sebeket. Mi végtelen szent és díszes, ékes nagy kezdőbetűk, igazi initálék ezek. A tudomány és művészet a régi kódexek díszes initálékait úgy szereti megcsodálni: mi régi kódexet és mi díszes initálékot mutat itt a mi szent hitünk! A szent helyben még megvan az eredeti szent vér, mellyel maga Isten végnélküli időkre megörökítette az ő szerződő nagy akaratát, ígéreteit, a mi örök életünket.

Meg szoktuk-e gondolni, hogy a mi nevünk is rá van írva ez imádandó isteni szerződésokmányra? Mi is aláírtuk ezt az örökjelentőségű szerződést, amikor a szent keresztyével megmosakodtunk. A szent keresztyével az isteni Barány vérében fürödtünk meg,

testünk-lelkünk gyönyörűségeken megtisztult, új életet öltött, újjá születtünk. Az isteni Bárány véréből új vért csepegtettek ereinkbe, új vér, új erő, új élet van bennünk. Azért a szent keresetséggel új nevet is kaptunk: nevünk istengyermek, Jézus Krisztus testvére, Christianus, keresztény. Vérünk is, nevünk is Krisztusból van.

Az ószövetség népe is a szent áldozatvérral lett Isten népévé. Áldozati vérral lettek fölavatva. Azt mondja a szentírás: és Mózes vevén a vérnek felét és csészékbe tölté, a népre hinté és mondá: ez a szövetség vére, melyet az Úr szerzett veletek, minden ígéről. (Kiv 24,8) Így hintett meg minket is a mi isteni Mózesünk, Jézus Krisztus az ő szent áldozatvérral a szent keresetségben, és nemcsak meghintett, meg is mosott minket. Milliók és több százmilliók vagyunk manap, örvendjünk. Nézzük a régi istennépet, ő belőlük a mi tanulságunk. Azt mondja tovább a szentírás az előbbi helyen, és Mózes fölvevén a szövetség könyvét, olvasá a nép hallatára. Fölolvasta az Úrnak összes ígét és törvényeit, és az egész nép egy szóval felelé: megcselekedszük az Úrnak minden ígét, melyeket mondott, és engedelmesek leszünk. Mi is ismerjük a mi nagy Istenünknek összes ígét és törvényeit, melyeket a velünk való új és örök szerződésben kiköt és tölünk megkövetel. Mit felelhetünk mi is mást, mint amit Izrael népe egy szóval felelt: megcselekedszük az Úrnak minden ígét, miket mondott, és engedelmesek leszünk. Mózes által azt ígerte az Úr az ő népének, hogy a szerződés szerint ő lesz az ő Uruk és Istenük, és Izrael legyen az ő különös népe és sajátja. Ő mint kegyes Uruk majd bevezeti őket az ő atyáiknak ígért, tejjel-mézzel folyó Kánaánba, ott megvédi őket, és minden áldásával elhalmozza őket, csak tartsák meg az ő ígét. Az új és örök szerződésben, az új és örök szövetségben a mi Urunk és Istenünk nemcsak azt ígéri, hogy Istenünk lesz és parancsoló Urunk, hanem a mi kegyes mennyei Atyánk. Mi nemcsak az ő népe, sajátja, hanem az ő kedves gyermekei, szeretett háznépe és kitüntetett barátai leszünk. Nekünk is Kánaánt ígért, de örökké való Kánaánt, az ő örök és legsajátosabb isteni otthonában, az égben. Valódi istenfiak leszünk, Jézus Krisztusnak igazi testvérei, osztozunk majd az Istenfia minden dicsőségében, hatalmában, gyönyörűségében. Még alázatos testünk szerint is a színeváltozott dicsőséges Jézus Krisztus dicsőségébe fogunk öltözködni, úgy ígéri ezt ő maga. (Fil 3,21)

Oh dicsőséges, isteni újszövetség, talán még sohasem gondoltuk meg igazán, hogy mi is az. Isten-Urunk és kegyes Atyánk azt akarja, hogy ugyancsak ismerjük és soha el ne felejtjük, és azért eltette számunkra az eredeti szerződésnek leghitelesebb isteni okmányát. Az eredeti isteni okmány naponkint közszemlére van kitéve az egész világ színe előtt. Mi bámulatos! Ez a kehely, az újszövetség vére, mondja nekünk naponkint a mi isteni Üdvözítőpapunk az oltáron. Íme az újszövetség imádandó isteni okmánya a mi kezünkben. Imádjuk és olvassuk el naponkint újra és újra. Gondoljuk meg jól, mit is ígért nekünk a mi kegyes Istenünk, Urunk, Atyánk, mit biztosít számunkra és mi viszont mit fogadtunk előtte és mit fogadjunk újra és újra.

Az újszövetség szerződésokmánya a mi velünk szerződő Istenünk vérével van megírva. Az igazság úgy hozná, hogy mi, a másik szerződő fél, szintén vérünkkel feleljünk, vérünkkel írjuk alá. A sok és megszámlálhatlan millió keresztény vértanú hősi vérükkel feleltek a végtelen nagylelkű, hősi Jézus Krisztusnak. Mi tölünk Szent Pál szerint legalább is annyit vár el, hogy kísértéseinkben, nehéz küzdelmeinkben, megpróbáltatásainkban készek legyünk akár vérig is küzdeni.

Tartsunk ki, és ne alkudjunk meg gyáván. Érdemes kitartani. Mi érdemes volt kitartania a régi választott népnek, Izraelnek az ő Istene mellett: mi ellenségeket győzött le helyettük, mi bajokból, veszedelmekből szabadította meg őket, mi minden képzelet fölötti csodákkal tüntette ki őket. És ha Mózes azt mondhatta népének; mert hol vagyon nemzet oly nevezetes, hogy oly szertartásai legyenek, oly ítéletei és teljes törvénye, mint nektek. Nincs is más ily nagy nemzet, melyhez oly közel járulnának az ő isteneik, mint a mi Istenünk jelen van nekünk. (Mtörv 4,7.8) Mennyivel inkább mondhatjuk mindezeket mi, az új és örök szövetség népe, a keresztény katolikus Egyház, a keresztények. Nekünk külön szentsátorunk, külön frigszekevényünk, külön szertartásaink, külön törvényünk van, mint Izrael népének. Nekünk külön

felhőoszlopunk van és különb tűzoszlop világít nekünk a pusztaság sötét éjjelében. Nekünk különb Mózesforrásunk, különb Mannánk van. A mi imádandó Mannánkból folyton az a föltámadott szózat szól hozzánk: békesség veletek, ne féljete, Én vagyok. Igen. Velünk és közöttünk van az élő Jézus Krisztus valóságos emberi testében egész a világ végezetéig.

Az Istennel való szerződésnek még soha senki kárát nem vallotta. A naponkinti szentmisében elhangzó isteni átváltoztató szózat: ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetség, mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára, már milliókat boldogított, minket is boldogítani akar. Halljuk csak a mi irigylésre méltó testvéreinket, akiken már beteljesedett az Isten vérével írt új és örök szövetség szerződése, akik már elértek az örök isteni Kánaánba: És ezek után láték, írja Szent János a Titkos jelenések könyvében, nagy sereget, melyet senki sem számlálhatott meg, minden nemzetből és nemzetségből, népekből és nyelvekből a királyi szék előtt és a Bárány színe előtt állani, hosszú fehér ruhákba öltözve, pálmákkal kezeikben. Nagy szorongatásból jöttek és megmosták ruhájukat, és fehérré tették a Bárány vérében. (Jel 7,9.14) És új éneket énekelének mondván, méltó a Bárány, ki megöletett, hogy tiszteletet, dicsőséget és áldást vegyen, mert megváltottál minket Istennek a te véreddel minden nemzetség és nyelv, nép és nemzet közül, és Istenünknek királysággá és papokká tettél minket és uralkodni fogunk. (Jel 5,9.10.12) Tartsunk ki mi is, és ez örök szózat a mi örökké boldogító énekünké lesz.

23. Véres áldozat vérkiontás nélkül

A miseáldozat valóban *mysterium fidei*, a mi hitünk legmélyebb titka, a titkok titka. Külsőre oly feltűnően szerény és szegény, pedig oly végtelen gazdag. Külsőre oly végtelen szelíd, hiszen csak kenyér- és boráldozat, pedig valójában vérrel való és véres áldozat. A mi szent hitünk tanítása és a trienti zsinat magyarázata szerint a miseáldozat a világ kezdetétől való összes szent áldozatbemutatókban már benne volt, mint képekben és hasonlatosságokban, per varias sacrificiorum, naturae et legis tempore, similitudines figurabatur, és hogy azok mind beteljesednek és tökéletességre emelkednek a miseáldozatban. Ez ősrégi áldozatok főképpen és legnagyobbbrészt véres áldozatok voltak, tehát a miseáldozatnak is szükségképpen véres áldozatnak kell lennie, hogy azok benne most beteljesedjenek.

Továbbá a mi szent hitünk és a trienti zsinat magyarázata szerint a miseáldozat szemmel látható áldozat, melynek az egy véres keresztáldozatot kell ábrázolnia, *visibile sacrificium*, *quo cruentum illud semel in cruce peragendum repraesentaretur*. Ha a miseáldozatnak a keresztáldozatot, a legvéresebb áldozatot kell láthatólag ábrázolnia, akkor annak szükségképpen szintén véres áldozatnak kell lennie. És valóban úgy is van, hiszen láttuk és az előbbiekben világosan elemeztük, részleteztük a miseáldozat bemutatását, amint azt maga az isteni Melkizedek naponkint végzi szemeink előtt. A véres áldozatok bemutatásának törvénye a világ kezdete óta az volt, hogy maga Istennek fölavatott papja az oltárra tette az áldozati kettős ajándékot, az áldozati testet és az áldozati vért, az áldozati vért kiöntötte az oltárra és oltár körül. Ez volt a véres áldozatbemutató lényege évezredek keresztül. Ezt és csakis ezt kellett magának a papnak végeznie. Az áldozati vért a főpapnak évenként egyszer kellett a szentekszentjébe bevinnie, Isten közvetlen színe elé. Mindezeket bőven láttuk a legelső fejezetekben.

Ugyanez volt a lényeg az imádandó keresztáldozat bemutatásában. Mint egy égbe nyúló hegy magaslik ki a Kálvária keresztje a világ összes oltárai közül, itt az összes áldozatok központja és egyetlen isteni mintaképe. A kereszt véres áldozatbemutatója is abban állott, hogy Megváltó Főpapunk a kereszt egyedülálló oltárára tette le szent áldozati testét. Látszólag ugyan az istentelen gonoszok akarata történt, de tulajdonképpen csak azért történhetett, mert maga a csodálatos isteni Pap és áldozati Bárány ezt maga úgy akarta. Szent testével együtt szent áldozati vérét is teljes szabad akarattal tette a titokteljes istenoltárra és kiontotta a keresztre és

kereszt körül. És mikor kiömlött az egész áldozati vér, maga az isteni Pap mondotta ki a Beteljesedettet, lehajtotta halálra fáradt fejét, és önként halt meg, és ezzel befejezte a nagy áldozatot. Íme itt a nagy világotmegváltó áldozatbemutatás, az összes véres áldozatbemutatások isteni mintaképe és magyarázója.

Mi csodálatosan van mindez ugyanígy a miseáldozat bemutatásában is. Igaz itt minden rejtve, elfátyolozva, idegen külszínnek alatt, de a hit szeme tisztán veszi észre, hogy a miseáldozat valóban egész hűen ábrázolja a keresztáldozatot. Egy és ugyanaz itt az áldozatot bemutató isteni Pap, ugyanaz az áldozati Bárány, mint a kereszten; ugyancsak egy és ugyanaz az áldozati szent test, ugyanaz az áldozati szent vér, mint a kereszten oltárán. És maga az isteni Pap teszi mindenható szavaival az áldozati szent testet, az áldozati szent vért az oltárra. A fölajánlástól kezdve csak kenyér és bor volt az oltáron, de az átváltoztatás isteni tényétől kezdve az áldozásig magának Jézus Krisztus isteni báránynak szent teste és szent vére szenteli meg vég nélkül a mi oltárunkat.

Tartsuk szem előtt, mit az előbbiekben mondtunk. A mindenható átváltoztató szavak, ez az én testem, ez az én vérem kelyhe, azt hozzák létre, hogy a kenyérnek egész állaga átváltozik a szent test állagává és a bor egész állaga átváltozik a szent vér állagává, csak a kenyérnek és bornak külszínei maradnak meg változatlanul. Az átváltozás által a szent testnek állaga természetsszerűleg magára veszi, magára ölti a megmaradt kenyérkülszínét, és ezzel a kenyérkülszín kizárólag a szent test állagának lesz külszínévé, amint előbb kizárólag a kenyérnek volt külszíne. Éppúgy a szent vérnek állaga is természetsszerűleg magára veszi, magára ölti a bornak megmaradt külszínét, és ezzel a borkülszín is kizárólag a szent vér állagának lesz külszínévé, mint előbb a bornak volt kizárólag a külszíne.

Kimondhatlan tiszteletre méltók ezek a kenyér- és borkülszínek. A fehér ostyakülszín mi számunkra az arimathei József által ajándékozott értékes, fehér gyolcs, melybe a szent holttestet takarták. És a borkülszínnek eszünkbe juttatják és helyettesítik a kínszenvedésnek vértől ázó ruháit. A borkülszínnek is a kínszenvedés véréből áznak, a borkülszínnek is magukba vették, magukba szívták az egész kínszenvedés véréből. Mi könnyekkel áztatta a fájdalmas Szűzanya a halotti leplet és véres ruhákat. Méltán áztatjuk mi is imádó, részvétkönyveinkkel e szent külszíneket, amint akárhányszor szent mielőttünk. E szent külszínnek hirdetik, hogy az oltárnál a Kálvárián állunk, szemeink előtt folytatódik a keresztáldozat, és azt mondják, hogy a miseáldozat, igenis valódi véres áldozatbemutatás, hiszen az, amit a kenyérnek, illetve a bornak külszínei alatt látunk, érintünk, tartunk és amit mint áldozati ajándékot Istennek viszünk és az ő oltárára leteszünk, az egyrészt kizárólag csak a szent áldozati test, másrészt kizárólag csak a szent áldozati vér. A kenyér színe alatt csak a szent test érinti és szenteli meg az oltárt, a bor színe alatt csak a szent vér érinti, mossa és szenteli meg végtelenül a mi oltárunkat. Amint azt maga az isteni szó oly egyszerűen, oly világosan, oly határozottan ismétli, egy részből: ez az én testem, és más részből: ez az én vérem. Így tehát a miseáldozat valódi és igazi véres áldozatbemutatás. A miseáldozat valóban leghűebb isteni hasonmása a keresztáldozatnak és ami különösen bámulatos, beteljesednek és megdicsőülnek benne az összes régi áldozatok, a véres áldozatok éppúgy, mint a régi kenyér- és boráldozatok.

Ami a miseáldozatban hiányzik, az, hogy itt nincs leölés, vérekiontás, elvérzés. Ez igaz. De ez nem fosztja meg a miseáldozatot attól a dicsőségtől, hogy valódi véres áldozatbemutatás legyen.

Tartsuk csak szem előtt, mi a lényeges, és mi volt mindig lényeges a világ kezdete óta a véres áldozatbemutatásokban. A véres áldozatok lényegéhez soha sem tartozott az áldozatnak leölése, vérekiontása. Ez annyira nem tartozott az áldozatbemutatás lényegéhez, hogy azt mindig akárki végezhetné, nem pap is. Például a húsvéti bárányt rendszerint az illető családtagja ölte le a templom előudvarában, a vért a pap fogta föl és vitte az oltárhoz. Ha az áldozatnak leölése, vérekiontása az áldozatbemutatáshoz tartozott volna, akkor azt mindig magának az Isten papjának kellett volna végeznie. De nem úgy volt. A papnak mindig csak az volt a

hivatala, hogy az áldozat testét és vérének vigye az oltárra, és tegye Isten színe elé és ott elégesse, egyéb nem tartozott papi ténykedéséhez. Nem a leölés és vérkiontás és elvérzés a lényeges a véres áldozatbemutatásban, hanem, hogy meglegyen az áldozati vér, és azt a pap tegye az oltárra, Isten színe elé. A leölés, vérkiontás, elvérzés az áldozatbemutatásban csak út az áldozati vérhez, de nem lényege az áldozatbemutatásnak. Így tehát a miseáldozat csodálatos és egyedülálló bemutatásában az nem hiány, nem hiba, hogy a szent áldozati vér nem leölés, vérkiontás, elvérzés útján jut Isten oltárára, hanem a mindenható átváltoztató szavak útján.

A véres áldozatokban a vér a fődolog. Valóban csak gondoljuk meg, minálunk embereknél a vér minden. Mikor az oltáron az áldozati vér folyik, minden ki van fejezve, mindent értünk. A vér szava a legtökéletesebb szó, a vérnél nincs drágább, azért az Isten oltárán eddig mindig ennek kellett folynia. A vér az élő lényben minden: mikor valaki vérének teszi az oltárra, az mindent ad oda, többje nincs. A vérről nem egy imát, egy megalázkodást, egy tettet, egy munkát, egy szenvedést áldozok Istennek dicsőségére, hanem mindent. A vérről kimerítem egész életemet, minden erőmet, minden tehetségemet, egész lényemet; a vérről kimerítem, kiürítem magam egészen, semmi sem marad magamnak. Innét van az, hogy az ószövetségi áldozatoknál csak a vérenek az oltárra való kiöntése volt a lényeges. És azért, mint az előbb mondtuk, a leölés, az elvérzés csak út volt a vérhez, és azért csak előkészülés az áldozathoz, nem maga az áldozat. Vér folyjon az oltáron, vér érintse, vér mossa, vér szentelje meg az oltárt, és elég van téve a valódi véres áldozat kellékeinek.

A véres áldozatok a vér szavával szólnak, a vér teszi őket áldozattá. Halljuk csak ezt a titokteljes szót! Mikor a világ kezdete óta folyik Isten oltárain, mindig azt jelentette titokteljes, de hangos szavával: Istenért folyok, Istenhez folyok vissza, az övé minden. A vér az egész élő lény, azért az oltáron folyó vérről az egész élő lény mondja: ő tőle jöttem, ő tőle jöttem egészen, ő hozzá megyek vissza egészen, Istené minden.

A világ kezdete óta az összes istenoltárokon szerepelt a vér, magától értetődik tehát, hogy azt az oltárt is, mely arra van rendelve, hogy zárókö legyen az imádandó isteni gondviselés terveiben, szintén áldozati vérenek kell megszentelnie. Vér szerezte az üdvöt, csak vér oszthatja azt ki. Azért a misében is a fő a szent vér. Az átok szava a Szentlélek szavává lett: a kereszten és a miseoltáron valóban az ő vére mirajtunk és a mi fiainkon. Az Úr Jézus a mi áldozati bárányunk, az ő áldozati szent teste mellé a bor átváltoztatása által naponként csodálatos módon az oltárra teszi egész szent vérének is. Folyik a szent vér az oltáron, Istenért folyik, és Istenhez folyik vissza, éppúgy, mint a kereszten, és azt kiáltja az egész világot túlkiáltó szóval: Isten és az ő dicsősége minden. Az Atyával és Szentlélekkel egyenlő Istenfia is az oltáron csak alázatos és engedelmes eszköze a nagy Istennek és dicsőségének. Egész önmagát teszi le áldozatul Isten és Atyja színe elé; egész önmagát: mert kimeríti önmagát és szent teste mellett egész szent vérének teszi le az oltárra. Mint mikor az égi dicsőültek leveszik fejük égi koronáját és Isten trónja elé helyezik, azt mondván mintegy: Isten! tőled kaptuk, a tied, a tied legyen ismét. Így tesz az Istenfia is az oltáron, mikor ott szent teste mellett csodálatosan kiontja szent vérének is: a tied Atyám és Istenem, tőled kaptam, a tied legyen ismét.

Az áldozat célja és feladata külső látható hódolat és imádás, célja, hogy külsőleg, láthatóan, nyilvánosan mutassa a pap és vele mi mind, hogy csak Isten az Úr, hogy ő az Alfa és Omega, hogy belőle minden és érte minden, hogy Istennel szemben minden megsemmisül és elenyészik, semmi.

Mi főnséges hangon jelenti és hirdeti ezt a keresztdáldozattal a miseáldozat! Igen, mikor az örök dicsőségbe bement és a már az isteni trónon, az Atya jobbán ülő Istenfia naponként olyan alázatosan leszáll Isten oltárára, hogy imádó hódolatát bemutassa szemmel láthatólag, és hódolatul szent teste mellett szent vérének külön lealázza az oltár alacsonyságára, akkor belátjuk, hogy Istennen kívül minden, legyen az még oly nagy, legyen oly nagy, mint az egész világ, az mind semmi, mind csak Istenért létezik. Valóban a keresztdáldozat és miseáldozat azt hirdetik főnséges szóval, hogy Isten Fiának is, emberi természete szerint, csak az a célja, rendeltetése,

öröme és dicsősége, hogy szentséges testével és vérével és vérében mindenével Isten dicsősége tengerébe folyjon és abban fölolvadjon, így a mise valóban a mi áldozatunk, a mi nyelvünkön beszél, a vér szavát mindenki megérti. Az Úr Jézus, isteni papunk, nem adhatott volna nekünk e részből alkalmasabb, világosabb és érthetőbb áldozatot, mint a szentmisét.

Azt mondtuk, hogy a külső áldozat semmi más, mint külső jel, amellyel az áldozatot hozó pap és nép a bensejét akarja külsőleg nyilvánítani; külső jel, mellyel Urát, Istenét mindenkitől meg akarja különböztetni és mindenkéül föltt kitüntetni. Mi nagyszerűen meg van mindez a miseáldozatban! A keresztáldozatot és miseáldozatot, mint külső áldozatot maga Krisztus, főpapunk gondolta ki és alkotta meg, és bizonyára legeslegméltóbban ezek fejezik ki, hogy mit kell az embernek Istenével szemben éreznie és mivel tartozik imádandó Fölségének. Mikor a szent testtel egyetemben a szentmise kelyhében az Istenfiának vérét visszük Isten színe elé, mindent viszünk, mindent mondunk, többet, nagyobbát egyáltalában nem lehet.

Mikor Káin megölte Ábelt és ez vérében feküdt és a föld magába szívta kiömlő vérét, így szólt az Úr Káinhoz: „Öcséd vérének szava fölkiált hozzám a földről. Most azért átkozott leszel a földön.” Így kiált a misében is isteni fivérünk, Krisztus szentséges vérének szava az oltárról föl az Istenhez. De az Úr most azt feleli nekünk mindnyájunknak: azért most áldott leszel a földön! – Megvan a szentmise külső áldozata, megvan az a mindent kifejező külső jel, a többi isteni Papunknak kimondhatatlan bensejében kell keresni, mert hisz ez a külső jel annak a titokteljes krisztusi, főpapi és áldozatos bensőnek csak szerény, külső megnyilatkozása.

Ilyen módon a szentmise valóban az a „látható áldozat,” minőt az emberi természet kíván, melyet Urunk szeretett Arájának hagyott, hogy az egy keresztáldozatot folyton szemeink elé állítsa, és annak emlékéül a világ végéig föntartsa, amint a trienti szent zsinat tanítja.

Ilyen módon a szentmise valóban a Melkizedek rendje szerint való áldozat is kenyérrel és borral. A kenyér és bor külszíne a misében mindent mutat, nem kell hozzákeverni semmit, a kenyér és bor külszíne egészen láthatóvá teszi az Istenfia titokteljes áldozatát, amennyiben idegen külső alatt azt kell és lehet láthatóvá tenni.

A miseáldozat a legegyszerűbb, a legszerényebb és a legcsodálatosabb áldozat, istenemberi Főpapunk szívének kimondhatatlan találománya. Nem hiába nevezi el már Dávid a Messiást e csodálatos áldozatról (Zsolt 109) Te pap vagy mindörökké, Melkizedek rendje szerint. Csodálatos áldozat, folyik benne a vér, és még sincs vérontás; valódi véres áldozat, és az áldozati Bárány az ő megdicsőüléséből még sem veszít semmit. Ezt csak egy Isten találhatta ki, csak egy Isten hozhatja létre. Az átváltozott kenyér és bor legszelídebb külseje alatt csak egy Isten egyesíthette a békeáldozat legszelídebb szeretetét és a véres áldozat legszigorúbb komolyságát. Méltán örökös címe és tiszte az Úr Jézusnak: Te pap vagy mindörökre Melkizedek rendje szerint.

24. A szentmisének különleges bemutatási módja

Mi boldogok vagyunk mi Jézus Krisztus hívei, mi boldog az ő Egyháza! Az isteni Vőlegény földi Arájának, az emberi természetnek megfelelő, szemmel látható, földi áldozatot és áldozatbemutatást hagyott, földi áldozatot és áldozatbemutatást, de végtelen, örök és égi kincsekkel telve. Áldozatnak isteni önmagát, testét és vérét hagyta, áldozatbemutatásnak a kereszten való áldozatbemutatást, csak hogy a földi szemek számára egészen elrejtett módon. Szerette övét és a végtelenségig szerette őket, mondja Szent János, ez a szeretetvégtelenség szemmel láthatólag a véres kereszt, és istenileg elfátyolozva a szentmise *Una eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit sola offerendi ratione diversa*. Sess. 22. c. 2. Ez a mi szent hitünk tanítása a trienti szent zsinaton. Vagyis egy és ugyanaz az áldozat, az áldozati ajándék a misében és a kereszten, csak a föláldozás módja más és más a keresztáldozatban és a miseáldozatban.

Az imádandó keresztáldozat és miseáldozat bemutatásában a különbségek elég szembetűnők. Az első különbség az, amint mindnyájan észrevesszük, hogy a miseáldozatban nincs kínszenvedés, vérontás és halál.

A további különbség, mint szintén szemmel látjuk, hogy a miseáldozatban az igazi áldozati ajándék egészen el van rejtve földi szemeink előtt, az isteni áldozati Báránynak szent teste és vére idegen, és oly végtelen igénytelen külszínnek alá van rejtve, úgy hogy anyagi szemek is hiába keresnék, csak a hit szeme láthatja.

Ez annyira igénytelen, idegen külszín adja a miseáldozatnak harmadik bámulatos különlegességét, hogy a miseoltáron két egymástól egészen elütő áldozatbemutatás csodálatos módon egészen egy és ugyanazon áldozatbemutatássá lesz: a szentmisében a mi isteni Messiáspapunk bámulatos csodákkal egyesíti szent testének és vérének valóságos véres áldozatát a külszín szerint való egyszerű ételáldozattal, a kenyér- és boráldozattal.

Még egy különbség van a keresztáldozat és a miseáldozat bemutatása között, és ez az, hogy a keresztáldozatot természetsszerűleg csak az egy isteni Messiáspap mutathatta be, hiszen az egész világ bűneiért való engesztelést és elégtételt csak az egy isteni Pap és isteni áldozati Bárány szenvedése, vére és halála adhatta meg. Addig a mi isteni Papunk legelső miséjén kívül az összes többi misék bemutatásában szegény, földi bűnös papok szerepelnek. Jézus Krisztus az ő föltámadása óta csak földi papok segédkezése mellett mutatja be az ő titokteljes kenyér- és boráldozatát. Az istenfiúi Pap most kikölcsönzi és fölhasználja a földi papnak misebemutatói szándékát, szívét-lelkét; kikölcsönzi a papnak száját, nyelvét, szavait az átváltoztató isteni szavak kimondására; kikölcsönzi kezeit, hogy tartsa a kenyeret és kelyhet a borral, és fogadja szívvel-lélekkel, hittel, imádással, szeretettel az égből jövő áldozatajándékokat. A legelső mise áldozatajándékait maga Jézus Krisztus vitte papi kezeivel Isten színe elé, és tette Isten oltárára, az utolsó vacsora szent asztalára. A föltámadás óta mi a bűnös emberek közül vett papok, visszük a mise áldozatajándékait Istennek, és miután fölajánlottuk és fölemeltük Isten színe elé, letesszük az ő oltárára. Ebben is Jézus Krisztust segítjük és helyettesítjük.

Értsük meg jól. Az, aki a szentmisében valójában fölmutatja a szent ostyát és szent kelyhet és azt Istennek bemutatja, az a láthatatlan pap, Jézus Krisztus, az egyedül valódi és mindörökre Melkizedek rendje szerinti pap. Az a látható pap csak helyettes, csak nyelvét, kezét, szívét kölcsönzi oda a tulajdonképpeni Papnak. Mi földi papok csak eszközök vagyunk az Istenember mindenható kezében, mint az író toll az én kezemben: az író toll látszik írni, de voltaképpen én írok. A földi pap látszik konszekrálni, de voltaképpen az isteni Melkizedek konszekrál általunk és ő maga mutatja be isteni áldozatát.

Végre az utolsó különbség a keresztáldozatnak és miseáldozatnak bemutatásában az, hogy míg a keresztáldozat elsősorban és mindenek fölött a világ bűneiért való engesztelő, elégtételi áldozat volt, addig a miseáldozat elsősorban békeáldozat, és azért a szentmisében nincs is elvérzés, nincs szenvedés, nincs halál. A szentmise az Isten új és örök népének végnélkül ismétlődő és folytatódó húsvéti bárányáldozata. A miseáldozatban a pap is és mi mindnyájan a megbékült, kiengesztelt Istennek barátai, jó gyermekei leszünk és az ő csodalakomájának mind meghívott, kitüntetett vendégei. A kiengesztelt Istenanya véghetetlen kedvteléssel elfogadja az ő szeretett Fiának, az ő és a mi Papunknak nagylelkű áldozatajándékait, szent testét és véré a kenyérnek, illetve bornak színei alatt, és nekünk mindnyájunknak örök húsvéti báránylakomának nyújtja: a pap és a hívek költsék azt el, mint a megbékült istenatyának végtelen nagybecsülése zálogát. Az Isten tiszteletére, imádására, dicsőségére bemutatott miseáldozat mennyországi agapévé, Istennek még a földön zárandókló, küzködő gyermekeinek szeretetlakomájává lesz.

Oly kimondhatatlan összeköttetésben, rokonságban vagyunk Istennel, hogy ami az ő dicsősége, az a mi boldogságunk; a mi valódi boldogságunk az ő dicsősége. Mi nem lehetünk el Isten nélkül és viszont Isten, ha szabad úgy mondani, mintegy nem lehet el nélkülünk: együtt kell lennünk; és innét van az, hogy ugyanazt rendeli a mi boldogító asztalunknak, ami az ő

dicsőítő áldozata. Amit a keresztdózat megvásárolt, azt a miseáldozat kezdi csodálatosan kiosztani.

25. Isteni Papunk és áldozati Bárányunk jellemzése

Az istenemberi benső élet első tárgya szíve első dobbanásától kezdve, Isten. Istennek első sorban imádás jár. Az imádás által elismerjük, hogy Isten a legfőbb lény, forrása minden javaknak, teremtője és fönntartója életünknek és létünknek. Az imádás által alávétjük neki magunkat és mindenünket, és azt mondjuk: Uram vagy teljesen, rendelkezéssel velem tetszésed szerint, és mindenre csak azt felelem: úgy legyen, amint te akarod. Ez az Úr Jézus lelkének első gondolata és szíve első ténye Istennel szemben. Azért szeretett úgy leborulni a földre, és szent arcát is lehajtani a porba. Oly fönséges és hatalmas imádás ez, mit az Istenember szüntelen végez az ő szívében, hogy ez többet jelent, mint az összes angyalok és szentek, az egész teremtet világ istendicsérete, imádása.

Az Úr Jézus oly feltűnően sokszor adott külsőleg is hálát Istennek. E hálaadás benső életének második nagy ténye. Hisz az imádás, mely elismeri, hogy minden Istentől van, szükségképpen azonnal édes hálaadássá lesz. Az imádás és hálaadás pedig tüzes szeretetté nő, és ez az Istenember lelkének harmadik nagy benső ténye, a szeretet Isten iránt, a legfőbb Jó, a szeretet Atyja iránt. Istenfia emberi természetében egy új eszközt, egy új forrást nyert Atyja iránti, hogy úgy mondjam, ősrégi és örök szeretete számára, és a Szentlélek ez eszközt szeretete egész hatalmával szerelte föl. Mi éri föl a szeretetnek ezt a kitörését? Az Istenember szívében annyi ezredév múlva végre el van érve a teremtet világ nagy célja: szeresd Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből. Az Úr Jézusban az imádás, hála és szeretet végtelen értékű és végtelen fönséges, egész lelke teljes erejéből és hatalmából törnek elő. Az Istenség közvetlen szemlélete folytán a világba lépése első pillanatától kezdve teljesen átlátja és föléri, mennyire imádásra és szeretetre méltó Isten, teljesen átlátja, hogy mi jár Istennek a teremtmény részéről; kezdettől fogva kimondhatlan más világosságban, mint mi, látja a mi kötelességünket, és teljesen eleget tesz annak. Isten és a neki járó imádás és szeretet lett ezentúl az Istenember életének eszménye, egész jellege és alakja, egész tartalma. Lelkéből, szívéből mint egy értékes füstölőből szüntelen szállott Isten trónja elé az erények drága illata és beillatozta velük az egész földet. Mindig égett ez az értékes füstölő és soha ki nem égett.

Hogy teljesen megértjük az Istenember bensejét, azt is kell tekintetbe venni, hogy ő teljesen ismerte és ismeri önmagát emberi természetét illetőleg is; ismerte és ismeri ennek Istenhez való viszonyát, és ez ismeretből végtelen mélységes alázatosság és önmegalázás származott. Isten alakjában lévén megalázta és kiüresítette magát, és szolgálai alakot vett föl. (Fil 2.7) Soha senki sem keltett szívében olyan alázatosságot, mint aminőt az Istenember kelt azon pillanattól kezdve, mikor annak a tudatára ébredt, hogy emberi természete szerint a második isteni Személlyel van egyesítve. Hogy ösmerte ő egyrészt az Istenségnek fönségét és magasságát, másrészt a mi természetünknek szegénységét, alacsonyságát, méltatlanságát! Mennyire tudta méltányolni azt a kegyet és kitüntetést, mely az ő emberi természetét így felmagasztalta. Azért nem tartotta méltóságán alulinak önmagát szolgává lealacsonyítani Istennel és az emberrel szemben. E kimondhatlan alázatosságból önkényt folyik az a módnélküli engedelmesség és készség mindenre, melynek étele és itala és minden öröme Isten akaratát teljesíteni. (Meschler: Leben Jesu)

Még hozzá kell ehhez tennünk, hogy az Úr Jézus nem egy ember számba megy, ő az összes teremtmények koronája, a mindenség ura, az angyalok és emberek feje, minden szava, gondolata, tette nem a maga nevében történik. Ő csodálatosan hozzánk van növe, ő az egész emberiség elsőszülött testvére és feje, mi mind az ő titokteljes teste vagyunk. Mint fejünk, egyetlen papunk is. Ő születésétől fogva pap és született pap, amint született Istenfia. Ugyanaz az Atya, ki azt mondja Krisztusnak (Zsid 5,5.6): Fiam vagy te, én ma szültelek téged, –

ugyanaz mondja neki ezt is: te pap vagy mindörökké. Ő az emberiségnek egyetlen papja; a világ kezdete óta az emberek csak ő általa járulhatnak Istenhez. Az ószövetségnek papja csak árnyéka és homályos előképe a valódi Papnak, és áldozataik csak annyit értek, amennyit a jövő Krisztus főpapban és annak áldozatában való hit és a szívük imádása ért. Az újszövetség papjai pedig csak helyettes papok, nem a maguk nevében és személyében lépnek az oltárhoz. Az Istenember a világ egyetlen valódi papja, született papja, azért egész lényege, lénye, egész élete: pap, azért Istennel soha sem érintkezik maga és csak a maga nevében, soha nélkülünk, hanem mindig a mi nevünkben. Minden gondolata, érzelme, imája, szeretete, hálája a mienk, Betlehemtől kezdve mint fejünk és papunk értünk sír, értünk imádkozik, értünk szenved, értünk dolgozik.

Mint elsőszülött testvérünk, fejünk és papunk leírhatlan szeretettel karol át bennünket mind. Midőn először reánk és a világra esett istenemberi lelkének tekintete és látta az emberek gonoszságait, roppant bűneit, melyekkel Istent sértik, mikor látta, hogy a világon miképp uralkodik a gonosz lélek, és hogy telik a pokol lelkekkel: kimondhatlan kínna és fájdalommal telt el. Azt az ő Atyját, kit ő annyira tisztel és szeret, azt az Istent, akinek a dicsőségét úgy áhítozza, kinek született papja ő, azt bántják! Kimondhatlanul sajnálta – hogy úgy mondjam – Istent, de kimondhatlan sajnálattal és részvéttel telt el irántunk is, hisz mi mind vérei és övéi vagyunk és hányan vesznek el közülünk!

Az Istenember e benső fájdalma mérhetetlenül nagyobb volt, mint aminőt eddig e földön ismertek, vagy aminő itt csak lehetséges. Akkor kezdte őt emészteni az a titkos tűz, amely földi életét végre föl is emésztette. (Zsolt 68,10) Zelus domus tuae comedit me.

Íme itt a csodálatos istenemberi benső, az Úr Jézus imádandó szeretettel égő Szíve! Kimondhatlan szeretet és égő buzgóság, hő vágy az az Istenért és csupa részvét és sajnálat az emberek iránt. Ez égő szívvel lép e világba, mint Istennek és az emberiségnek papja. „Íme jövök,” mondja, megadni Istennek, ami Istené. Íme jövök megmenteni a szerencsétlen embert, hiszen a sátán lábai alá van letaposva, bűneinek, szenvedélyeinek rabláncán görnyed, még az égre sem tekinthet föl: amit érint, be van szennyezve; nem kell Istennek sem lelke, sem imája, sem az áldozata. Jövök rendbehozni az embereknek Istenhez való ügyeit.

Így értsük az Istenember áldozati és főpapi bensejét. Szívében kezdettől fogva szüntelen él és buzog és ég a mindent fölülmúló imádás, hála és szeretet.

Ő önmagáért és az egész világ nevében imád, hálát ad és szeret, és mivel annyira sértve látja Istent, annál inkább föllángol benne az az égető hő vágy és ezzel karöltve az a nagy részvét az ember iránt. Módnélküli alázatosságában és engedelmisségében a legkészségesebben följajánlja magát, hogy nem csak pap, hanem áldozat is lesz: az Atya akarja és az Istenember engedelmeskedik, – „Íme jövök, és a te akaratod szívem közepette van.” (Zsolt 39,9). Íme itt Krisztus Messiáspapunk és áldozatunk benső, szívbeli áldozattétele, ez a magva, ez a lelke, tartalma és egész értéke a keresztségáldozatnak, és ugyanez a lelke és tartalma a miseáldozatnak is. Ez a benső áldozat állította föl a véres keresztet, és ugyanez kereste és találta ki a misét is. A véres keresztségáldozat és a miseáldozat ennek az egy örök égő benső áldozatnak más és más, hangosabb és némább külső kifejezése, külső áldozata.

26. Értsük meg a miseáldozat titokteljes szavát

A miseáldozat Jézus Krisztus Melkizedek rendje szerinti papnak és áldozati báránynak legfőbb és legfontosabb külső istentiszteleti ténye. Amit istenemberi szíve bensejében érez, és amit ott láthatatlan módokon lelkileg művel, azt a hit által felvilágosított szemeinknek látható módon mutatja be a miseoltáron. A kenyérnek és bornak külső színei alatt leteszi testét és véré, mint áldozatajándékát a Mennyei Atya, illetve a háromszemélyű isteni végtelen Föltség előtt az oltárra. Szent testével és vérével, illetve szent testében és vérében odaadja önmagát egészen; odaadja egész emberi lényét, emberi mivoltát, emberi életét. És ezzel azt vallja szemmel látható

alakban mindnyájunk előtt, az egész világ előtt, mit máskor szóval mondott, hogy az Atya nagyobb nálamnál. Igen, azt vallja most nem szóval, hanem súlyos tettel, hogy az Atya, illetve a Szentháromság isteni Fölsége nagyobb önánál, a Jézus embernél. Nagyobb, végtelen nagyobb, mert hisz Ura, Istene, Teremtője az ő emberségének, emberi természetének. Teste és vére odaajándékozásával azt vallja és hirdeti nyilvánosan és ünnepélyesen, hogy az Atyától, az isteni Fölségtől vette, kapta emberi testét, vérét, életét, tehát azzal tartozik is isteni Atyjának, isteni Ura Fölségének.

Mint minden más, közönséges ember, ő az Istenember is egész emberi lényében nagy adósa Istennek és annyival nagyobb adósa, amennyivel többet kapott. Az Istenember Jézus Krisztus, az örök Istenfia isteni természetével való egyesülésében végtelenül többet kapott, mint mi mind: isteni Személlyé, Isten, Istenember lett őbenne az ember. Jézus Krisztusnak e biztos és legvilágosabb öntudatából indult ki az ő végtelen nagy alázatossága, mellyel kész volt önmagát a legközönségesebb emberek lábai alá vetni, azzal a gondolattal, hogy emberi természete szerint ő is csak olyan ember, mint mi mind és hogy az ő az istenségig, az Isten trónjára való fölmagasztaltatása csak érdemtelen és kiérdemelhetetlen kitüntetés, mellyel a Mennyei Atya, illetve a Szentháromság örök Fölsége őt emberi természete szerint öröktől fogva kiválasztotta, és végtelenül mi fölénk helyezte. Ez a végtelen tartalmú tudat lelkesíti és hevíti Jézus Krisztust, mint papot és áldozati bárányt a véres kereszttáron és a miseoltáron: Istentől kapott mindent, mint ember, Istennek tartozik mindenével az ő emberi természete szerint, és azért szívvel-lélekkel kész minden pillanatban mindent visszaadni az ő Istenének, az ő Istenének dicsőségére, tiszteletére. Ezt vallja, ezt hirdeti nagy szóval, rettenetes kínok között keresztre szögezett testével és kiontott összes vérével. Ezt vallja, ezt hirdeti oly szerényen, mintegy hidegen és némán és élettelenül a miseoltáron, a kenyérnek és bornak szóval és hangtalan külszínei alá rejtve. Mikor a fölséges isteni pap, Jézus Krisztus a minden önmagára való tekintet nélkül, nap-nap után lealázza magát Isten magas trónjáról erre a szegény földre, és leteszi a kenyér, illetve a bor külszínei alatt szent testét és vérét, az alacsony miseoltárra, Isten színe elé áldozati ajándékkul, azt mondja nekünk is mindnyájunknak: lássátok, mire kell nektek is készen lennetek Istenért, Isten dicsőségéért. Istenéi vagyunk mind, ahányan vagyunk, papok és hívek, minden pillanatban elkövetelheti tőlünk testünket, vérünket, hisz tőle kaptuk. Azért mi is legyünk naponkint készen, ha Isten úgy akarja és hí.

Mint isteni Papunk és áldozati Bárányunk mi is mind vérünkkel tartozunk Isten dicsőségének, vérig való odaadó készséggel és engedelmisséggel. Az örök kárhozat igazsága is rettenetesen igazolja, amit a miseáldozat áldozati vére oly alig észrevehető hangon látszik hirdetni, hogy Isten dicsőségének mindenikünk vérével tartozik.

Halljuk, lássuk, csodáljuk Jézus Krisztus papnak és áldozatnak hőslélekű nem szavait, hanem minden szónál súlyosabb tetteit. Halljuk, lássuk, csodáljuk elsősorban mi papok, hisz kezeinkbe szorítjuk e hőslélekű krisztusi önfeláldozást. Engedjük magunkat is fölgnyulasztatni ez isteni tüzes áldozatlelkülettől. Kérjük isteni Papunkat alázatosan újonnan és újonnan: pattanjon csak egy kis szikrácska a néma ostyából és hideg kehelyből a mi hideg és közönséges szívünkbe, és elég nekünk.

27. A miseáldozatban a kehelyben levő szent véré a szó

Mikor ott feküdtek az Istenért meghalt vértanúk sebeikben, vérükben, mikor ott folyt mellettük egész kifolyt vérük, az a kiontott vér mindent megmagyarázott. Mindenki megértette, Istenért haltak meg. És az emberek nézték, bámulták, eszméltek, tűnődtek, gondolkodtak: illik-e, érdemes-e, kell-e Istenért meghalni. A vértanúk pedig némán ugyan, de kiontott vérükkel mindeneket megrázó szóval azt kiáltották, igenis illik, érdemes, kell, sőt első kötelesség Istenért meghalni, ha kell. A Kálvária véres kereszttje még végtelenül többet mond, nem csak közönséges bűnös Ádám gyermekének, hanem magának az Isten trónján ülő Istenembernek is

illik, érdemes, kell készen lennie Isten Fölségéért meghalni. Jézus Krisztus Istenfia valóban első kötelességének tartotta, sőt azért is jött a világra, hogy Isten dicsőségéért vértanú legyen. Íme ezt és ugyanezt jelenti és semmivel sem kevesebbet az Úrfelmutatás után az oltárra a szent ostya mellé helyezett kehely az átváltozott borral, a szentvérrel.

Oly végtelen szerénynek és szelídnek látszik a misének kenyér és boráldozata, pedig a világ leghangosabban szóló nyelvén beszél, a vér nyelvén, mert rajta is áldozati vér folyik. Az a szerény és szelíd miseoltár is vért követel naponkint. A miseáldozatnak szent kelyhe nap nap után azt vallja, hirdeti, hogy a végtelen Isteni Fölség oltára megérdemli, hogy rajta mindig áldozati vér folyjon, nem állatvér, de még közönséges embervér is kevés, Isten oltára naponkint azt követeli, hogy rajta mindig imádandó, isteni vér folyjon. Szörnyű igazság ez, de igazság.

A régi áldozati oltárok évezredekén keresztül meg voltak elégedve tulkok, bakok, bárányságok áldozati vérével: a kereszt már az Istenember vérére követelte. És íme, az a szelíd miseoltár is 2000 év óta vért követel, és ugyan nem elégszik meg állatok áldozati vérével, az a szelíd miseoltár is országok vérével drágább vért, nem is Kerubok, Szeráfok vérére, életét, isteni vért követel, ugyanazt, ami a kereszten folyt.

Jussunk annak tudatára, mit is jelent az áldozati vér az oltárokon. Évezredek óta vér folyik az igaz Isten oltárain. Az egész ószövetségen keresztül, sőt a világ kezdete óta, magának a paradicsomnak kapujától kezdve szinte megmérhetetlen az oltárokon folyó szent áldozati vér áradata. Mit is jelent ez? Elsősorban nem a bűnökért való engesztelést és elégtételt, nem, az áldozati vér egy még mélyebb nagy igazságra utalt, amint azt a legelső fejezetekben bővebben fejtegettük. Maga Isten magyarázta meg már Noénál a kezdő emberiségnek, hogy mi a vér, majd azután Mózes által a zsidó népnek, mikor így szólt, az állat vére az ő lelke helyett van, (MTörv 12,23) és megtiltotta a vér élvezetét. A vért Isten kizárólag magának tartotta fenn, annak kifejezésére, hogy csak ő, az Isten az élet ura, mert teremtője. Igen, az állat vére méltán az állat élete helyett van, hisz a vér a legelső és legszükségesebb létfeltétele az életnek. Ez alapon aztán könnyen megértjük, hogy mért követelte Isten kezdetől fogva az áldozati vért az ő oltárain: Isten az élet ura, ez a véres oltárok titokteljes szava kezdetől fogva.

Az új világ, az idők teljessége is véres áldozattal kezdődött, sőt a legvéresebb áldozattal, a világ legrettenetesebb és egyben legfönségesebb és örökre imádandó véres áldozatával, a Kálvária keresztáldozatával. És tovább a várva-várt Messiás országában, a népek és nemzetek nagy Egyházában is, az összes oltárookra színre ugyan tiszta ételáldozat van letéve, de valóságban az is igazi véres áldozat. Mit jelent ez a bámulatra méltó tény? Az ősrégi oltárok szava áthangzik az új világba is. Az idők teljességének, a Messiás országának is ugyanazt a régi nagy igazságot kell hirdetnie, amit a régi világ hirdetett, sőt még hangosabban kell azt hirdetnie, mert most már itt a teljes igazság, az előképek beteljesedtek, a homály és árnyak széteszlottak, felvirradt maga a ragyogó nap. Azért a nagy világmegváltó keresztáldozatban a bűnbánat, az engesztelés és elégtételnek testet-lelket és az egész világot megrázó szavát megelőzi a még mélyebben járó szó és igazság, amit az Egyház oly találóan így fejez ki, mikor a földről eltávozott és Istenhez visszatért gyermekeiért imádkozik: Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus, azt a nagy Királyt jöjjünk imádni, akinek a mindennek élnek. Igen, az imádandó keresztáldozatnak és elfolyó szent vérének is ez a titokteljes szava: Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus. Igen, így imádkozott a keresztáldozat, gemitibus inenarrabilibus, kimondhatlan foháskódásokkal, (Róm 8,26) így imádkozott a keresztáldozat isteni Papja, isteni áldozati Báránya. Isten a nagy Rex, cui omnia vivunt, az a nagy Király, kinek a mindennek élnek. Mindennek, az összes emberek, az összes teremtmények, az egész világ, mind adósai az élet e nagy Istenkirályának. Maga az emberiség feje, az összes teremtmények, az egész világ dísz és koronája, Jézus Krisztus, az Istenfia az ő istenemberi életével szintén adósa ennek a nagy Istenkirálynak. A legalázatosabb, legengedelmesebb Istenfia a kereszten fizette le az ő nagy életadóóját. Elfolyó szent vérével és vérében az ő legdrágább életét tette le adóba a nagy Isten kezeibe. A nagy Isten mindenható, kegyes kezeiből

vette istenemberi életét, azokba tette ismét le imádásul. A meghaló Istenembernek is valóban ez az imádó szava és ezzel hajtottá le halálrafáradt szent fejét: Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus.

Amit a keresztáldozat vére mond, azt ismétli százezerszer, milliószor és vég nélkül az oly némának látszó miseáldozat, és az ő kelyhe az isteni áldozati vérrel: Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus, a mindenek élete egyedüli Urának és Királyának legyen végnélküli imádás és dicsőség.

Az ő dicsőségébe bement isteni Messiáspapunk és áldozati Bárányunk az örök Isten trónján sem szűnik meg az élet nagy Istenkirályát imádni, és neki végnélkül hódolni. Ha az Istenember földi, halandó életével tartozott a nagy Istennek, mint élete Urának, megdicsőült égi életével éppúgy tartozik. Azért amint a kereszten az ő halandó testét, halandó vérét és halandó vérével és vérében halandó életét adta áldozatul: úgy most a miseáldozatban az ő megdicsőült és halhatatlan testét, megdicsőült és halhatatlan vérét és megdicsőült vérével és vérében megdicsőült és halhatatlan életét viszi és adja drága áldozatajándéku az élet nagy Istenkirályának, Mennyei Atyjának, illetve a Szentháromság örök Fölségének. Mint a keresztáldozat szent vére, a miseáldozatnak szent vére is azt ismétli és hangoztatja mindörökre: Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus. Ha a világ kezdetétől való ezernyi szent áldozatbemutatóknak az volt a legelső és legfőbb istendicsőítő szava és ténye, hogy Isten a mindenek életének kizárólagos Ura: mi más lehetne annak az isteni áldozatbemutatásnak legkiválóbb szava és ténye, melyet maga az égből leszállott isteni Pap jön bemutatni a világ végeztéig. A miseáldozatnak és szent kelyhe isteni áldozati vérenek ez a soha véget nem érő szava: Regi saeculorum immortalis et invisibilis, soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum. Amen. (1Tim 1,17) Az örökkévalóság halhatatlan és láthatatlan Királyának, az egyedül való Istennek tisztelet és dicsőség mindörökre örökké. Amen.

Ebből értsük meg, miért erőlteti meg magát, hogy úgy mondjuk, isteni Papunk és áldozati Bárányunk annyira, hogy még manap is már majd 2000 éve úgy lealázza szent testét és vérét Isten trónja helyett a legcsekélyebb kenyér és bor színei alá, az alacsony földi oltárra. Ebből értsük meg, miért teszi ki magát évszázadok óta annyi emberi tiszteletlenségnek és durvaságnak. Isten az egyedüli Úr és Király: a világnak ezt az első és legnagyobb igazságát kell magának az Istenfiának, mint Isten Küldöttének e világon hirdetnie, míg e világ áll. És mivel erre az ő pusztá szava, magának az Istenembernek szava is kevés, mert erre tett kell és olyan tett, amelynek senki ellent nem mondhat: azért kellett neki magának istenfiúi fönsége dacára Isten legalázatosabb, legengedelmesebb Bárányává lennie, és azért alázta meg magát módnélkül és legengedelmesebben szent teste és vére föláldozásával a kereszten, és azért folytatja ugyanezt napkelettől napnyugatig, míg a világ áll, a miseoltáron. A kereszten is, a miseoltáron is a szent áldozati vére a szó.

28. A miseáldozat örökélő keresztáldozat

A halálba menő Üdvözítő kenyér és boráldozatával örök emléket akart magának és műveinek és főleg keresztáldozatának hagyni, de az a csodálatos Úr mennyivel többet hagyott, mint csak egyszerű emléket, hiszen azt kell mondanunk, hogy magát a keresztáldozatot tette oltárainkra csodaereklyének. Csak a Kálvária hegye nincs itt, és nincs itt a Kálváriának véres oltára, a kereszt. Ezt a kettőt a mi egyszerű, alacsony miseoltárunknak kell helyettesítenie. De ami a fő, íme itt a mi oltárainkon maga a véres keresztáldozatnak isteni papja Jézus Krisztus. Naponkint több százezer földi pap személyében lép az oltárhoz, hogy az isteni Fölséget új áldozatbemutatásával megdicsőítse. Igen, a mi miseoltáraink első nagy dicsősége, hogy maga a Kálváriáról jött isteni Pap a mi naponkinti áldozatbemutatásunk papja. És hogy elhigyük, hogy ő az, mi hozzánk is úgy szól, mint a csodálkozó apostolokhoz, mikor föltámadása után ezt mondotta nekik, nézzétek kezeimet és lábaimat és oldalamat, lássátok és tapintsátok, hogy én

magam vagyok az. Igen, a mi isteni Melkizedekünkön rajta van a Kálváriának öt igazoló drága pecsétje. Elhisszük, hogy a miseáldozatnak és keresztáldozatnak egy és ugyanaz az isteni Papja. Mi dicső miseáldozatunk van!

És most nézzük a mi miseoltárunkra az Isten színe elé naponkint letett áldozati ajándékainkat. Külszínre igaz csak igénytelen kenyeret és kevés bort mutatnak, de isteni Papunk csalhatalan szava megmagyarázza, hogy ez az én testem, illetve ez az én vérem kelyhe. Tehát a mi naponkinti áldozati oltárunk is egészen ugyanazt a kettős áldozati ajándékot tartja Isten színe elé, amit a kálváriakereszt vitt és tartott égne. Csodálatos miseoltárunk tényleg nem csak képe hasonmása, emléke, nem csak utódja és helyettese a Kálváriának és véres keresztjének, hanem hogy úgy mondjuk, annak teljes megszemélyesítője.

Csak nézzük meg jól hitünk szemével, mi is a mi naponkinti áldozatajándékunk. Ugyanaz a szent fej, mely a töviskoronát viselte, ugyanaz a tiszteletreméltó arc, melyet annyi ökölcsapás és köpés ért, ugyanaz az átszúrt szent szív, ugyanazok a szöggel átvert szent kezek, lábak, ugyanaz az áldozatul adott egész szent test, mely a kereszten szétmarcangolva függött. Az oltárra tett kenyér színe alatt nem a kálváriakereszt áldozatul függött szent testnek képe, hasonmása és emléke van, hanem maga egy és ugyanaz a szent test és ugyanazok a kereszten kapott drága szent sebek. És az oltárra helyezett kehelyben levő bornak színe alatt nem a keresztáldozat vérenek képe, hasonmása, emléke folyik, hanem maga egy és ugyanaz a szent vér, mely a Kálvárián folyt le a keresztről és azzal együtt mind az egész kínszenvedés vére, amely a vérel verejtékezéstől kezdve a lándzsaszúrásig folyt az Isten Báránya testéből. Mi csodálatraméltó, imádandó a mi miseoltárunk!

De menjünk tovább. Azt kell mondanunk, a mi naponkinti miseáldozatbemutatásunkban nem csak egy és ugyanaz az áldozatot bemutató Pap a keresztáldozatot bemutató isteni Pappal; nem csak egy és ugyanaz a kettős áldozati ajándékunk a kereszt áldozati ajándékával: nem csak ez a külső egyezik a két áldozatbemutatásban, a belső is egyezik. Vagyis, hogy a miseáldozat isteni Papjában és áldozati Bárányában egészen egy és ugyanaz az áldozatbemutatói lelkület, az áldozatbemutatói szándék, hév, szeretet, buzgóság, tűz, mint a keresztáldozat Papjában és áldozati Bárányában. Aki egy kicsit gondolkodik és elmélkedik, annak azt kell mondania, ez csodaigaz. Hiszen a miseáldozatnak és keresztáldozatnak egy a célja: Isten dicsősége és a szegény bűnös emberiség megmentése. Ezt a kettőt Jézus Krisztus pap és áldozati bárány egy és ugyanazzal a hévvel, buzgósággal, tűzzel akarja most is a miseoltáron, mint 2000 év előtt a kereszten. Sőt azt kell mondani, a szentostyában és kehelyben, ha lehetséges, ezt még buzgóbban, hőebben, tüzesebben akarja, mint a kereszten, mert most az is hevíti, hogy a rettenetes nagypéntek, ne legyen hiába, hanem teremje, érlelje már gyümölcsseit.

Engem azonkívvül, hogy hiszen Krisztus nem változhatik, még az a gondolat is erősít itt, hogy aki amiben meghalt, az abban is marad. Aki hitetlenségben, bűnben halt meg, az abban is marad örökké; aki szentül halt meg, az szent marad örökké. Jézus Krisztus a keresztáldozatbemutatásba halt bele, tehát az a keresztáldozat ugyancsak megmarad őbenne, benne marad szent tagjaiban, szent fejében, szent szívében, hősi papi és áldozati lelkében. A keresztáldozat örökre ég a Jézus Krisztus papban és áldozatban: ő már, hogy úgy mondjam, csak keresztáldozatot tud bemutatni, ha külsőleg csak egyszer tehetné is, de lelkében mindig csak ezt áhítozza és azért naponkinti miseáldozatában is az ő isteni szívébe mintegy beforrasztott, a halál által beforrasztott keresztáldozatát ismétli, illetve folytatja. Igen, a miseáldozat isteni Papjában manap is ugyanaz a keresztáldozatból vett hév, tűz, buzgóság lobog, csak szűkebb a működési tér; áldozati testében, véreben ugyanaz a keresztáldozatból maradt önfeláldozási hősi erő ég, csak szerényebb most a szerep. Igazat mondunk, ha azt mondjuk, a miseáldozat örökélő keresztáldozat.

29. Hogy érezzünk, mit tegyünk a szentmisében?

A miseáldozat valóban a még most is élő keresztáldozat. Mikor misére megyünk, valóban a Kálváriára megyünk; mikor misén vagyunk, a Kálvárián vagyunk. Azért a miseoltár körül méltán kereshetjük mi papok és hívek, a fájdalmas Anyát és vele Szent Jánost, Magdolnát és szent kíséretüket. Velük egyesüljünk, tőlük tanuljunk, tőlük kérjük imáinkban a méltó misehallgatás lelkiületét. Mikor a misében fölmutatja a pap a szent ostyát és a szent kelyhet, a fájdalmas Anyának és szent kíséretének szemeivel nézzünk, imádjunk. Hitünk szemeivel nézzük, lássuk a szent testet, sebeket, lássuk folyni a kiontott vért, gondoljuk meg a kínokat és imádó részvét és sajnálat szálljon szívünkbe. És hogy több nézni, elgondolni, elmélkedni valónk legyen, ne csak egyet lássunk mindig. Nagyon jól tesszük, ha kicsit részletezzük a szent kínszenvedés oly sokféle eseményét. Osszuk föl a kínszenvedés egyes jeleneteit a hétnek hét napjára és nap-nap után más és más kínszenvedéseményt és jelenetet tartsunk imádó, résztvevő hitünk szemei elé.

Lássuk, nézzük például az első napon a fölmutatott szent ostyában a vérrel verejtékező Jézus szent testét, amint remegve térdre és arcra borul a Mennyei Atya színe előtt. A fölmutatott szent kehelyben pedig imádó részvéttel imádjuk ugyanakkor azokat a keserves nagy vércseppeket, melyek a vivódó szegény Jézus homlokáról a föld porába hullottak le. Második nap lássuk a szent ostyában az átkos Júdácsókot, majd a megkötözött Jézus szent testét Annás és Kaifás gyülekezete előtt, ahol nagypéntek hajnaláig annyi csúfság, gyalázat érte, hol annyi ökölcsapás és köpés gyalázta meg azt a szent fejet és isteni arcot. A fölmutatott szent kehelyben ugyanakkor imádjuk ott a főpapok előtt erőszakosan kiontott első megváltó vért. Harmadik nap látom a szent ostyában a Heródes és Pilátus előtt elkínzott Jézus szent testét, főleg az ostromozás rettenetes kínjával. Ugyanakkor a szent kehelyben sajnálom és imádom a test bűneiért, illetve a szent tisztaságért ontott isteni vértanúvért és fölajánlom azt más és más szándékra. Negyedik nap nézem a töviskoronás és Ecce homo Jézus agyonkínzott fejét, testét és ugyanakkor a szent kehelyben a gúnnyal és gyalázatokkal tetézett Messiáskirály szent vérért imádom és siratom. A kegyetlen ostromozás és töviskoronázás szent sebei már nincsenek meg, de megvan még az az annyira meggyötört szent test, és az ily kegyetlenül kiontott szent vér is megvan a szent kehelyben.

Ötödik nap a szent ostyában a halálra ítélt és keresztjét hordozó, már egészen halálra fáradt, halálra kínzott üdvözítő szent testét látom, amint ismételten a földre rogy a nehéz kereszt terhe alatt kínjaiban, és imádom és sajnálom; úgy érzem, nekem is kellene ezt a szent testet Veronikalélekkel gondoznom. Ugyanakkor nagy részvéttel imádom a szent kehelyben azokat a drága cseppeket, melyeket a kereszt terhe sajtolt ki az agyonkínzott Isten Bárányából. Hatodik nap látom és hallom, mikor keresztre szögezik az isteni Áldozat szent testét, és fölemelik égne a rettenetes kínok keresztjét. Ugyanakkor látom és hallom a szegény fájdalmas Anyával, amint az Áldozat szent vére bőségesen belefolyik a fölmutatott szent kehelybe. Jöjjünk, boruljunk le, imádjunk, sírjunk: nagypéntek van. Ajánljuk föl azt a drága vért: ne legyen rajtam és oly sokakon kárbaveszve. Hetedik nap végignézem és hallgatom a három órai keresztként a halálig, a lándzsaszúrásig: ez mind mihozzánk kiált le a fölmutatott szent ostyából. Ne felejtjük el és különösen imádjuk az öt szent sebet, főleg a szent szívsebet, mert az nem annyira az édes Üdvözítő szent testének, mint inkább az ő végtelen szenvedő lelkének titokteljes sebe. A testi szívseb sohasem fájt a szenvedő Jézusnak, annál többet fájt neki, és egész életén keresztül fájt a lelki szívseb. Merüljünk el beléjük, legyen azokban biztos menhelyünk. Mi mást lássak, imádjak, sirassak ugyanakkor a fölmutatott szent kehelyben, mint a három órai keresztkín vérért és az összes kiontott megváltó vért, egész az utolsó cseppig, amit a lándzsa irányított szent kelyhünkbe. Iparkodjunk a kehelyben levő szent vért naponkint más és más szándékra különösen felajánlani. Mint a Titkos Jelenések Dicsőültjei, mi is az Isten Báránya vérének köszönünk mindent.

Tanuljunk meg igazán szentmisét hallgatni. A hit, a szeretet, a gyakorlat és mindenek fölött a Szentlélek a mi mesterünk. Oh mi öröm, mi elégtétel szívünk számára, hogy az igazi Kálvária

oly nagyon közel van mi hozzánk. Mi végtelen hálával tartozik az Anyaszentegyház az édes Megváltónak, mi végtelen hálával tartozunk mi mindenegy. Mi öröm, elsősorban nekünk papoknak, hogy megváltásunk két isteni eszközét, életünk, örökkévalóságunk és egykori végtelen boldogságunk kettős isteni drága árát kezeinkbe zárhatjuk, karjaink közé ölelhetjük, szívünkhöz emelhetjük, sőt, mint imádandó ételünket, italunkat élvezhetjük, és úgy már itt e poros, sáros földön az égiek közé elegyedhessünk, hogy társalgásunk már most az égben legyen, mint az Apostol fejtegeti. (Fil 3,20)

30. A szentmise és szentáldozás

A szentmise bemutatásának, illetve a szentmisében való szent részvételnek méltó betetőzése és koronája a méltó szentáldozás. A miseáldozat bemutatásához elengedhetetlenül tartozik a szentáldozás. Az áldozatbemutató papnak kell az Istennek bemutatott kettős áldozatajándékot méltán magához vennie. A hívőknek nem kell, de szintén nagyon illenék, hogy ők is a pap mellé sorakozzanak és magukhoz vegyék az isteni áldozatajándékot.

A trienti szent zsinat ezt illetőleg azt tanítja: optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam eucharistiae perceptione communicarent,, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberius proveniret. Sess. 22. c. 6. A szent zsinat óhajtáná, hogy az egyes szentmisékben a jelenlevő hívek nemcsak lelkileg, hanem az Oltáriszentségnek valóságos magukhoz vétele által vennének részt, hogy ezáltal a legszentebb áldozatnak minél bőségesebb gyümölcseiben részesüljenek. Ez volna a természetes is, így hasonlítanánk manap is a legelső keresztényekhez Jeruzsálemben, akik az apostolok vezetése mellett naponkint állhatatosak valának az imádságokban és a kenyérszegés közösségében. (ApCsel 2,42) A naponkint a szentáldozáshoz járuló kereszténység mi csodálatos képe volna az égi örök Egyháznak is, ahol Istenünkkel és Jézus Krisztussal naponkint és folyton a legbensőbbben egyesülnek. A ritkává lett és elhanyagolt szentáldozás soha sem volt sem ereje, sem dicsősége az Egyháznak. Boldog emlékü X. Pius pápa erre vonatkozó rendelete az igaz Egyháznak szívevágya.

Mikor a szentmisében a szentáldozáshoz készülünk, a pap is, a hívek is, mi is vár minket a mi vendéglátó Istenatyánk asztalán! Gondoljuk jól meg. Maga a keresztről levett isteni vértanútest és a kereszt körül fölszedett és összegyűjtött isteni vértanúvér van ott az oltáron eltéve számunkra. Igaz ez, vagy csak amolyan szent képzelet? Ez teljes igazság, amint azt az előbb vázolt méltó szentmishallgatásból merítettük. És ezzel fölelevenedik elménkben a régi vértanúk kora, mikor az első keresztények roppant tisztelettel vették körül hősi testvéreik vértanú maradványait. Drága kincsként tartották a vértanú testet, és kiontott vérét ékes üvegedényekbe, ampullákba gyűjtötték össze, és úgy őrizték. Lássuk csak, itt a mi miseoltárunkon valóban a minden vértanútestnél és vértanúvérnél végtelenül drágább és végtelenül szentebb vértanútest és vértanúvér van. Hiszen Jézus Krisztusnak az ő istenfiúi küldetéséért és krisztusi hivatásáért kellett oly kegyetlenül meghálnia, és azért ő a vértanúk Királya. Igen, a szentostyában ez isteni Vértanúnak legszentebb vértanúteste és a szent helyben mintegy ősi üvegampullában ez isteni Vértanúnak összegyűjtött összes vértanúvére van. Ez a katolikus Egyháznak szent gondolata, azért rendeli el és írja elő, hogy minden miseoltár vértanúknak sírja legyen. Minden oltárköbe legalább két vértanúnak szent ereklyéi vannak letéve: úgy hogy a naponkint az égből leszálló isteni vértanútest és isteni vértanúvér mindig vértanúk sírján nyugszik. Az isteni Vértanú a vértanúknál érzi magát otthon. Fölséges igazságok. Ezek tanítsanak meg minket az igazi szentáldozás lelkiületére.

A szentmishallgatásnak hét napra felosztott előbb vázolt gondolatai és érzelmei talán segíthetnek minket a szentáldozásnak is más és más napján. Hogy miféle érzelmek és vágyak lelkesítsenek minket akkor, azt az En ego, o bone et dulcissime Jesu című, a szentáldozás után a teljes búcsúért való ima mondja: ut meum in cor vividis fidei, spei et caritatis sensus atque

veram peccatorum meorum poenitentiam, eaque emendandi firmissimam voluntatem velis imprimere, élénk hit, remény, szeretet, igazi bűnbánat érzelmei és igazi erős javulási szándék. Ezeket kéri az az ismert ima. Ezek a jó szentáldozásnak elengedhetetlen érzelmei.

És mit hoz a szentáldozás? Erre megfelel maga az értünk vértanúhalált halt isteni Jópásztorunk: ut vitam habeant, et abundantius habeant, hogy juhocskáinak élete és bőséges élete legyen. Összüleink bűne és a saját bűnünk kettős halálra ítélte minket, a testünk és a lelkünk halálára. Mind e két haláltól kell minket megmenteni. Ezért szállt le az égből és jött hozzánk az isteni Jópásztor. Ezért kellett és kell az ő két nagy áldozatát bemutatnia, a keresztáldozatot és miseáldozatot. A keresztáldozat és miseáldozat megszerezte, illetve elhozza nekünk az elvesztett két drága életet, a halhatatlan és örök életet. És a szentáldozásban az isteni Jópásztor, mint a mi föltámadásunk és életünk, megadja testünknek a szép, a tiszta, a halhatatlan életet, és a mi lelkünknek a szent, a tökéletes, az örök életet. Mi becézett juhocskái vagyunk a mi isteni Jópásztorunknak: oh csak fogadjuk meg hívogató szavát.

Mi kincsünk az oltáron levő szent ostya és szent kehely. Ez imádandó vértanútestből és imádandó vértanúvérből meríti az Egyház a szentmisében és szentáldozásban most már közel 2000 éve az ő csodaéletét, szent erényeit, hősi szentségét. Főleg a szent kehely véreből nő ki az a két csodavirág, amely kizárólag csak a katolikus Egyház virágos kertjében díszük, a hófehér lilium és a vérpiros rózsza. Csak az isteni vértanúvér erejével lehet a két legnagyobb zsarnokon, a testen és a sátánon győzedelmeskedni.

31. A miseáldozatnak négyszeres célja

Aminő rettenetes sokáig tartott a keresztáldozat-bemutatás, oly rövid a kenyér és bor áldozatának bemutatása. A földi látható pap Jézus Krisztus az isteni pap nevében, küldetésében és erejében fölment kezeibe veszi a kenyeret, illetve kelyhet a borral, megáldja, égre tekint, az oltárra hajlik és támaszkodik, és kimondja Jézus Krisztus átváltoztató szavait: ez az én testem, illetve ez az én vérem kelyhe, erre térdet hajt, és imádja a legszentebb isteni testet, illetve vért, és fölmutatja égnek az átváltoztatott kenyeret és azután az átváltoztatott bort a kehelyben, ismét térdet hajt, és leteszi egymás után a két imádandó áldozati ajándékot Isten asztalára, oltárára. Ezzel megvan a miseáldozat, amint azt maga Jézus Krisztus mutatja be a földi pap segédkezése mellett. Nem is öt perc az egész, és megvan a legfőnségesebb isteni tény, ami a földön csak lehetséges. Minden többi, amit a földi pap végez, akár az átváltoztatás és Úrfelmutatás előtt, akár azután, azt mind csak a pusztá ember végzi, részint Jézus Krisztus meghagyására, pl. az isteni áldozatajándékoknak magához vétele, részint az egyház szokása szerint és annak előírására.

Nézzük most Jézus Krisztusnak ez oly rövid ideig tartó áldozatbemutatásának véghetetlen terjedelmű tartalmát. A keresztáldozat isteni Papja most a Melkizedek rendje szerinti papságát ölti magára, és mindenható szavaival a véres keresztről levett szent testét, a keresztről és a kinszenvedés összes helyeiről összegyűjtött szent vért végtelen csodákkal a kenyérnek, illetve bornak igénytelen külszínei alá rejti, és így viszi az Atya, illetve a háromszemélyű végtelen Isteni Főlség elé, és azt mondja, amit a földi pap az ő nevében mond: suscipe sancte Pater, omnipotens aeterna Deus hanc immaculatam hostiam. Fogadd örök Atya, mindenható örök Isten e szeplőtelen áldozatajándékot, és ezzel leteszi az oltárra Isten színe elé szent áldozatajándékait.

Mivel az áldozattétel külső szertartása csak külső kifejezése az áldozatot tevő pap szíve benső lelki istentiszteletének, azért Jézus Krisztus az isteni papnak az oltárra, az Isten színe elé tett áldozatajándékai is az ő istenemberi bensejének véghetetlen értékű istentiszteletét hangoztatják.

Iparkodjunk imádó lélekkel ez istenemberi istentisztelet bensejébe behatolni.

Ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite eamus. (Jn 14,31) Hogy megismerje a világ, hogy szeretem az Atyát, és amint parancsot adott nekem az Atya, úgy cselekszem. Keljete föl, menjünk. E szavakban adta meg az utolsó vacsora terméből a Getsemaniba induló édes Üdvözítő az ő készülők kereszttáldozatának legrövidebb magyarázatát. A magyarázat ez: quia diligo Patrem, mert szeretem az Atyát. Méltán mondjuk, hogy a kereszttáldozat titokteljes folytatásának és az idők végeiglen való megismétlésének, vagyis a miseáldozatnak is legtökéletesebb magyarázata ez: quia diligo Patrem, mert szeretem az Atyát. Igen, Jézus Krisztus, mint Istennek és az emberiségnek fölkent Messiáspapja, amint a kereszten, a mi oltárunkon is végtelenül szereti az Atyát. És e végtelen szeretetből teszi le most is újonnan és újonnan a Mennyei Atya, illetve Isten örök Fölsége színe elé az oltárra, mint egykor a kereszten, ami a legdrágább: szíve véré, és vérében testestől-lelkestől mindenét.

És ha most imádó tisztelettel tovább elemezzük isteni Papunk az oltáron való e hősi szeretetét, önfeláldozó szívének főleg két gondolatát és vágyát találjuk. Az első gondolat és vágy: Isten, megadni Istennek, ami Istené, ez az első és legfőbb. A második gondolat és vágy az mi vagyunk az ő szeretett testvérei, akik a kereszten oly drágák lettünk előtte. Egyrészt Isten örök Fölségének véghetetlen értékű tiszteletet és dicséretet akar zengeni, nemcsak szóval, szívvel, hanem csodattal; másrészt nekünk, szegény testvéreinek az ő átszűrt szívének, sebeinek és vérének kimondhatlan könyörgő szavával az áldások minden bőségét és a kegyelmek egész teljét iparkodik kiesdeni. És azért azt mondjuk, hogy az első, mit isteni Melkizedekünk akar az oltáron, azaz az ő első szándéka és célja az imádás.

Emberi testtel, embervérrel és ami végtelenül több, az Istenember teste és vére ajándékával csak a végtelen Istennek lehet kedveskedni, mert csak Isten ura a vérnek és a vérben az életnek és halálnak; és annál inkább csak Isten lehet ura az Istenember vérének, életének, halálának: következőleg Jézus Krisztus isteni pap ez imálandó két áldozatajándékával végtelen Úrnak vallja és hirdeti az Atyát, illetve a háromszemélyű örök Istent. A Jézus Krisztus által az oltárra tett szent kenyér, szent bor örök értékű Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto, Dicsőség az Atyának, Fiúnak, Szentléleknek, olyan minőt az ég csak visszhangozni tud, miután azt a föld oltáráról átveszi, de mondani nem. A mi szent oltárunk szent kenyere, bora, a Kerubok és Szeráfok örök sanctus, sanctus, sanctus, szent, szent, szent szavát végtelenül túlharsogja. A mi szentmisénk olyan Benedicite Dominum omnia opera ejus. Áldjátok az Urat minden alkotásai, aminőt csak az Úr minden alkotásainak koronája, az örök isteni Főpap tud mondani.

Isteni Melkizedekünk második szándéka és célja, a hálaadás. A teremtménynek második kötelessége Ura Istenével szemben a hálaadás. Illő, méltó és kötelesség Istennek mindig és mindenütt hálát adnunk. Jézus Krisztus isteni papunk és áldozatunk e kötelességének és a mi kötelességünknek is végtelenül igyekszik eleget tenni kenyér- és boráldozatával. Nem lehet Istennek nagyobb hálát adni, mint azzal, hogy készségesen visszaadjuk neki mindazt, amit tőle kaptunk. Ezt tette Jézus Krisztus a kereszten, ezt ismétli már 2000 éve naponként a miseáldozatban. A kenyér és bor színe alatt visszaadja Atyjának, az isteni Fölségnek a maga testét, véré, és benne istenemberi életét. Tőled kaptam Atyám, íme itt ezennel visszaadom neked hálából: ez minden tekintetben a legnagyobb hála és végtelen hála. Jézus Krisztus e csodálatos hálaadásában hálát ad nem csak önmagáért, hanem, mint a teremtettség feje és koronája, hálát ad az egész teremtetett világért; hálát ad, mint a mi papunk mindenért, mit a teremtető Úr és Atya nekünk szegény embereknek adott és ad.

Isteni Melkizedekünk harmadik szándéka és célja, a bocsánat és irgalomkérés. A teremtménynek harmadik kötelessége mindent Urától, Istenétől várni és kérni. Mivel mi mind szerencsétlen bűnösök vagyunk, számunkra az első, a legszükségesebb az Isten és Atya irgalma, kegyelme, bocsánata. Ez aérés a mi áldott isteni Papunknak, Üdvözítőnknek legbőségesebb imája, amióta csak ránk esett az ő istenemberi szemének első tekintete. Atyám, bocsáss meg nekik, ez volt az édes Jézus legbensőbb imája egész földi életén keresztül, ez a hő

vágy vitte a keresztre, ezzel halt meg értünk. Föltámadása óta ki tudja megszámlálni, hányszor ismételte ezt oly kifogyhatatlan kitartással a kenyér és bor áldozatában. A mai miseáldozatából is ez a kérés hangzik ki: Kyrie eleison, Kyrie eleison, Uram irgalmazz, Uram irgalmazz. Messiáspapi szíve hőséges kérését Isten és Atyja előtt végtelen kedves kettős áldozatajándékával erősíti meg. E testemért és véremért, mit imádom, szeretetem, hálám kifejezésére most ismételten neked följánlok és neked adok Uram, Istenem, Atyám, ezért irgalmazz, bocsáss meg szerencsétlen testvéreimnek. Parce Domine, parce populo tuo, ismétli Joël próféta szavaival, kegyelmezz Uram, kegyelmezz a te népednek, et ne des haereditatem tuam in opprobrium és ne add örökségedet a gyalázatnak (Joel 2,17)

Áldozatbemutatással, vagyis áldozati ajándék átadásával kifejezett ima és kérés annál többet ér, minél kedvesebb, minél drágább az Isten és Atya színe előtt a neki nyújtott ajándék. Oh vajon akkor mennyit ér a miseáldozatnak kettős ajándéka, amivel isteni Melkizedekünk naponkint kedveskedik Mennyei Atyjának. Ki tudná ezt megmondani, ki tudná ezt megmérni. Mi több a szentmisének áldozatul hozott szent test- és vérajándéka nem csak kéri az irgalmat és bocsánatot, hanem azt mindjárt végtelenül meg is fizeti. És még több, hiszen a szent test és vér az ő keservesen szerzett joga alapján is kér és esd irgalomért és bocsánatért: mert a kereszten túlon túl megfizette Isten minden irgalma és bocsánata árát. Lehetséges volna tehát, hogy Jézus Krisztus papnak és áldozatnak ilyen imáandó és végtelen áldozatbemutatással kifejezett kérése meghallgatás nélkül maradna? Itt is talál az édes Üdvözítőnek a Lázár sírja előtt mondott szava, tudom Atyám, hogy mindig meghallgatsz engem. A miseáldozat kegyelemkérő szaváért az Istenatya nem csak kegyelmet ad és megbocsát, hanem megnyitja számunkra végnélküli irgalma kimeríthetlen kincstárát, és mindent megad nekünk.

Isteni Melkizedekünk negyedik szándéka és célja, a kérés. Nem csak bűnbocsánatra van szükségünk, hanem minden testi-lelki jóra, mi az Úr és Atya kezeiből jön. Mind e jókat kéri a mi áldott isteni Papunk gemitibus inenarrabilibus (Róm 8,26) kimondhatatlan foháskodásokban, az ő naponkinti kenyér- és boráldozata erejével. Úgy lép naponkint Mennyei Atyja színe elé és imádkozik értünk és kér mi számunkra, amint ezt földi életében, mikor még csak előkészült az ő két nagy áldozatbemutatására, oly sokszor tette. Most az oltáron nem csak szívvel-lélekkel és szóval imádkozik értünk, hanem valódi csodatettel: azért teszi naponkint hősi szeretetajándékait a mi oltárunkra, hogy ne csak az ő szerető szíve-lelke, hanem az ő szent testének minden tagja, szent sebei, szent vére és szent vérének összes érdemei is könnyörögielenek értünk. Mi hatalmas, mi győzelmes ima, melynek lehetetlen ellenállani! Mit nem várhatunk ettől?

Hogy fogalmunk legyen az édes Jézus értünk való titokteljes imáiról, hallgassuk meg hogyan imádkozott értünk az utolsó estén: Az égre emelvén szemeit így szólott, mondja Szent János (Jn 17). Atyám eljött az óra, én óérettük könnyörgők, nem a világért, hanem azokért, kiket nekem adtál, mert ők a tieid. Szent Atyám, szenteld meg őket az igazságban, tartsd meg őket a te nevedben, hogy mindnyájan egyé legyenek, mint mi, mint te Atyám én bennem és én tebenned. Nem kérem, hogy vedd el őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. Én megismertettem velük a te nevedet és meg fogom azt ismertetni, hogy a szeretet, mellyel engem szerettél, bennük legyen és én ő bennük. Atyám, akiket nekem adtál, azt akarom, hogy ahol én vagyok, ők is velem legyenek, hogy lássák az én dicsőségemet, melyet nekem adtál a világ alkotása előtt. Mi más lehetne a mi isteni Papunk imája miérettünk most is az oltáron, mint ez az ő érdekes és oly értékes utolsó imája, mit legeslegelső szentmiséje erejében mondott, és úgy mondott, hogy azt mindenki hallja, és az evangélista azt az összes idők számára megörökítse.

A Mennyei Atya, illetve a Szentháromság Isteni Fölsége végtelen kedvvel fogadja az ő felkent isteni Papjának áldozatbemutatását és elfogadja az ő szent asztalára, oltárára tett, az égnél és földnél drágább áldozatajándékokat, és nemcsak elfogadja, hanem végtelen kedvvel meg is áldja isteni Melkizedekünknek négyszeres fönséges áldozati szándékát és

célját. És ennek jeléül a mi drágalatos áldozati ajándékainkat visszaadja nekünk, az ő kedvébe fogadott gyermekeinek, hogy a mi gyógyszerünk, ételünk-italunk, isteni szent tűzünk legyenek, hogy teljesejdk bennünk és rajtunk a mi hősi Papunk szíve vágya, hogy teljesejdenek az Üdvözítő papnak éppen az elébb említett hévséges kérései, imái.

Mi mást jelenthet az, hogy a Mennyei Atya a neki hozott áldozatajándékokat, egész végtelen tartalmukkal egészen nekünk adja ajándékba, mint azt, hogy Urunk és Istenatyánk teljesen kibékült velünk, és mindent megad, mit isteni Papunk mi számunkra kért. Az Isten és Atya a miseáldozat által kiengesztelve gyermekeivé és barátaivá fogad minket, és szent Fia testét és vérét örökös húsvéti bárányáldozatunkká és szent lakomává teszi számunkra. Az isteni Bárány vérével megmos minket, megjelöli házunk küszöbét, és megvéd minket az örök halál angyalától. Az isteni Bárány szent testével táplál minket, és megerősít nagy zarándokságunk útjára, hogy biztosan eljussunk az örök, tejjel-mézzel folyó Kánaánba.

32. A pap is, hívek is lépünk be a szentekszentjébe

Isten régi népe sohasem léphetett be az ő Istenének szent színe elé, az ő földi templomának szentekszentjébe. Megszámálhatatlan véres és nem véres áldozatot tettek az Úr oltárára, de Isten szent közelségét soha sem élvezhették, még a régi papok sem. Csak a régi papok papjának, a főpapnak volt szabad, de annak is csak egyetlen egyszer az évben, az Úr színe elé menni a szent áldozatvérrel, akkor is csak úgy, hogy onnét mihamar ismét ki kellett jönnie. Mi különb rész jutott nekünk, a szent keresztyénségnek, a Krisztus Egyháza népének. Nekünk Szent Pál Jézus Krisztus nevében azt mondja: ti már nem vagytok vendégek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Isten háznépe. (Ef 2,19) Mi mindannyian naponkint vagyunk hivatalosak a mi Urunk legszentebb színe elé. Ahányszor az isteni Melkizedek az ő mindenható átváltoztató szavaival a mi földi papunk fölszentelt kezeibe teszi le imádandó kettős áldozatajándékainkat, földi papunkkal együtt megyünk és mehetünk be a szentekszentjébe. Roppant gazdagok vagyunk akkor: *hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam, tiszta, szent és szeplőtelen áldozatajándékot viszünk. Panem sanctum vitae aeternae et calicem salutis perpetuae*, az örök élet szent kenyerét és az örök üdvösség kelyhét öleljük szívünkhöz. Kedvesen fogadnak ott minket és nagy örömmel az Úr legszentebb színe előtt. És mindig azzal a reménnyel mehetünk oda, *ut omni benedictione coelesti et gratia repleamur*, hogy minden égi áldással és kegyelemmel telünk el.

Keltsük akkor magunkban mindig ezt a hatféle szent gondolatot. Először, most a mi isteni Melkizedekünk az ő örök papi és áldozati szívét egyesíti mivelünk, a mi szívünkkel. Most az ő papi és áldozati szíve hőséges benső istentiszteletét, szeretetét, imáadását, háláját, az ő engesztelő- és kegyelemkérését egyesíti mivelünk és valóságban a kezünkbe adja.

Másodszor, most az ő örök papi és áldozati bensejét külsőleg is, láthatólag is adja a mi kezeinkbe: az ő látható áldozati ajándékaiba letéve, szent testében és vérében láthatólag, érezhetőleg kifejezve. E véghetetlen belső láthatatlan és külső látható kincsekkel megrakodva megyünk mi papok és hívek Jézus Krisztus nevében Isten színe elé, a valódi földi szentekszentjébe, mikor misét mondunk, illetve misét hallgatunk.

Azért harmadszor, mikor misét mondunk, illetve hallgatunk, iparkodjunk mindig egyesülni a mi belső kincsünkkel, Jézus Krisztus papi és áldozati tüzes szívével. Gondoljuk meg, hogy az Istenember szíve az Isteni Fölség végnélküli és örök titkainak színről-színre való folytonos látásától mintegy át van tüzesedve. Csupa kimondhatatlan tűz és láng ő a mi kezeink között. E tűzből ragadjon át mi reánk is, ez melegítse föl kissé a mi oly hideg szívünket.

Negyedszer, halljuk, értsük meg a titkos isteni sugallat szavát, mely ugyanakkor így szól mihozzánk: *praebe, fili mi cor tuum mihi* (Péld 23,26). Add nekem fiam a te szívedet. És utánozzuk, kövessük mi is keveset isteni Papunk és Áldozatunk hősi áldozatlelkét. Tegyük mi is az ő isteni áldozata mellé a mi kicsi, alacsony áldozatunkat; ajánljuk oda mi is testünket,

vérünket, legyen az Úré, legyen az ő dicsőségéé, dicsőítse meg magát bennünk kegyesen az ő örök tetszése szerint.

Ötödször, gondoljunk arra, hogy az ószövetségben az Úr sokszor ismételte; non apparebis in conspectu meo vacuus (Kiv 23,15). Ne jelenj meg színem előtt üres kézzel. Mennyire teljesíti a Krisztus Egyháza ezt az ősrégi isteni rendeletet, mikor nap-nap után imádó hódolattal jelenik meg Ura, Istene színe előtt: százezernyi papja által a keleti szent Bölcsék ajándékainál végtelenül drágább ajándékokat visz Ura, Istenének. Gondoljuk meg, hogy a szentmisét bemutató papunkkal együtt, mi mind mehetünk, illetve megyünk, hogy a szent Bölcsék példájára végtelen ajándékokkal kedveskedjünk, és leborulva imádjunk Urunk színe előtt.

Hatodszor, azután mérlegeljük, amennyire csak bírjuk a hit szemeivel a láthatólag kezeinkbe adott kettős ajándékot, kincset a szent testet és vért. Mikor fölmutatjuk a szent testet, a szent vért, nem lehet eléggé meggondolni, mi szent az, mit kezeinkben tartunk. Mi szent test. Oly szent test, mert Isten teste. Oly szent test, végtelenül megszentelve a harminchárom év isteni életével. Megszentelve a harminchárom év isteni imájával, munkájával, annyi önmehtagadásával, erényeivel, szenvedéseivel, kínjaival, módnélküli meggyaláztatásaival. Ugyancsak hozzá kell venni, hogy ezt a szent testet már majd kétezer év égi, isteni dicsősége ragyogja be.

És a szent helyben imádjuk ez isteni testnek, hogy úgy mondjuk, hatalmas munkatársát, a szent vért; a szent test egészségének, épségének, erejének, életének, nagy és dicső eszközét. Mi értékes szent vér, eredete a szeplőtelen fogantatás, a Szentlélek. Mi kínosan, lázasan lüktetett ez a szent vér a verejtékező és halállal tusakodó, majd a tövissel koronázott szegény Jézus szent fejében. Hányszor és mi hatalmasan dobogtatta ez a szent vér az isteni szívet a megváltásnak a világteremtésnél is nagyobb munkájában, míg végre ütött az utolsó óra, és az utolsót verte az isteni szív. Mi szent vér a mi kelyhünkben, és mivel tartozunk e végtelen drága ereklyéért és végtelen drága ereklyének! Legalább tizenhét órány keresztül kellett szüntelen kínok közt folynia, hogy majd azután a mi legdrágább áldozatajándékunk és italunk legyen. Papok és hívek, venite adoremus, procidamus, jöjjünk, boruljunk le, imádjunk, adjunk hálát, de mindenekelőtt főképp higgyünk, higgyünk és bizzunk, bizzunk!!

33. Oltárainkon égő szent tűz

Szent Alacoque Margit Jézus Krisztusnak egész bensejét, mellét, szívét, mintegy égő kemencét látta, csupa tűz, csupa emésztő láng. Az Egyház is Jézus szívét a szeretet lángoló tűzhelyének nevezi, és megértjük, hiszen Jézus szíve a második isteni Személynek, magának az Istennek szíve. Jézus Krisztus bensejében, szívében, folytonos tüzes, égő istentisztelet, istenimádás folyik, mellyel lélekben följajnlja önmagát Istennek: méltán mondja a Szent Szív litánia is, Jézus szíve Isten szent temploma. Igen, az Úr Jézus szíve az igazi „Szent Szívtemplom,” az egész világ temploma: ez isteni Szívben folyó istentisztelet az egész teremtet világnak szól. Az Istenember, mint mondtuk, az egész teremtés dísz, koronája; az egész látható és láthatatlan világnak feje és ura; az emberiségnek nagy Messiáspapja és mint ilyen tartja szívében, bensejében az ő titokteljes istentiszteletét, imádatát és lelki följajlásait.

Ez a titokteljes istentisztelet abban a csodálatos pillanatban kezdődött, melyről Szent Pál a zsidókhöz írt levelében szól, amint arról már elméltünk. Az a krisztusi elhatározó szó: „íme jövök” volt a Jézus szíve templomában az istentisztelet kezdete. Egész betlehemi, názareti életén keresztül folyt ez istentisztelet, csak a Szűzanya és Szent József vettek azon legbensőbb részt, az égi angyalokkal. A 30–33 év folytonos, láthatatlan istentisztelet. Az apostolok sokszor csodálták az isteni Mestert egész éjjeleken át imádatban; az a sok hegyen végzett csendes, néma ima; a 40 nap a pusztában, mind csak gyenge kivillanásai a Jézus szíve benső istenimádásának, istentiszteletének. Végre eljött az „ő órája”, a nagypéntek. Most tört ki a Jézus szívéből, lelkéből egész istentisztelő tüze, lángja. A rettenetes és véres keresztáldozatban

kigyulladt a világ legeslegnagyobb égő áldozatoltára: áldozati tűzének lángjai valóban az égig érnek, az égő áldozat tüzes fénye bevilágítja az egész világot. Jézus Krisztus, az áldozati pap és áldozati bárány elég a fájdalmak és kínok, de még inkább az ő istenszerető és istenimádó buzgósa végtelen hevében: az Isten házáért, az Isten dicsőségéért való hév szóról-szóra valóban megemésztette őt, fölemésztette életét.

Oly nagy a Jézus Krisztus Istenember szívében az istentisztelő, istenimádó szeretet, hogy azt a nagy vizek sem képesek eloltani. Amit édes Üdvözítőjével szemben a hálátlan, szeretetlen, embertelen világ elkövetett, nem hogy lelohasztották szeretetét, hanem még inkább fölgyullasztották az ő papi és áldozati szíve hevét. Mióta visszament az Atyához az égbe, ha lehetséges, még lángolóbban tölti be az Isten és az emberek Nagypapjának küldetését. Bár volnánk mi is mind Szent Alacoque Margitok, és látnók és éreznők, mi megy végbe Jézus Krisztus papi és áldozati szíve bensejében. Az a szent tűz, mit megváltó, megmentő szívébe nem képes elzárni, az kitör e földkerekség sok százezer miseoltárára, szent miseáldozatába, és Isten előtt folyton égő áldozati tűzzé teszi azt.

Minél nagyobb valahol az Isten iránti szeretet, annál nagyobb ott az emberek iránti szeretet is. És mivel a mi oltárunkon a lehető legnagyobb istenszeretet ég és lángol, úgy hogy azt maga az Egyház valódi fornax ardens charitatis, a szeretet lángoló tűzhelyének, a szeretet égő kemencéjének nevezi, aminél nagyobb emberi nyelven már nem lehet mondani, akkor miféle emberszeretet, emberek iránti szeretet vár és hívogat minket az oltárról, akkor miféle szeretet tárja ki onnét naponként felénk karjait, hogy jöjjünk, jöjjünk mindnyájan. Legyünk mi is Alacoque Margitok, és az átváltoztatás, az Úrfelmutatás szent pillanataitól kezdve lássuk mi is élő hittel azt a csodálatos Jézus Krisztus kitárt, égő, lángoló szívét. Halljuk mi is hőséges szavait: nézd ezt a szívet, mely annyira szerette az embereket, ezt a szívet, mely nem kímélte magát, hanem kimerítette és fölemésztette magát értünk. Gondoljuk meg, mi igazak ezek a hősi szerető szavak most is. Hogy szereti ez a csodálatos Jézus Krisztus most is az embereket, hogy nem kíméli magát most sem, hogy kimeríti és fölemészteti magát most is értünk. Miért van itt az oltáron, miért jelenik meg naponként közöttünk, és nem csak egy, hanem több százezer oltáron az egész világon, szünet nélkül. Csodálatos, ő szinte nem érzi magát jól az égben az angyalok és szentek boldog milliói között, szinte nincs nyugta az Isten trónján, az örökkévaló gyönyörűség, dicsőség és hatalom királyi székén. Szinte azt kell mondani, nem az örökkévaló gyönyörűség, dicsőség és hatalom kell neki, hanem inkább földi szegény testvéreinek szegény alacsonyása; szinte azt kell mondani, nem az örök dicsőség és hatalom királya akar lenni, hanem inkább az átokkal terhelt szerencsétlen világnak irgalmas szamaritánusa, nagybeteg szerencsétlen földi testvéreinek orvosa és orvossága. Oh csodálatos Jézus szíve az oltáron, valóban nem kíméli magát még most sem, kimeríti és fölemészteti magát még most is. Hol hagyja imádandó Isteni Fölségét, hová teszi az Atya jobbára fölmagasztalt istenfiúi, istenemberi dicsőségét; azt mind elfelejti, mikor a mi oltárunkra száll le és az ostya és kehely oly szegény igénytelenségébe öltözködik. Ő csak azt nézi, hogy minket megmentsen, minket orvosoljon, minket tápláljon, nekünk orvosságunk, ételünk, italunk legyen, kerüljön az neki akár emberi és isteni dicsőségébe, mint egykor a kereszten, az neki mindegy, csak nekünk, veszni indult szerencsétlen testvéreinek legyen életünk. Oh valóban, mi igaz ez a krisztusi szó: nézd ezt a szívet, mely annyira szerette és szereti az embereket még most is! Mi szeretet ez a Megváltó Jézus Krisztus szívében: oly nagy ez mihozzánk szegény emberekhez, hogy azt, mint maga Szent Pál az efezusiakhoz írja, emberi eszünkkel föl sem tudjuk fogni, hogy annak szélességét, hosszúságát, magasságát, mélységét lehetetlen megmérni. Oh csodálatos Jézus égő szíve, mely az oltáron naponként hí és vár minket!

Olyan jól tudjuk magunkat érezni igazi földi szeretet közelében is, mi jól érezhetjük és érezhetnők tehát magunkat itt az oltár körül, mikor itt olyan megmérhetetlen nagy szeretet vár minket, aminél nagyobb még az örökkévaló mennyországban sincsen. Csak gondoljuk meg, mennyire igaz ez. Oly jól érezték magukat napokon keresztül az evangélium szerint az ezernyi

népseregek a földön járó Jézus körül, szinte enni és inni is megfeledkeztek: mi is így lehetnénk. Virtus de illo exibat ad sanandum omnes (Lk 6,19) erő áradt ki belőle, és mindnyájan meggyógyultak. Velünk is ez történhetnék. Csak legyen hitünk és mérlegeljük, iparkodjunk mi is megérteni és átérezni azt a véghetetlen jótévő szeretetet, amely köré csoportosulhatunk. Örvendjünk, oltáraink körül ezreknek és ezreknek és millióknak van helye. De akármi szent órákat töltöttek is az evangélium népseregei az Úr Jézus körül, oly egyedül álló szent alkalmuk sohasem volt, mint nekünk van. Mi akkor vesszük az Úr Jézust körül, amikor az ő leghősből, legszeretőbb cselekedetét végzi az oltáron, egyesülhetünk és résztvehetünk az isteni Üdvözítő világmegmentő, világmegváltó, hősi cselekedetében, mikor végnélküli értékű istentiszteletét, áldozatát mutatja be Istennek értünk és mindnyájunkért, az egész világért. Ha valamikor teljesedik rajtunk az evangélium előbb említett szava, hogy virtus de illo exibat ad sanandum omnes, erő áradt ki belőle, hogy mindnyájan meggyógyuljanak, úgy az most történik a szentmisében. Mert a szentmisében nem csak Jézus Krisztus személyes boldogító jelenlétét élvezzük, hanem legbensőbb részt vehetünk és egyesülhetünk az ő papi és áldozati szíve leglánglebb imádságában és imájában, amellyel mindent kiesd számunkra az Atyától. Sőt még több, hogy még jobban bízhatunk és megnyugodhatunk, ugyanakkor a mi saját kezeinkbe adja azt, aminek maga Isten sem állhat ellen, amiért az Istenatyá semmit sem tud megtagadni mitőlünk, kezeinkbe adja szent testét, átszúrt szent szívét, szent sebeit, szent vérért és minden végnélküli érdemeit: minő és mennyi erő áradhat tehát mireánk mindnyájunkra a szentmiséből, hogy mindnyájan valóban meggyógyuljunk és megmeneküljünk. Áradjon a szentmiséből mireánk főleg az a boldogság, melyről maga az Úr mondotta: boldogok a szemek, melyek látják, amiket ti láttok. Mert mondom nektek, hogy sok próféták és királyok akarták látni, amiket ti láttok és nem látták, hallani, amiket ti hallotok és nem hallották. (Lk 10,23.24) Bár értsük meg, és érezzük mi papok és hívek naponkint ezt a boldogságot a miseoltár körül, és jó lesz nekünk.

34. A szentmise minden megismerésünket fölülhaladó szeretet

A szent ostya és szent kehely tüze hevítette naponkint Szent Pál szívét is, mikor arra szólít föl minket, hogy iparkodjunk fölfogni a Krisztusban lakozó Isten és emberek iránti szeretetet, fölfogni annak szélességét, hosszúságát, magasságát, mélységét, ha az ugyan lehetséges volna, mert amint mondja, ez a krisztusi szeretet fölülmúlja minden megismerő képességünket. Comprehendere, quae sit latitudo et longitudo et sublimitas et profundum, scire etiam supereminenter scientiae charitatem Christi. (Ef 3,18) Igen, mikor olyan boldogító világosság árad felénk az oltárról és olyan éltető meleg hevíti szívünket a szent ostya és szent kehely látására és érintésére, próbáljuk kissé méregetni a krisztusi csodaszeretet kiterjedéseit, amint előttünk indulnak ki az oltárról mindenfelé.

Mi széles a krisztusi szeretet az oltáron, meddig, terjed, hol a határa? Urunk maga felel e kérdésre, és azt mondja az apostoloknak föltámadása után, hogy universus mundus, omnes gentes, az ő szeretetének nincs határa, ő az egész világot, az összes népeket akarja szerető szívére ölelni. Őt az Atya az egész világ Messiáspapjává kente föl, és küldte le a földre, e hivatásának nem felelhetett meg, mikor csak Júdeában, Galileában járt, neki az egész világra kell elmennie. Be kell teljesednie a régi próféta szavának, és szóról-szóra be kell teljesednie, hogy napkelettől-napnyugatig minden helyen tiszta ételáldozat mutattatik be az Úr nevének a nemzetek közt. Minden helyen kell nagynak lennie az Úr nevének, valóban minden helyen, végig Európán, Ázsián, Afrikán, Amerikán, Ausztrálián, végig az összes szigetekken; sem a jeges észak, sem a tüzes dél ne legyen akadály; az óceánok, a sivatagok, a végtelen hómezők sem tűzhetnek neki határt. Ez a Jézus Krisztus messiáspapi hősi szíve vágya, őt nem elégíti ki az ég örök királyi trónja; kielégíthetetlen szeretete őt mindig újonnan levonja a földre, neki itt

még végtelen tennivalója van; őt nem helyettesítheti sem angyal, sem ember, neki magának kell személyesen mennie, neki magának kell minden oltárt ellátnia, csak ő maga lehet az oltár szent tüze. Bámulatos a Jézus Krisztus szeretete. Ez a szeretet nem nyugszik és nem pihen soha, mindig új és új oltárokat emeltet, mindig tovább és tovább viteti azokat, amíg csak teljesen el nem éri a világ határait. Csak akkor nyugszik majd meg, csak akkor lesz majd teljes az öröme, mikor a 8. számú zsoltár szavaival majd igazán azt zengheti Mennyei Atyja dicséretére; Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra, Uram, mi Urunk, mily csodálatos a te neved az egész földön.

Mi hosszú a Jézus Krisztus szeretete az oltáron, hol a vége, hol a határa? Az utolsó vacsora szent asztalán kezdte, és a vége? Hány évtized és század, már a második évezred vége számlálja és méri imádó csodálattal, hogy mit bír és mit művel egy voltaképpen szintén csak emberi szív, mint a mienk, a Jézus Krisztus szerető szíve. Nekünk, szegényeknek sok egy rövid emberi élet gondja és küzdelme, ha még annyi a szeretetünk: Jézus Krisztusnak nem volt elég az ő földi életének rettenetes küzdelme és áldozata, ő folytatja, folytatja most is. Bámulatos. Az apostolokon kezdte a munkát és az áldatlan zsidó népen; ő nevelte az első szenteket, az Isten országa első hőseit, a hős apostolokat, ő maga nevelte az első keresztyényeket, és ezzel megnyitotta a világ egészen új és addig még nem látott évszázadait: egészen új emberekkel, új étellel, új erényekkel, új hősökkel. Mint a régi istennépet a szentsátor és frigyszekrény és a rajta emelkedő tüzes felhőoszlop vezette: úgy vezeti az új és örök istennépet, az új és örök szentsátor és frigyszekrény, az új és örök szövetség szent oltára és rajta minden tüzes felhőoszlopnál tüzesebb Jézus Krisztus, a hősi isteni pap és áldozat. Az évszázadok és évezredek sivatagján és forgatagjain keresztül vezetett minket az isteni Szív hősi szeretete. Maga Jézus Krisztus személyesen nevelte a mi őseinket, apáinkat. A szent oltáron ő maga volt e keresztyény két évezreden keresztül a hősi apostoli papok tanítómestere, ő volt a vértanúk erőssége, a hitvallók világossága, a szűzek tisztasága, a keresztyény nép féltett drága kincse, és az akar maradni mindvégig. Minket is ő maga akar nevelni és vezetni, minket is ő maga személyesen kísér, gyógyít és ápol, táplál és erősít, csak hogy végre szerencsésen célhoz jussunk. Így teszi ezt majd utánunk is, mikor mi már nem leszünk. És mikor lesz vége? Ignis nunquam dicit: sufficit (Péld 30,16), a tűz sohasem mondja: elég. Ezt feleli a hősi Jézus Krisztus, Üdvözítőnk szeretete is, hogy neki sohasem elég, ő nem fárad el, ő nem hagyja el hősi szeretete munkáját közöttünk, míg egy ember lesz a világon. Majd ha ég és föld elmúlnak, majd a világ végén fogja mondani: elég. Hősi Jézus Krisztus szeretete, mivel tartozunk neked!

Szent Pál tovább a Jézus Krisztus szeretetének mélységére figyelmeztet. Mi ez? Ez a mélység, amelybe édes Üdvözítőnknek a magas égből nem egyszer, hanem végnélkül és még manap is számtalanszor kell magát lealáznia, hogy minket, szerencsétlen testvéreit megmentse. Mérhetetlen mély a mi testi-lelki nyomorúságunk, amelybe minket a bűn taszított. Olyan mély az, mint a halottak sötét alvilágországa, sőt mélyebb, olyan mély, mint az örök kárhozat igazán feneketlen mélysége, a pokol. De profundis clamavi ad te Domine, Domine exaudi vocem meam, a mélységekből kiáltunk föl hozzád Uram, Uram hallgasd meg kiáltásunkat, így kell nekünk mindnyájunknak a 129. zsoltár megszentelt szavaival kiáltanunk Ádám ősatyánktól kezdve. Mi vészkiáltás ez, milliók és milliók, egy veszni indult egész világnak kiáltása ez mind e mai napig. Ez a vészkiáltás a világ mind a négy tájáról üti meg naponként Jézus Krisztus füleit, és ez nem hagyja az ő részvétellel teljes, kegyes szívét nyugodni az égben és az ég trónján, és azért leszáll naponként ez alacsonyságunkhoz a földre, és végig megy a világ összes oltárain, mint pap és áldozat, és azt feleli, misereor super turbam (Mk 8,2), szánom a népet, ha étlen bocsátom el őket, elfogyatkoznak az úton. Hogy senki el ne fogyatkozzék az úton, az élet útján: ez a fájó gondolat, ez a hő vágy tölti el és izgatja Jézus Krisztus végtelen kegyes, szerető szívét az ég trónján és a föld oltárain, amíg ez a világ áll. Egy se vesszen el közülünk, még a legkisebb is végtelen drága neki. Mint ő maga mondotta, kész mindegyikünkért a kilencvenkilencet otthagyni, hogy az egy, a legkisebb eltévelyedettet is fölkeresse, és örömmel vállaira vegye,

bármennyire is kell magát megaláznia érte. Úgy tűnik föl előtttem maga Jézus Krisztus, isteni papunk által naponkint oltárainkra helyezett szent ostya és szent kehely, mintegy mélységes mélységbe zuhant szerencsétlen után lebocsátott irgalmas mentőkosár. Mi testi-lelki alacsonyságba, mélységbe kell e szent testnek és vérnek naponkint leszállania, csakhogy egyet is megmentsen közülünk. Oh mi feneketlen a Jézus Krisztus szeretetének mélysége!

Ha a Jézus Krisztus szeretetének mélysége e földnek, e földi ember nyomorúságának mérhetetlen és sötét mélységeire mutat, akkor Jézus Krisztus szeretetének magassága az égre és annak szem nem látta, fül nem hallotta csodáira utal. Minő magasságot ér Jézus Krisztusnak hozzánk való szeretete? Olyan magas a Krisztus szívében lakozó, lángoló szeretet, aminő magas maga az ég, ahová minket az ő annyi munkája, annyi megaláztatása, annyi véres áldozata árán el akar vezetni; olyan magas az, mint az ő boldog örökkévalósága, melybe minket, mintegy végnélküli tengerbe el akar meríteni; olyan magas Jézus Krisztus szíve szeretete mi irántunk, mint aminő magas maga az Isten örökkévaló Fölsége, akit színről-színre akar nekünk mindörökké bemutatni. Minő magas Jézus Krisztus szívének szeretete?

Magyarázza ezt meg nekünk maga az, ki ezt a merész kérdést fölvetette előttünk, magyarázza ezt meg maga Szent Pál, ki maga a harmadik égbe ragadtatott, hogy ott megtalálja a feleletet erre a kérdésre, hogy ki az Isten, ki a Jézus Krisztus és mi az ő szentséges szívének eddig megmagyarázhatatlan szeretete. Szent Pál maga csak annyit felelt, hogy olyan titkos ígéket hallott, amelyeket itt a földön nem lehet elmondani. (2Kor 12,4). Hogy minő nagy Jézus Krisztus szívének szeretete, minő annak szélessége, hosszúsága, mélysége és magassága, azt csak maga a mennyország, a boldog örökkévalóság, a megdicsőült Mindenszentek megszámlálhatatlan serege és közöttük és fölöttük a Mindenszentek dicső Királynéja, a boldogságos Istenanya tudja nekünk megmagyarázni és megmondani; csak ők maguk tudják, hogy mennyit kapott, hogy mennyit merített mindegyikük egytől-egyig, az egy Jézus Krisztus édes Üdvözítő végtelen szíve szeretetéből. Egyelőre csak azt mondják nekünk, hogy legyünk boldogok és örvendjünk, hogy mi most itt a földön egy és ugyanazon szent oltár körül térdelhetünk, mint egykor ők is; hogy mi is egy és ugyanazon isteni áldozatbemutatásban részesülhetünk, mint egykor ők is e földön; hogy mi is egy és ugyanazon Jézus Krisztus szent testből és vérből táplálkozhatunk, amely szent és isteni testből és vérből egykor ők is ették és itták azt a gyönyörűséggel telt örök életet, amelyben most végnélkül bámulják és köszönik, végnélkül imádják és végtelen gyönyörűséggel élvezik az Üdvözítő Jézus Krisztusnak most már teljesen átértett, mindenek fölött való szeretetét. Végül meghívják minket mind az örök Szeretetnek szemtől-szembe való látására, és azt mondják nekünk magának az Úrnak szavaival: venite et videte (Jn 1,39), jöjjetek és lássátok.

S most mindezek meggondolása után, mi mást mondhatunk mi is: ragadjon el minket is a Jézus Krisztus csodaszeretete amint elragadta Szent Pál szívét, mikor így kiáltott föl: ki szakaszt el minket Krisztus szeretetétől? Üldözés-e, fegyver-e, éhség-e, veszedelem-e? Mert bizonyos vagyok, hogy sem élet, sem halál, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakaszthat minket az Isten szeretetétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban vagy. (Róm 8,35.38.39) Úgy legyen!

35. A szentmise egészen önálló áldozat

A szentmise éppúgy, mint a keresztdáldozat az egy Krisztusnak, az isteni papnak papi tette, azaz valódi áldozatbemutatás. Hiszen mint már ismételten kiemeltük, a szentmisének teljesen megvan az áldozatbemutatásnak összes kelléke: van isteni Papja; megvan az előírt kettős áldozati ajándéka; és a kettős áldozati ajándékot maga az isteni Pap viszi és teszi Isten színe elé az oltárra. Sőt a szentmise az ő egyedülálló dicsőségében egyesíti a valódi véres áldozatbemutatásnak és a nem véres, vagyis az igazi ételáldozat-bemutatásnak is összes kellékeit, amint azt szintén kimutattuk. Azért méltán mondjuk, hogy a szentmise valódi önálló

áldozat, az áldozatnak természetes, négyszeres erejével. Valódi önálló, imádó, hálaadó, engesztelő és kérő áldozat, egészen egyenértékű a kereszti áldozatával, csak az engesztelés tekintetében különböznek egymástól.

Az engesztelés valódi bűnhődést, szenvedést és halált kíván elégtételül a bűnért, ez nincs meg a misében. A keresztiáldozatnál ez a bűnhődő szenvedés és halál mellékesen sorakozik az áldozat tulajdonképpeni lényegéhez, és így a keresztiáldozat nem csak áldozat, hanem bűnhődő elégtétel is. Míg a szentmise csakis áldozat, és mint ilyen csak annyiban engesztelő, amennyiben mint a Krisztus végtelen értékű istentisztelete, imádása és imája értünk, részt kér a keresztnak végnélkül elégséges elégtételéből. A keresztiáldozat, mint imádó, hódoló, tisztelő tény már nincs meg, az egy átmenő tény, egy elmúló cselekmény volt, mint Krisztus Urunknak minden más tette és imája, amit a földön végzett. A keresztiáldozat csak annyiban van meg most is, hogy örökké él annak végnélküli, elégtételi és kegyelemosztó érdeme. A keresztnak ez az érdeme egyedüli kincse a világnak, új érdem ehhez nem kell, azért a mise nem is szerez új érdemet, hanem igenis megismétli láthatólag istenemberi papunknak istentisztelő- és imádó tényeit, tetteit, amiket a kereszten gyakorolt, és most vég nélkül gyakorol értünk és nevünkben az égben, és így a mise kikönyörgi számunkra az irgalmat és kegyelmet a meglevő keresztkincstárból.

Az elégtételt leszámítva, ami különben mint mondtam, a külső áldozat lényegén kívül esik, a szentmise nem áll alább a keresztnél, de azért a miseáldozat nekünk mégsem lett volna elég. Nekünk Istennel szemben annyira érzéketlen embereknek, a világ bűneiért való bűnhődést és elégtételt nem tekintve is, szükségünk volt a keresztiáldozatra. Nekünk az a véres, megrázó áldozat kellett, hogy értsük, ki az Isten és mivel tartozunk neki. Nekünk szükségünk volt a keresztiáldozatra, hogy elhigyjük isteni Főpapunknak, hogy az isteni Főlség méltósága megkívánja és megérdemli, hogy érte minden teremtmény kész legyen akár meg is semmisülni. Ki hitte és ki érezte volna, hogy ki az Úr Isten, mint mi érezhetjük most, mikor Isten trónja előtt a véres kereszttoltárt látjuk. Sohasem ismertük volna és soha sem hittük volna, miféle istenimádásnak kell bensőnkben lakoznia és miféle istenimádás lakozik Krisztus főpapunk szívében, ha nincs keresztiáldozat. Mint külső áldozat, mindig elég lett volna és lenne a miseáldozat, de nekünk előzőleg a nagypénteket és a keresztet kellett látnunk, hogy ez a világraszóló ékesszólás megmagyarázza a mise összes titkainak teljét, és ennek fénye megvilágítsa az ostyának és helyének élettelenességgel és némasággal fedett végtelen mélységeit.

Ki értené meg a mise legigénytelenebb külsejéből, minő az Istenember szíve belseje, mit ébresztett ő benne és mit ébreszt folytonosan, mindörökre az Istenség összes titkainak színéről-színre való látása? Pedig a külső áldozatnak nem annyira Istenhez kell beszélnie, hisz ő a szívből olvassa le az áldozatbemutatás értékét: a külső áldozatnak az az értelme, hogy azoknak beszéljen, kik az áldozatot hozzák. Hogy beszéljen tehát nekünk a mise, mikor az olyan néma, és mi fő, mi mind bizony nagyot hallunk. Erre való a véres keresztiáldozat. A mise és a keresztiáldozat egymásért vannak, a mise folytonos hirdetője, apostola a keresztnak és viszont a kereszt egyedül méltó magyarázója a misének. Azokat a kimondhatlan fénysugarakat, miket az ostya szerénysége elnyel, azokat a kálváriakeresztnak prizmája összes fénypompájukba bontja ismét szét. Nekünk a vérvörös kell, van a kereszten bőven, van ott kékség, van ott a szomorúságnak, fájdalomnak, bánatnak, gyalázatnak, halálnak minden színe. Erre való a keresztiáldozat, azon világosan meglátjuk, amit a mise szerénysége és némasága elrejt, annak a titokteljes, benső áldozatnak összes színeit, vonásait, amennyiben azt külsőleg mutatni lehet.

Miután a szentmise egészen önálló és a kereszttől egészen független áldozat, minden szentmise mindennap új és új és friss érték, mint az Úr Jézus harminhárom éves földi életének naponkinti új és új önfeláldozásai. Nem egy kétezer éves régi kincsnek mutogatása, nem csak mintegy ereklyekiállítás a Kálváriáról, hanem a mi örök Papunknak új és új szereplése, működése, kimondhatlan jóságú szíve áldozatos erényeinek új és új gyakorlása és kifejezése.

Ne úgy fogjuk föl a szentmisét, hogy azzal a titokteljes szent vére kelyhével mindig csak a véres keresztre akar visszamutatni, hogy íme, mit tettem. A szentmise lelke, veleje, értéke nem a száz és ezer év előtti nagypéntek fájdalmas sebeit és vérét az ég felé mutatni. Oh nem. Ne szállítsuk le isteni Papunk értékét, ne kisebbítsük papi működését: nem lehet az egy kereszttel az Istenembernek papi és áldozatos szíve végnélküli mélységeit kimeríteni. A keresztáldozat is csak testi és érzéki, és épp azért csak részleges kifejezése az istenemberi papi bensőnek. Az Istenember belső imádása, hódolata, szeretete, alázatossága és engedelmissége és az ezekből folyó mindenre kész önfeláldozási akarat és vágy, ez a belső áldozat, ez a fő. Ez nem kezdődött a kereszttel és nem is végződött a kereszttel. A kereszt csak külső működési tér volt e hősi áldozaterények számára, ez erények örökre élnek az Úr Jézus szíve bensejében. Ezek az „égő lángok”, melyeket már nem képes visszatartani, mint Szent Alacoque Margit jelenései mondják. Ez örök áldozatlángok külső működési tért kérnek, míg a Krisztus misztikus teste nem teljes, míg mi a földön vándorlunk és ez a tér: a szentmise.

Azért minden szentmise egy-egy új, friss virág a Krisztus papi szívéből fakadva, szíve szentségének minden színével, fényével, illatával. A szentmisék által az egész földkerekség egy leírhatlan isteni virágoskertté lesz, amelyet az Istenfia naponként frissen behind főpapi és áldozatos szíve csodáival Mennyei Atyja, illetve a Szentháromság öröme és gyönyörűségére.

36. A szentmise értéke

Szeressed Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből, ezt mondja hitünk és eszünk és szívünk, de éppúgy mondja ezt is: tiszteljed, dicsérjed és imádjad Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből. De mikor és hogyan tehetünk ennek eleget? Mikor oly „nagy az Úr és igen nagy dicséretre méltó, oly nagy és nagyvoltának nincsen határa. (Zsolt 144,3) Mikor oly magasztos az Úr minden nép fölött és az egek fölött az ő dicsősége.” (Zsolt 12,4) „Kicsoda, mint a mi Urunk Istenségünk, ki a magasságban lakik” (Zsolt 5,5), hogy méltóképp dicsérjük őt? pedig „az ő nagyvoltának sokasága szerint” kell őt dicsérni. (Zsolt 150,2). Legalább tiszták volnánk, de mikor mindnyájunknak Izaiással azt kell mondanunk: Uram, hisz beszennyezett ajkú vagyok én, és Dáviddal: hogy bűnben vagyok fogantatásomtól kezdve.

Oh mikor tisztelhetjük, dicsérhetjük, imádkozhatjuk méltóan Urunkat, Istenségünket, mikor, hol nyugodhatunk meg, hogy az Úr most megelégedve, örömmel tekint imánkra? Ott a szentmise. Itt maga az Istenfia, Jézus Krisztus nyújt nekünk kezet, mint az anya a gyermekének, mintha mondaná: jer most velem, és én veled imádkozom, te utánam és velem. Oh áldott szentmise, itt maga Isten jön Istent imádni, tisztelni, dicsérni. A szent ostyában az áldott Jézus Krisztus, az Istenfia jön közénk, áldott testével ismét érinti ezt a földet, lehajtja szent tagjait, letérdel a föld porába és ott imádkozik. Amint földi életében oly sokat ment a hegyre imádkozni, úgy megy most is az oltár szent hegyére imádkozni. Mit csinál a szent ostya titokteljes bensejében? amit a Getsemaniban: térdét, fejét, arcát is meghajtja, hisz ismét véres áldozatra készül, mint a Getsemaniban.

Krisztus Urunk a kenyér és bor külsejében a legtökéletesebb imát, a legtökéletesebb istentiszteletet, imádást rejt. Nemcsak az ő szíve-lelke imád ott bensőleg, hanem egész szent teste és egész lénye, mint a kereszten. Amikor kiömlik a szent vér az oltárra, akkor valóban, nemcsak a Krisztus lelke, benseje, nemcsak az ajkak, a lecsukott szemek, összetett kezek, hanem valóban az egész szent test és az egész Krisztus imád az oltáron. A kehelyben levő szent vér egymaga, az összes tagok, szent erek, a szent szív, szent sebek és az egész szent test és az egész Krisztus legbensőbb imádása: a szent vérben a szent tagok, erek, szív és sebek kiöntik egész önmagukat; a szent vérral Krisztus az ő egész lényét és létét adja imáadásul. Az áldozat olyan, mint a tűz, mint a láng, mely egészen fölolvastja és egészen felemészti a gyertyát. Az Úr Jézus a kereszten és a miseoltáron a tisztelet, imádás és szeretet áldozattüzében mintegy

elolvad; és mikor kiömlik és szétfolyik egész szent vére Isten tiszteletére, szent vérében ő maga is mintegy szétfolyik, mint a lángban fölolvasztott viasz. Ez az áldozat a kereszten és a miseoltáron.

A Mennyei Atya kimondhatlan kedvteléssel tekintett az Úr Jézus Betlehemére, Názáretére, minden szavára, tetteire, egész életére. Mi kedvteléssel tekint a Mennyei Atya a mi oltárunkat, hogy hangzik a mi oltárunk fölött mindig az az isteni szózat: Ez az én szerelmes Fiam, kiben nekem kedvem tellett!

Az Úr Jézus nem mint Isteni Fölség lép az oltár szent hegyére, oh dehogy, nem imádatni akar. Amint a nagypénteken a Kálváriára, úgy jön az oltárra, ő akar imádni és a Kálváriának véres imádását ismétli. Isten ő és Isten marad a szent ostyában is, de bár Isten és a dicsőség királya ő, az oltáron ismét úgy tesz, mint Szent Pál írja róla, hogy Isten alakjában lévén, nem tartotta ragadománynak, hogy Istennel egyenlő, hanem kiüresítette önmagát, (Fil 2,7) az oltáron is kiüresíti magát, nem Isten, nem a dicsőség királya akar lenni, ezt elfeledi mind.

Az angyalok a Bethlehem alázatossága fölötti csodálatukban ezt hangoztatták: Gloria in excelsis Deo, hogy hangoztatják ugyanezt itt az oltár körül, a már megdicsőült Istenfia alázatossága fölötti csodálatukban!

Ő az oltáron csak Istennek engedelmes szolgája, a Mennyei Atya dicsőségének legalázatosabb munkása és mindenre kész eszköze. Azért nem is röstelli istenfiúi méltósága és dicsősége dacára az ostya és bor mélységes alacsonyságát, mint ugyanez okból nem röstellte Betlehemnek, Názáretnek alacsonyságát és a keresztnak gyalázatát.

A mise valóban kimondhatatlan imádás! Nagyobb, szentebb, tökéletesebb, mint az egész ég és örökkévalóság imádása; mint az összes angyalok és szentek, az egész teremtet világ imája!

A szent ostyából és kehelyből a legtökéletesebb, mert áldozati vérrel való imádás és vég nélkül tökéletes imádás, mert az Istenfiának áldozati imádása száll égnek, Isten trónja elé. Oltárunkon Isten gondolata, Isten értelme, Isten szava és tette dicsőíti Istent, a mise egy Istennek az önön áldozati vérével való önfeláldozása! Itt eltörpül, itt elhallgat és elnémul minden, ami teremtet. Mi az a kis szellőcske a tenger morájához, micsoda minden imánk egy miséhez képest! A kereszten és a szentmisében az a „Gloria in excelsis Deo”, amit az angyalok a betlehemi barlang fölött énekeltek, a tetőpontjára száll.

Amint Malakiás 1,11 jövendölte, most „Napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között és minden helyen áldoznak és tiszta áldozatot mutatnak be nevemnek, mert nagy az én nevem, a nemzetek közt, úgymond a seregek Ura”. Nagy az Úrnak neve most, mert maga egyszülött Fia, Jézus Krisztus viszi azt áldott ajkain hegyen-völgyön, tengereken át, országról-országra, oltárról-oltárra, végig a föld kerektségén.

Vége a mi elégtelenségünknek, tehetetlenségünknek, nem tarthat többé vissza kicsinységünk, méltatlanságunk, bűnösségünk: most naponként végnélküli tiszteletet, dicséretet, imádást, hála- és szeretetadót fizethetünk az Égnek.

„Tiszta áldozatot mutatnak be az én nevemnek”, ez az Úr nagy öröme Malakiásnál. Tiszta áldozat, hiszen az Isten Fiának áldozata, kiben az Atyának kedve telik. Tiszta áldozat, nem is lehet beszennyezni sem az oltáron, sem azon kívül; sem a pap, sem a hívek nem szennyezhetik be, hiszen Isten Fia egyenlően kedves marad, akár a Mária és József karján van, akár a vérengző bakók kezei közt nagypénteken, vagy akár a sátán karjai közt a pusztában. Tiszta áldozat a szentmise, az öröktiszta égnek és örökkévalóságnak a földön megtestesített áldozata. A szentmise drágalatos kapocs az ég és föld, idő és örökkévalóság közt, az oltár előtt egy testté olvad az ég és föld; egy a fejünk, egy a papunk, egy az imánk, Krisztus az Istenember. „Íme én mindeneket megújítok, hogy az Isten minden legyen mindenekben” ez az Istenember nagy világterve, mint Szent János és Szent Pál írják, amaz Jel 21,5., ez 1Kor 15,28.

A szentmise lehetővé teszi, hogy most Krisztus Urunk a világ minden részét személyesen érintheti és megszentelheti szentséges teste tagjaival, hogy szent vére, mely a keresztről lefolytában csak a Kálvária szikláját mosta, most végigfolyhasson valóban az egész

földkerekség minden részén. A szentmisével most Krisztus Urunk egész hősi szentsége körülveszi és befödi az egész földet, és az egészen a Krisztus szíve lángjaiban ég. Az ezernyi ezer szentmisével az emberiség egy égő Krisztus-szívvé lesz, mindnyájan az egy Krisztus szívébe olvadva imádjuk Istent.

Most értjük, hogy az isteni igazságosság oly sokat tud elnézni e világon és mintegy nem látni, most értjük, hogy miért áll még a világ. Amíg Istenfia, Jézus Krisztus érdemesnek tartja leszállani oltárainkra, mint áldozati bárány, addig áll a világ: ő helyettesít, ő kipótol mindent Isten előtt. Hacsak kevesen, hacsak maga az az egy gyarló áldozópap egyesül méltóan a világ nevében a kezei közt levő Krisztus-áldozattal, az több tisztelet és imádás és több jó Isten előtt, mint amily rossz egy egész nemzetnek istenkáromlása és aposztáziája.

37. A miseáldozat gyümölcsei

A miseáldozat végnélküli értékét és gyümölcseit a betlehemi angyalok gyönyörűséges énekének két szavába lehet legjobban foglalni és azzal kifejezni: Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus.

Hogy a miseáldozat valódi végtelen Gloria in excelsis Deo, arról már sokat elméltünk az előbbieken. Vessük most tekintetünket arra, hogy a miseáldozat: pax hominibus, az emberi szív által annyira óhajtott béke, szívünk nyugalma, öröme.

A miseáldozat mindenkinek valódi amnesztiát hirdet. Ki ne vágyódnék ezután, mikor mindnyájan tényleg el vagyunk ítélve. Bűneink ítélnék el és ítélték el: tehát amnesztia, bocsánat, teljes büntetéselengedés, áldott szó nekünk. Ezt hirdeti a miseáldozat.

Mikor Istennek följajnljuk és bemutatjuk a kenyér, illetve a bor színe alatt a szent testet és vért, először mindig bocsánatért esdünk. A pap így imádkozik a mi, a mindnyájunk nevében: Fogadd szent Atya, mindenható, örök Isten e szeplőtelen áldozatot az én számtalan bűneimért, hibáimért, mulasztásaimért, a körülállókért, az összes élő és meghalt keresztyén hívőkért, a mi és az egész világ üdvéért, hogy ez áldozat, mint jóillat szálljon föl tehozzád. Bocsánat, bocsánat, ez a miseáldozat legelső kérése. Bocsánatot a papnak, a híveknek, az egész világnak, az élőknek és holtaknak. A mi kérésünkre a miseáldozat azonnal vigasztalólag felel a szent kehelyre szóló átváltoztatás isteni szavával: ez az én vérem kelyhe, mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. A szent kehely szent vére elsősorban bűnbocsánatot ígér. Vigasztalódjunk.

Fontoljuk meg erre nézve a mi szent hitünk szavát, az Egyház tanítását a már többször emlegetett trienti zsinat 22. üléséből. Docet sancta Synodus sacrificium istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut si cum vero corde et recta fide, cum metu et reverentia contriti ac poenitentes ad Deum accedimus, misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in auxilio opportuno. Hujus quippe oblatione placatus Dominus gratiam et donum poenitentiae concedens crimina et peccata etiam ingentia dimittit. Sess. 22. c. 2. Az Egyház tanítása így szól: a miseáldozat valóságos bűnengesztelő áldozat, ha ahhoz igaz szívvel, való hittel, szent félelemmel, tisztelettel, bűneinket bánva járulunk, irgalmat és alkalmas segítséget nyerünk Istentől. Mert ez áldozat által megengesztelődik az Úr, kegyelmet és a bűnbánat ajándékát adja, úgy, hogy gonosztetteinket és fölötté nagy bűneinket is megbocsátja.

Jól értsük meg, a nagy bűnöket mindig meg kell gyónnunk. Jézus Krisztus bűnbocsátó eszközének csak a bűnbánat szentségét rendelte a szentgyónással, ezt a miseáldozat sem helyettesítheti. De igenis, hogy méltóképpen és jól tudjunk gyónni, ebben már a miseáldozat nagyon segít, mert mint az Egyház előbb említett tanítása hangsúlyozza: a miseáldozat által megengesztelődik az Úr, és kegyelmet és a bűnbánat ajándékát adja. Így azután nagy és fölötté nagy bűneinket is jól tudjuk meggyónni, és az Úr erre megbocsát nekünk.

Hogy a miseáldozat nekünk szegény bűnösöknek bűnbocsánatot, engesztelési, bűnért való elégtételt tud adni, az három tényezőtől indul ki. Az első a miseáldozat isteni papja, Jézus

Krisztus és az ő végnélküli értékű imája, mellyel az ő szent kenyér- és boráldozatát értünk szegény bűnösökért bemutatja, ez az ima egy szüntelen hangzó: Atyám bocsáss meg nekik; Uram irgalmazz, Uram irgalmazz a te népednek. Másodszor ezt a messiáspapi könyörgést hatványozza és végtelenül hatványozza az ő kettős áldozati ajándéka, mellyel a misében a Mennyei Atya színe elé lép. Jézus Krisztus papnak ez az áldozati ajándéka a Mennyei Atya előtt végtelen kedves ajándék, melynél kedvesebb nincs, mert ez az ő egyszülött Fiának teste és vére. És harmadszor ezt az Isten előtt oly végtelen kedves ajándékot még végtelenebbül hatványozza az a megszámlálhatatlan és kimondhatatlan sok érdem és elégtétel, mit e Megváltópapunk az áldozatul hozott szent testében és vérében egy harminchárom éves vezeklő isteni életében szegény, bűnös testvérei javára szerzett és gyűjtött. És ehhez járulnak még a nagypéntek, a kinszenvedés, a rettenetes keresztdozatnak mindenek fölött való érdemei és elégtételei. E végnélküli érdemek és elégtételek nemcsak egy bűnös emberiség számára elégségesek, hanem akár ezer és millió bűnös emberiség számára is. Azért tehát, hogyne tudna a miseáldozat nekünk szegény bűnösöknek bűnbocsánatot, engesztelési és bűnért való elégtételt nyújtani. Igen csak bízunk, csak jöjjünk, mód és mérték nélküli az, mit a naponkinti szentmisében kaphatunk.

Csak jöjjünk, jöjjünk, jussunk annak tudatára, hogy a miseoltáron egy véghetetlen tőke van számunkra fölhalmozva, végtelen tőke a mi adósságaink törlesztésére. Amit édes Üdvözítőnk egész földi életében és a kereszten számunkra gyűjtött, az mind ott van letéve a miseoltárra. Csupa örökértékű, isteni tőke a mi bűnadósságaink törlesztésére. Sőt a mi vigasztalásunkra még többet mondhatunk. Nekünk már nem is kell fizetnünk Isten előtti adósságainkért, az adósság már meg van fizetve. Azt már az édes Üdvözítő mind megfizette, mind törlesztette mihelytünk. Nekünk, hogy úgy mondjam, már csak a nyugtát kell arról beszerezni, hogy adósságunk ki van egyenlítve. Csodálatos, de igaz, hiszen Jézus Krisztus valóban megfizetett értünk mindent. A miseáldozatban valóban csak nyugtát kapunk arról, hogy már fizettünk. Csak nyugtát és pedig a mi hitünk, bizalmunk, buzgóságunk szabja meg, hogy mennyiről szóljon a mi nyugtánk. Mi csodálatos kincsünk a szentmise.

Azért mondja az Egyház folytatólag a trienti zsinaton: *Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, poenis, satisfactionibus et aliis necessitatibus, sed po defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis rite iuxta apostolorum traditionem offertur.* Sess. 22. c. 2., hogy a miseáldozatot följajánlhatjuk az élő hívek bűneiért, megérdemelt büntetéseikért és köteles bűnelégtételeikért. Vagyis amint már mondtuk, a miseáldozatban elhelyezett végtelen érdemek és elégtételek, mintegy végtelen tőke megfizet az élő hívek bűneiért, eleget tesz az ő megérdemelt büntetéseikért, és kiegyenlíti azokat az elégtételeket, melyeket nekünk kellene megadnunk a mi bűneinkért.

Tovább azt mondja ugyanott a szent zsinat, hogy a miseáldozatot, maguktól az apostoloktól származott hagyomány szerint, föl lehet ajánlani a megholt hívek bűneiért is, amelyekért azok még nem tettek eleget Isten előtt. A miseáldozat teljesen meg tud fizetni megholtaink összes Isten előtti tartozásaiért.

Az Egyház az összes mindennapi miseáldozatot följajánlja a megholt hívek javára is: üdvösséget és örök életet kér számukra. Ezenkívül még minden Úrfelmutatás után külön kéri számukra az enyhülés, a világosság és béke helyét. Mennyire szívén fekszenek e jó Anyának az ő megholt gyermekei. Soha jobbat nem tehetünk eltávozott szeretteinkért, mint értük a szentmisét felajánlani. Minél több volt megholtainkban földi életükben a hit, a bizalom és buzgóság főleg a szentmise iránt, annál nagyobb kincsük a szentmise ott túlnan is.

Mindezekből értsük meg, mennyire igaz, hogy a miseáldozat: *pax hominibus*. Azért is hangsúlyozza az Egyház az Úrfelmutatás után az ő imáiban és szertartásaiban, hogy *pax, pax, béke, béke* és azt kéri az ő oltáron fekvő Isten Bárányától: ajándékozd nekünk a te békédet.

A miseáldozat az első és a legszükségesebb jóval, a bűnbocsánattal minden többi szükséges jót is kiesd mi számunkra. A trienti szent zsinat az előbbieket után még azt is tanítja, hogy a

miseáldozatot a bűneinkért való bocsánaton kívül az összes szükséges jókért ajánlhatjuk föl, et pro aliis necessitatibus. Sess. 22. c. 2. Tehát az összes testi és lelki, földi és égi szükséges jókért.

Soha hathatósabban nem imádkozhatunk, bármiért imádkozzunk, mint a szentmise által. Akár egyesek, akár sokan együtt, akár egy család, egy község, egy ország imádkozik együtt, tegyük kérésünket az oltárra, a miseáldozat erejében imádkozzunk: ezzel végtelen erőt nyer a mi kérésünk, mert akkor maga Jézus Krisztus, a mi isteni papunk imádkozik velünk és értünk, és nem csak az ő véghetetlen erejű imája, hanem az ő imádandó áldozatajándékai az oltáron, szent teste és vére és azoknak minden érdeme is velünk szövetkezik és ostromolja értünk az Úr és Istenatya szívét, hogy tekintsen kegyes szemmel reánk és kéréseinkre, hallgasson meg minket és áldjon meg bennünket mindkét keze bőségével. Tegyük úgy, mint az Egyház teszi, naponkint küldi összes fölszentelt papjait az egész földkerekségen az Isten oltára elé; naponkint mutassák be az ő, az Egyház nevében az imádandó miseáldozatot; vagy háromszázezer szentmise kérje és könyörögje ki folyton Isten irgalmát és kegyelmét erre a világra, az egész küzködő emberiségre. Az Egyház imája, könyörgése szüntelen ott van az oltáron, a nap soha le nem áldozik fölötte. Ez a bizalom, ez a hit.

Az Egyház naponkint azt kéri a miseáldozat erejében, amit a pap a kenyérnek és bornak fölajánlásakor mond, hogy ez az áldozatbemutatás legyen a mi és mindnyájunk és az egész világ üdvösségére és örök életére. És mivel az üdvösség és örök élet útja e világ életén, a földi életén visz keresztül, ahol megszámlálhatlan lelki és testi jókra van szükségünk, és oly sok lelki és testi veszedelem vesz körül, azért az Egyház az Úrfelmutatás után részletezi az ő kéréseit és elmondja hangosan a Pater noster, a Mi Atyánkot. Jobbat nem tehetnénk. Ezzel magának az édes Üdvözítőnek drága, kedves imáját tesszük le az oltáron fekvő Isten Bárányának irgalmas szívébe, legyen az ő imája a mi kérésünk az Isten és Mennyei Atya színe előtt. Hét kérdésben részletezzük, mire van szükségünk. Négy kéréssel a lelki és testi jókat kérjük, három kéréssel a lelki és testi bajok és veszedelmek elhárításáért esdünk. És mindezeket az Egyház a mindnyájunk és az egész világ számára kéri. Kövessük mi is az Egyház e példáját, tanítását és bízunk mindenekfölött a miseáldozat erejében.

A miseáldozat erejében a miseoltárán megnyílik a Kálvária áldott sziklája és Mózesforrásává lesz. A miseoltárból indulnak ki az üdvösség vizei az egész istennépe számára. A keresztáldozat megszerezte a világmegmentő kegyelemkincstár minden gazdagságát, a miseáldozat pedig szétosztja azt. A miseoltárból kiinduló Mózesforrás hullámai szétviszik szerte a világon az összes bűnbánatot, bűnbocsánatot, erényt, szentséget, a keresztyén és szent élet és szent halál kegyelmeit. A szentmise elviszi a krisztusi kegyelmeket minden évezrednek, évszázadnak, évtizednek, elhozza minden évnek, hónapnak, hétnek, napnak. Elviszi az összes népeknek, országoknak, vidékeknek, minden városnak, falunak, családnak, háznak, minden egyesnek és szétosztja közöttünk.

A keresztáldozat a ragyogó nap, minden világosság, fénysugár és meleg innét indul ki, de a miseáldozat irányítja szerte a világon. A keresztáldozat minden istenáldás szent felhője, innét minden kegyelemeső és harmat, de a miseáldozat viszi és osztja szét a világon, és mindenfelé megtermékenyül az istenáldotta szív, és szép virágot és édes gyümölcsöt érlel a szegény bűnös ember javára és Isten örömére. Áldott szentmise, Isten legnagyobb jótéteménye, Jézus Krisztusnak minden üdvöt hozó halhatatlan emléke. A miseáldozatból meríti a keresztyén katolikus Anyaszentegyház az ő meggyőzhetlen erejét, kifogyhatlan gazdagságát és minden dicsőségét.

38. A miseáldozat az örök égi áldozatnak földi visszfénye

A mise nem földi dolog, egészen égi, az angyalok csodálata, Isten gyönyörűsége. A mise nemcsak egy-egy új Kálvária, hanem valódi égi áldozat, az Úr Jézus örök áldozatának földi

visszfénye és kisugárzása. A szentmisében az van számunkra megtestesítve és láthatóvá téve, amit a mi dicsőült testvéreink az égben az örök látásból merítenek. Az égi megdicsőültek csak épp úgy, mint mi itt a földön, csak a Krisztussal való egyesülésben állanak méltóan Isten színe előtt, csak az a különbség, hogy amivel ők közvetlen egyesülnek, azt számunkra, kicsinyek számára, érzékiek számára érzékivé, láthatóvá kellett tenni a szentmisében. Jól értsük meg. A Megváltó az égben is pap, s ne gondoljuk, hogy címzetes és kiérdemült pap, valódi papságot gyakorol. Mint fejünk és papunk meg nem halhat. Mi mikor meghalunk, befejeztük működésünket, itt a földön nincs többé dolgunk. Nem így Krisztus Urunk. Titokteljes testének nagy része még itt él, teste befejezetlen, a fej befolyására szüksége van. Mint papunk nem halhat meg. Mi az emberekből vett helyettes papok meghalhatunk, és papságunk kiérdemült papsággá lesz, a halállal befejeztük működésünket, de Krisztus nem. Péter és Pál már nyugosznak, az apostolok mind befejezték már működésüket, a hősi papok ezrei már elvették földi papságukért a dicsőség koronáját, az egy Krisztus Urunknak nem lehet nyugodnia. Az ő papsága örökös papság, nem fejezheti be működését, míg élő ember van a földön. Igen, az Istenfia valódi és működő pap az égben is, amint azt Szent Pál írja.

Ő a sacerdos in aeternum, ki örökké megmarad és örök papsága vagy. (Zsid 7,24) Az Istenembernek, mint örökös papnak mindig Isten és az emberiség között kell állania, azért most is az égben mindig értünk és helyettünk és nevünkben kell Istennel közlekednie. Szent Pál röviden jellemzi az Úr Jézus égi papi életét: míg a halandó papságot a halál megakasztja működésében, addig Krisztus papsága örökké megmarad, neki mindörökké kell üdvözíteni azokat, kik általa járulnak Istenhez. Miben áll az Úr Jézusnak égi papi működése? Szent Pál azt feleli: Semper vivens ad interpellandum pro nobis. (Zsid 7,25) Mindig közben kell járnia értünk. Az Úr Jézus az égben is értünk és helyettünk imád, hálát ad és imádkozik, és ami fő, följánlja magát értünk engesztelésül és könyörületért. Az égi papság főténye ez a folytonos mindenre kész önföjlajánlás, mert az isteni Fölség iránt való tiszteletnek és imádásnak, az Isten iránti mindenekfölött való szeretetnek egyedül kielégítő kifejezése a teremtmény részéről: önmagát teljes áldozatul följánlani. Ez a Krisztus égi papsága.

Már most nekünk, a földön élő Krisztus titokteljes testének mindig égi fejünkkel, az Isten népének az ő örökös papjával kell egyesülve lennünk, hogy méltóan állhassunk Isten színe előtt. De mi érzéki, testi emberek vagyunk, nekünk külső látható áldozat kell, azért égi papunknak arról kellett gondoskodnia, hogy az ő örök égi áldozatát, amit értünk láthatatlan módon szüntelen bemutat Isten trónja előtt – semper vivens ad interpellandum pro nobis, közbenjárván értünk, számunkra külsőleg tegye láthatóvá.

Szent Pál a zsidókhöz írt levelében sokszor ismétli, hogy az Úr Jézus az égben Melkizedek rendje szerint való papunk. Mit jelent ez? Hogy az Úr Jézus az égben, mint papunk közbenjár értünk, ezt értem; hogy ott szüntelen följánlja magát, és lelki módon ismétli papi áldozatát, azt is értem; de miképpen gyakorolja ott Melkizedek módja szerint való papságát, azt hogy értem? Az égben nincs testi, érzéki, látható áldozatbemutatás, tehát a Melkizedek módja szerinti áldozat sincs ott, mert nincs célja; érzéki látható áldozat csak a földön kell. Következően mennyiben mondja az apostol, hogy az Úr Jézus az égben a Melkizedek rendje szerint való pap? Csak annyiban, amennyiben az égben láthatatlanul, lelkileg gyakorolt papságát itt a földön előttünk a Melkizedek módja szerint megtestesíti a szentmisében.

Igen, csak nézzük meg közelebbről, és mindjárt még jobban megértjük, miért ismétli Szent Pál oly nyomatékkal és sokszor, hogy Jézus Krisztus az égben a mi Melkizedek rendje szerinti papunk. Azért, mert isteni Papunk most már voltaképpen csak az égben van. Itt a földön személyesen nem szerepel, csak az ő helyettesei és eszközei által. A miseáldozat bemutatásában valamiképpen isteni erőbe öltözve csak a földi helyettes pap szerepel, csak a földi pap mutatja be az áldozatot. Jézus Krisztus mint pap istenemberi jelenléttel voltaképpen nincs az oltárnál. Abban a szent pillanatban, mikor a földi pap bemutatja az áldozatot és konszekrál, vagyis átváltoztatja a kenyeret és bort, Jézus Krisztus az isteni Melkizedekpap az

égben van, és az örök Isten trónjának véghetetlen dicsőségében az angyalok és szentek milliói között mutatja be az ő örökkévaló áldozatát, de az átváltoztató isteni szavakra az isten trónjának örök fényességéből, az örök oltárról csodatűzet bocsát le az áldozatot tevő papra, az oltárra, a kenyérre és borra, és erre a kenyér csodálatosan átváltozik az isteni áldozati testté és a bor csodálatosan átváltozik az isteni áldozati vérré. A miseáldozat az égben levő isteni Melkizedeknek a földön Istennek bemutatott remeke. A mi oltárunkon is naponként megismétlődik Salamon templomának és oltárának csodája, melyet a Krónika könyve mond el: tűz szálla le az égből, és megemészte az áldozatokat, és az Úr dicsősége tölté be a házat. Izrael fiai mindnyájan látták a leszálló tüzet és az Úr dicsőségét a házon, és arccal leborulván a földre, imádták és dicsérték az Urat: mert jó, mert örökkévaló az ő irgalmassága. (2Krón 7,13) Igen, az égből leszálló csodatűz, égi Melkizedekünk csodatüze szereli föl mindannyiszor a mi oltárunkat, és az Úr dicsősége betölti a mi istenházunkat: e csodatűzzel leszáll Jézus Krisztus maga is a mi oltárunkra, de nem mint áldozatot tevő papunk, hanem mint kenyér és boráldozati ajándékunk, mint Isten Báránya, szent testében és szent vérében.

Ha élő hittel vesszük körül a mi szent oltárunkat, mi különb égi tüzet láthatunk, mint Izrael fiai Salamon templomának oltárán. Különb tűzzel ég a mi oltárunk és annak szent áldozata. Fornax ardens charitatis, a szeretet égő és lángoló tűzhelye az, mit ott láthatunk: Isten dicsőségéért és a bűnös emberek megmentéséért önmagát föláldozó Jézus Krisztus, isteni pap és áldozat végtelen tüze az, melyről ő maga azt mondja: ignem veni mittere in terram et quid volo nisi ut accendatur. (Lk 12,49) Tüzet jöttem bocsátani a földre, és mit akarok, mintsem hogy fölgyulladjon. Mennyi okunk van nekünk is Izrael fiaival az oltár előtt arccal borulni a földre, hogy imádjuk és dicsérjük az Urat mondván: quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia ejus, mert jó az Úr, mert örökkévaló az ő irgalmassága.

Szent Pál szerint: Oly Főpapunk vagyon, ki a Fölség székének jobbán ül a mennyekben, ahová miértünk ment be, mint Melkizedek rendje szerinti főpap mindörökké. (Zsid 8,1; 6, 20) Ő ott olyan szentélynek papja, melyet nem ember alkotott. És mivel minden főpap áldozatok bemutatására van rendelve, Jézus Krisztusnak is van, mit az égben bemutasson. (Zsid 8,2.3) Amit Jézus Krisztus, mint örökkévaló pap az égben láthatatlan, isteni, örök módokon mutat be áldozatul, azt itt a földön mielőttünk a Melkizedek rendje szerint teszi láthatóvá az ő titokteljes kenyér- és boráldozatában.

Ilyen módon a miseáldozat által az örök ég egészen lehajol erre az alacsony földre, illetve ez alacsony föld fölmagasztosul egészen a magas, örök égig, és ég és föld csodálatosan egybefornak. Így a szentmise valóban az az örök áldozat az égből, az az örök áldozat, melyet az égbe bement Istenfia és a mi örökkévaló papunk értünk láthatatlan és égi dicső módokon végez. A szentmise ezt az égi áldozatot csak megérzékíti és láthatóvá teszi számunkra, és csodálatos módon azon sublime altare, fölséges oltár elé állít, az angyalok és szentek milliói között, amelyről az Úrfelmutatás után van szó, és e megfoghatatlan égi oltárnak lesz földi szókkal tolmácsa. A szentmisében valóban vetélkedhetünk az égiekkel. Velük együtt egy oltárt, egy papot, egy áldozatbemutatást nézünk; csak hogy ők közvetlen közelből, az örök templom szentekszentjében szemlélik azt, amit mi csak a távoli tornácból látunk; ők színről- színre tisztán látják, mi csak mintegy tükörben, homályban. Most már egyesülhetünk imádó, imádkozó Fejünkkel és Papunkkal az égben. Most kezünkben van az ő egész áldozata; szentséges vérében pirosuló összes áldozaterényei a mi kezünkben indítják Isten trónja elé az imádat és szeretet, az engesztelést és könyörgést. A miseoltár előtt és a miseáldozatban méltán egyesül ez a föld az éggel, az idő az örökkévalósággal, e földön élő istencsalád a dicsőült, örök, égi istencsaláddal, e földi Egyház a halhatatlan égi Egyházzal. Most igazán mindnyájan egy karba egyesülhetünk, egy karba az égi Kerubokkal és Szeráfokkal, az égi Dicsőültekkel minden nép, nemzet és nyelvből és valóban egy nyelvvé egyesülve boldog elragadtatással mondhatjuk: szent, szent, szent a seregek Ura, Istene (Iz 6,3). A királyi széken Ülőnek és a Báránynak áldás és tisztelet, dicsőség és hatalom mindörökön örökké. Amen. (Jel 5,13)

Csodálatos szentmise! Valóban fényes kép az örök életből és élő emlékoszlopa a Kálváriának! „Ezt tegyétek az én emlékezetemre” – mondotta az Úr Jézus, mikor a szentmisét adta. Nem a keresztet, nem a szöveget és lándszát, nem is a szövekre tapadt vércseppeket hagyta emlékébe, amint már sokszor ismételtük, hanem magát az élő vérét, egy mindig megújuló tettét hagyta emlékül, azt a tettét, amellyel naponként újra és újra önti élő szent vérét kelyhünkbe és oltárunkra imádásul és engesztelésül. És ugyanazzal egyszersmind az ő örök égi áldozatbemutatását is megérezkíti csodálkozó kezünkben. Csodálatos szentmise. Ugyancsak élő emlék: a véres Kálváriát és a csodálatos eget nézzük benne.

39. A miseáldozatnak földi papja

A szentatyák, szent hitünk nagyjai nem találnak elég szót, mikor azt akarják nekünk mondani, hogy kicsoda a Krisztus papja. Szent Péter apostol után következő harmadik pápa, Szent Kelemen vértanú azt mondja, hogy a pap Isten után földi Isten, Szent Efrém így kiált föl: oh bámulandó csoda! Oh kimondhatlan hatalom! Oh nagy titka a papi méltóságnak, mely előtt szent tisztelettel kell remegnünk! Aranyszájú Szent János így szól: nagy és csodálatos a papi méltóság; amily távol áll a lélek és a test egymástól, annyira áll magasabban a papi méltóság a királyi méltóság fölött. Tekintsd a papi méltóságot! A földön teljesítik hivatalukat, ámde mennyei foglalkozásokat végeznek. Szent Ágoston azt mondja: ami az angyaloknak nem adatott meg, az emberekre van ruházva. A pap, a gyarló ember végzi a titokteljes áldozatot, s a mennyei angyalok szolgálnak mellette. Szent Bernát: Dicső és tiszteletreméltó a papi hatalom. A pap hatalma olyan, mint az Isteni Személyek hatalma. De mindezeknél még sokkal többet mondunk, mikor azt nézzük, hogy gondolkodott, hogy érzett maga az Istenfia, Jézus Krisztus az ő papjairól. Oh mi bámulatraméltó, Jézus Krisztus az ő papjairól akkor szólt legeslegelőször és szinte egy lélekzetvétellel, mikor legeslegelőször kitérte előttünk isteni szíve legbensőbb, legkedvesebb két tervét. Vegyétek és egyétek, vegyétek és igyátok és tegyétek ezt az én emlékezetemre, ez az Istenembernek egy gondolata és egy vágya volt. Egy és ugyanaz az isteni terv egyszerre megalkotta mind a hármat. Mi bámulatos, a miseáldozat, Oltáriszentség és krisztusi papság egyszerre születtek Jézus Krisztus isteni szívéből. Egy napon, egy órában, egyszerre születtek: egy anyaméhből: az Isten örök irgalmából, a Megváltó Jézus Krisztus istenemberi szíve végtelen szeretetéből, hatalmából. Mi bámulatos igazság: a világ két legnagyobb, legcsodálatosabb jótéteményével együtt egy sorban áll, a krisztusi papság. Maga Jézus Krisztus állította a hármat együvé, és együtt adta a világnak. Mi csodálatos belső, isteni rokonság, valami isteni testvériség a Krisztus papja és a miseáldozat és Oltáriszentség között. Maga Isten alkotta, teremtetten ezt az irigylendő és mindenekfölött való rokonságot. Maga Isten szőtte ezt, kötötte ezt össze. Ki bonthatja azt meg. Ez halhatatlan és örök rokonság, testvériség. Bámulatra méltó világ csodája a krisztusi pap és fölszentelt áldott két kezében a két legnagyobb istenirgalom: a miseáldozat és Oltáriszentség. Nemhiába bámulja és csodálja az egész világ, mikor ezrek és ezrek, és nemcsak köznép, hanem méltóságban levők, sőt koronás fejedelmek is alázatosan letérdelnek, csak az egy Isten papja áll, ő hozza, viszi, tartja gyöngye karjaiban, kezeiben a világ Üdvösségét. Agnosce Christiane dignitatem tuam et noli in veterem vilitatem tuam degeneri conversatione redire. Keresztény, ismerd meg méltóságodat, és ne akarj hozzád méltatlan cselekedettel régi alacsonyságodba visszatérni. E szókkal lelkesíti Szent Leó pápa a lankadni akaró keresztényeket. Mennyivel inkább kell e szókat a gyöngye papokhoz intézni: pap, gondold meg, mivé tett téged Krisztus, hová emelt föl téged. Nem a világból valók vagytok, mint Krisztus sem e világból való.

A keresztdozatban nem volt Jézus Krisztusnak segítő társa, segédpapja. A nehéz keresztet neki magának kellett hurcolnia. A keresztre csak ő maga feküldhetett rá, mint egyedüli Isten Báránya. Megváltó vérét csak ő onthatta, a kereszt minden kínját, gyalázatát és halálát neki magának kellett elviselnie. Csak Isten vére és halála válthatta meg a bűnös világot, azért a

kereszt áldozatbemutatásában csak egy a pap, Jézus Krisztus. Segédkező papja a keresztáldozatnak nincsen, az isteni Pap egymagában végzi a világmegváltás nagy áldozatbemutatását. A világ megváltása az idők végeiglen való folytatását már nem maga akarja végezni, ehhez már segítőtársakat keres: akiket megváltott, azok segítsék őt a maguk és mások megmentésében. Nem mert ő már elfáradt, nem mert ő már nem bírja, Istennél ez nem szerepelhet, hanem mert általában az a csodálatos isteni gondviselés terve, hogy a teremtmény maga tegyen annyit a saját maga és a mások javára, amennyit bír. Innét van az a bámulatos nagy kitüntetés, hogy a keresztáldozat folytatásában, képében, hasonmásában, a miseáldozatban már a bűnös emberekből vett papok szerepelnek.

Mi kitüntetés a miseáldozat papjának lenni! Mit angyalokra, arkangyalokra nem bízott az Úr, azt mireánk bízza. Kerubokat, Szeráfokat nem használhat áldozatot bemutató papoknak, minket használ föl arra. Jézus Krisztus isteni pap kikölcsonzi szívünket, nyelvünket, kezünket, hogy mibélénk elrejtőzve folytathassa isteni papi küldetését az emberek között. Valóban homo Dei, az Isten embere vagyunk, mi papok. Az Úr isteni erővel fegyverzi föl a mi gyenge nyelvünket, és szívünk vágya, szándéka szerint mindenható művet készít, alkot a mi néhány suttogó szavunk: olyan művet, mely előtt égnek, földnek térdre kell borulnia; és amit ég és föld leborulva imád, azt mi kapjuk, vesszük először kicsi, gyöngye kezeinkbe, és tartjuk oda imádó, ámuló testvéreinknek. Oh papok, mi csodálatos homo Dei, Isten embere vagyunk. A mi szívünk vágyára és szavára naponkint megnyílik az ég, és az Úr, az Isten leszáll népe közé. A pap szíve, nyelve, keze a három lépcsőfok, ezeken száll le az Úr újra és szüntelen. Szívünk vágyára és szavára naponkint új karácsony éje támad és Betlehem virrad: naponkint születik kezeink közt a kis Jézus, hogy újra megkezdje a szegény emberek közt az ő kegyeleméletét. A pap legyen az áldott Szűzanya és Szent József az oltáron levő kis Jézus körül. A pap gondozza, ruházza, őrzi, tartja az Isten népe számára.

Oh mi papok értsük meg ezt a mi csodálatos rokonságunkat, mely minket a miseáldozat oltáránál, az oltáron levő kis Jézussal, a Szűzanyával és Szent Józseffel oly bensőleg együvé ölel. Vegyük észre, a pap a miseáldozatban az oltáron születő Jézusnak valamiképpen szülő édesanyjává lesz, mint már Szent Ágoston emlegeti csodálva. Oh mi bámulatos. Mi rokonságba lépünk mi papok az oltárnál Jézussal, Máriával, Józseffel. Mi papok, mi rokonok. Rokonok, nem mostohák! Mennyire rászorul Jézus, hogy az oltáron is Szűz Mária- és Szent József-kezek gondozzák. S mi jól eshetik neki most is, ha értik és megbecsülik őt.

A megzavarodott apostolok Szent Jánoson kívül nem találtak maguknak szerepet az isteni keresztáldozatban, menekültek, elrejtőztek szegények. De már a miseáldozatban mi főnséges részük van és velük együtt nekünk, fölszentelt papoknak mind. Jézus Krisztus isteni pap nevében mi vagyunk az asztalfőnél; mi vagyunk az elsők; mi mutatjuk be az isteni áldozatot. Tartsuk mindig szem előtt: Nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum, quam hoc ipsum tremendum mysterium; satis etiam apparet omnem operam et diligentiam in eo ponendum esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia et puritate atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. Sess. 22. Decr. Nines más oly szent és oly isteni, mint ez a félelmet keltő szent titok, mondja a trienti szent zsinat, és azért mindenképpen azon kell lennünk, hogy azt a lehető legnagyobb benső szívbeli tisztasággal és külső áhítattal és kegyelettel végezzük.

Ha a Kálvária körül elért a Judásszerp, és szinte beletartozott a keresztáldozat keretébe; de a miseoltárnál, hol legyen helye a Judásszerpnek? A Judáscsók sehogysem fér bele a miseáldozat keretébe. Mi undokság és kiáltó vakmerőség a hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam, a tiszta, a szent, a szeplőtelen áldozatot, fertőzött halálosbűnös kezekkel a szent, szent, szent Istennek bemutatni. Nemo deterius peccat, quam sacerdos, qui indigne sacrificat, mondja Aquinói Szent Tamás, nincs nagyobb bűn, mint a szentségtörő mise.

Szent oltártestvérek, ad majora nati sumus, mennyire talál itt a kis Szent Szaniszlónak ez a szava. Szent oltártestvérek, ad majora nati sumus, nagyobbakra születünk! Honnét lehetséges a mi hibánk, honnét a hiány? Hitet, hitet, nagy hitre van szükségünk! Mikor nagy és nehéz

igazságról szólott az Úr, azt felelték az apostolok, *adauge nobis fidem* (Lk 17,5). Uram öregbítsed a mi hitünket. Mennyire kell ezt nekünk is mondanunk, hogy megértsük, mik vagyunk, mi a pap és mi az a *tremendum mysterium*, félelmet keltő szent titok, amit a mi gyöngye kezeinkre bízott. Hitre, nagy hitre van mindenekelőtt szükségünk. Szűz Mária, Szent József sem láttak Betlehemben, Názaretben, hinniök kellett. Az apostolok sem láttak, nekik is hinniök kellett, mikor így szólt az Úr: ez az én testem, ez az én vérem, ezt tegyétek az én emlékezetemre. Mi sem látunk, hinnünk kell. *Praestet fides supplementum sensuum defectui*, a hit pótolja, mit érzékeink nem látnak, nem vesznek észre, ezt mondjuk majd mindennap szertartásainkban. Így legyen ez elsősorban a papnál.

Komoly és élő hitünkkel karöltve gondoljuk meg igazán, hogy mi rendkívüli és előkelő helyet foglalunk el Isten és isteni papunk Jézus Krisztus szívében, mikor oly rendkívüli és előkelő küldetésre választott ki és hívott meg, mikor papjaivá kent föl minket. Mint az egyszerű számárai asszonynak, nekünk is azt ismétli naponkint, *si scires donum Dei*, ha ismernéd Isten ajándékát.

Ha valaki, mi papok ismerjük meg igazán azt a kettős emléket, mit az isteni Völegény, földi Arájának, az Egyháznak hagyott, mikor elbúcsúzott mitőlünk. A kettős áldozati ajándék az, az átváltoztatott szent kenyér, szent bor az oltáron. Úgy kell azokat néznünk és becsülnünk, mint két végtelen értékes drágakövet, igaz, igénytelen, szegény foglalatban, hogy szemet ne szúrjon. Két végtelen értékű drágakő az, mindkettőre isteni kézzel rávésve, „*in meam commemorationem*” „az én emlékezetemre.” Lehet ezt az emléket nem becsülni? Olyan emléket, mit az hagyott nekünk, ki tőlünk búcsúzik, hogy halálba menjen, azt mindenki rendkívül becsben tartja. Hát ezt!

Oly igénytelen és szegény az isteni Völegény két emlékének külső foglalatja, de mi az a két drágakő benne. Az egyik a színeváltozott Jézus Krisztus arca fényességével ragyog. A másik vérpiros tűzben izzik. Sajnos, a mi halandó szemünk a két rejtett drágakövet eredetiben még nem láthatja, de reméljük, mikor majd lehull szemeink elől az örökkévalóság sűrű leple. Szent Péter apostol mindkettőt már földi életében látta eredetijében. És mikor meglátta az elsőt, szent elragadtatásában csak azt ismételte, és ismételte, míg élt, *bonum est nos hic esse*, jó nekünk itt lenni. A másikat mikor meglátta, sírva fakadt, és meggondoltára míg élt, mindig keservesen sírt, *flevit amare*. Mi bennünk is ilyen érzelmeket váltson az a két drága emlék: végtelen örömet az egyik, végnélküli fájdalombánatot a másik.

Evangelizo vobis gaudium magnum, hirdette a betlehemi angyal, nagy örömet hirdetek nektek. Mi boldogok, mi papok, nekünk nem csak hirdetik ezt az angyalok, hanem naponkint a kezünkbe adják ezt a *gaudium magnum*, ezt a nagy örömet magát. És túlteszünk a betlehemi angyalokon, mert nem csak hirdetjük, hanem áldott kezeinkből osztogathatjuk is naponkint ezt a *gaudium magnum*, ezt a nagy örömet, a mi szegény, szomorodott testvéreink közt.

Mikor az Úr Jézus az apostolok szeme láttára fölment az égbe, egy fehér felhő eltakarta őt csodálkozó szemeik elől. Ők soká-soká nézték azt a csodálatos fehér felhőt, és nagy örömmel teltek el, és ezzel a nagy örömmel visszatértek Jeruzsálembe. (Lk 24,52) Ez a nagy öröm a mi részünk is. Mi az oltár előtt épp úgy vagyunk, mint az apostolok, csak egy titokteljes fehér felhő választ el minket az oltáron rejtőző Úrtól. Mi is térjünk mindannyiszor ily szent és nagy örömmel vissza az oltártól.

Mi papok a szentmisében az Urnak különösen kitüntetett Benjáminjai vagyunk: amint az egyiptomi József Benjámint különösen szerette, és összes testvéreinél jobban kitüntette, és neki ötannyit adott, mint bátyjainak, úgy van a legkegyelmesebb Jézus az ő papjával, kivel együtt mutatja és mutatta be a szentmisét. *Gaudete, iterum dico gaudete*, (Fil 4,4) örvendjünk, örvendjünk.

Mi végtelen kitüntető és boldogító összeköttetés, együvértartozás és szent kapocs a pap és a miseáldozat s az Oltáriszentség között: a miseáldozat és Oltáriszentség nem létezhetnek pap

nélkül. Mi mást hozhatna ez magával, mint azt, hogy a pap se tudjon miseáldozat és Oltáriszentség nélkül meglenni.

40. Használjuk föl a szentmisét

Nincs szentebb hely a világon, mint Jézus Krisztus oltára. Az oltár a mennyország lépcsője, minden irgalom és istenáldás itt száll le a földre. Szép fehérrel van letakarva, hisz Vendéget várunk az égből. Két oldalt legalább egy-egy gyertya ég, mintegy ragyogó angyszemekkel nézik a közékük fölállított feszületet. Jön a földi látható pap, kezdődik a szentmise. A szentmisével mintegy megelevenedik a feszület: hisz most megismétlődik annak egész isteni titka, és e szózat hallatszik: Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok, és én megenyhítlek titeket. (Mt 11,28). Igen, jöjjünk, használjuk föl a szentmisét.

Az Istenember életének legfőbb rendeltetése, az ő megváltói tiszte főképpen papságában, földi életének legfőbb ténye az áldozatban van, azért most is e legfőbb tényében, mint pap és áldozat jár köztünk. Az oltáron való személyes megjelenésével országról-országra mindenütt elveszi a bűn átkát, és szent áldozatával mindenünnen végnélküli tiszteletet, minden tiszteletet és dicsőséget kimerítő tiszteletet nyújt az Istennek és mindenható Atyának, amint a misében mondjuk: per ipsum et cum ipso et in ipso est tibi Deo Patri omnipotenti omnis honor et gloria, ő általa, és ő vele, és ő benne jut neked mindenható Atya Isten minden tisztelet és dicsőség. Mint Pap és Áldozat az összes oltárokról, mint a nap az égboltozatról, mindenfelé árasztja csodás világosságát és melegét és összes megváltói kegyelmeit.

Amint a keresztsáldozat az Istenember földi életének volt legfőbb ténye, úgy a miseáldozat megdicsőült életének legfőbb ténye: itt gyakorolja a fejnek befolyását az egész testre és a szőlőtöke befolyását a vesszőkre. A szentmise az élő összeköttetés az Úr Jézus és Egyháza között, és az a hivatása, hogy ami kincset a keresztszert az emberiség megtisztítására és megszentelésére: azt a mise hozza a földre és ossza ki. És azért talán nem mondunk sokat, ha azt állítjuk, hogy az a hét nagy kegyelemforrás, a szentségek csak a szentmise által nyílnak meg és folynak csodálatosan az örök életre. A szentségek szentségét tényleg csak a szentmise tartja fenn és szolgáltatja, a többi pedig miért nem apad ki és szárad el? mert az oltáron imádkozik a Krisztus.

Értsük meg, használjuk föl a szentmisét, egyesüljünk az Úr Jézus csodatettével, az oltáron. Egyesüljünk vele azaz azzal a tudattal és akarattal legyünk ott és vegyünk részt a misén, hogy az Istenfia most velünk, helyettünk, értünk imád, velünk, helyettünk és értünk dicséri és áldja az Urat, Istenünket, Atyánkat, mi meg vele és általa. Tulajdonképp semmi különös nem kell tennünk és imádkoznunk. Az Úr Jézus a mi megbízott papunk. Amint az ószövetség főpapja évenként egyszer ment be a szent áldozatvérrel a szentekszentjébe Isten trónja elé, a nép künn várakozott, a főpap vitte be az áldozatvérrel az ő imáikat, kéréseiket, vágyaikat Isten elé: úgy az Úr Jézus a szentmisében naponként megy be legszentebb áldozatvérvével a szentekszentjébe, Isten és mindenható Atyja színe elé, hogy értünk szószóló legyen. Az Úrfelmutatás és főképp a a szent vérnek fölmutatása ez a pillanat, ekkor lép be a szentekszentjébe, és míg ott fekszik a szent ostya és ott áll a szent kehely az oltáron az áldozásig, ezek a szentekszentjének drága percei. Kérjük meg, bízzuk meg legkegyesebb Főpapunkat, hogy nevünkben beszéljen.

Az imádás-, tisztelet-, dicséretadójjával egyenlő nagy a mi hálaadónk. Mit adjunk vissza főképpen a kegyelemkincsekért, melyeknek alapköve a szent keresztség, betetőzése a mi örökségünk, a mennyország? Boldogok mi, egy szóra sincs szükségünk, és végtelen hálát adunk, egyesülvén lélekben és akaratban az oltárra leszálló Krisztussal, – mint édes anyánk karjai közt nyugvó gyermekeknek csak azt kell gondolnunk: édes anyám te szólj! Krisztus Urunk, te adj értünk hálát és végtelent teszünk.

Épp így bűnösségünket és nyomorúságunkat illetőleg sem kell sok szót vesztegetnünk, csak mint egy kis gyermek édes anyjához, úgy kell az oltáron levő Krisztus Urunkhoz simulnunk,

hogy ő szóljon, ő kérjen helyettünk bocsánatot, ő kérjen értünk irgalmat, számunkra meghallgatást, isteni kegyelmet és bármire van szükségünk, ő kérjen számunkra alamizsnát. Semmit sem kell tennünk, hisz a mise elég kérés, könyörgés, ima; magának Krisztus Urunknak vérig való kérése, könyörgése és imája, nekem csak oda kell mennem, hogy értem és nekem kérjen. Csodálatos szentmise, hol Krisztus szemmel láthatólag leszáll alacsonyságunkhoz, és fölemel bennünket magához. Mint a keresztről lehajolt Assisi Szent Ferenchez, és fölemelte őt nyitott oldalához, hogy igyék, úgy tesz velünk a szentmisében, fölemel bennünket, hogy kedvünk szerint igyunk a kereszten szerzett összes bocsánat – és kegyelemkincsek forrásából. Mint Iz 12,3 ígéri „örömmel fogtok meríteni az Üdvözítő kútforrásaiból.” A misében beteljesedik, amit Szent Pál mond (1Kor 1,5): „Krisztus Jézusban mindenben gazdagok lettetek,” – a szentmise a világ minden gazdagsága.

Értsük meg főképpen a misének engesztelő elégtételi és kegyelemosztó értékét. Azt a fát, amelyet a bűn átok- és gyaláztatfává változtatott a véres keresztfában, azt az Úr Jézusnak véres áldozata ismét isteni kegyelemfává változtatta vissza. A véres keresztfá egy fénylő, ragyogó, csodásán megrakott, ha úgy tetszik, karácsonyfává lett, nem dadogó gyermekek, hanem mindnyájunk számára, az egész világ számára. A keresztfán azóta ezer és millió lángocska, az isteni irgalomnak mindent megbocsátó szeretete lángol. Csak jöjjenek a bűnösök mind ide, a keresztfán ott ragyog szemképráztató fényben az üdvözítő Isten minden kegyelme, ajándéka, amit a megváltott világnak szánt az időben és a jövőben örökkévalóságban. Se szere, se száma, vég- és határnélküli a keresztfának isteni, égi érett gyümölcse; sem ember, sem angyal nem olvassa, nem számlálja meg, mi minden termett a keresztfán. Az örökkévalóság mindent megmagyarázó fényében is bámulva, imádva térdelnek ott le: a keresztfá Isten fája!

És íme ez irgalommal, kegyelemmel, üdvösséggel és minden jóval a leszakadásig megrakott csodafát a szentmise naponkint az oltárra állítja. Az ostya átváltoztatásától egész az áldozásig a szentmise bennünket odaállít a leszakadásig megrakott ágak alá. Mit tegyünk? természetesen szakítsunk, mit? amit tetszik, mennyit? amennyit tetszik. Oh szegény vakok mi, valóban nem tudjuk mink van. Üdvözítő Istenünk nem azért állította föl a véres keresztfát, hogy 3–4 óráig álljon a Kálvária szikláján, hanem hogy álljon, amíg a világ áll, az egész világ szedjen róla életet és üdvösséget. Egyes Üdvözítőnk keresztfájával megvásárolta Istennek egész végnélküli kegyelemkincstárát. Mit érne nekünk, ha nem lehetne oda bejutnunk? A szentmise naponkint bevezet oda, ahányszor tetszik, s azt mondja nekünk: nézz körül, keress, válogass, amit, amennyit tetszik. Végnélkül gazdag kincstár ez, ne félj, ebből merítették az égnek összes szentjei. A pátriárkák, próféták innét merítették csodás hitüket és engedelmességüket; az apostolok a világot lángbaborító tűzüket; a vértanúk a hősi pálmát; a hitvallók a hitet; a szüzek a liliomot; minden szentek az ő aranykoronájukat. Mi több, maga a szüzek Szüze, az angyalok Királynéja, az Isten dicső Anyja is innét kapta örök királynői liliomruháját és csillagkoszorúját. Egy világ él belőle, és ez a kincs még sem fogyott még semmit, akármennyit veszünk a nagy folyamból, mindig százannyi folyik ismét felénk. Ezt a kincstárt nyitja meg naponkint a szentmise és bevezet, hogy válogassunk! Ne kicsit, nagyot kérj – mondja portomauríciai Szent Lőrinc, – kérj nagyot, mint az apostolok, vértanúk, szüzek, hitvallók, kérj szentséget, kérj vértanúságot!

Igaz, hogy magánimánkban is bemehetünk ebbe a kincstárba, igen ám, de a misén kívül csak mint kéregető koldusok megyünk oda, míg a misében, hogy úgy mondjam, mint gazdag milliomosok. Pedig nem túlzok, ha ezt mondom, mert a misében az Úrfelmutatástól kezdve az áldozásig a világ legdrágább váltópénze van kezünkben, az Istenfiának vére, amelyen világokat lehetne vásárolni. Az „Úr Jézus tulajdonképpen a szentmisében Jézusunk, Üdvözítőnk. A misében mindegyikünk külön-külön kap a megváltó vérből a saját céljaira. Jól értsük meg, a szentmise, ha szabad úgy mondanom, elsősorban a mienk, és csak azután másodsorban az Úr Istené. Igen, mert az Úr Jézus a mi született papunk, az ő áldozata tehát először a mienk, az ő népé; ő a mi született családfőnk, az ő áldozata tehát először az ő családjáé; ő a mi elsőszülött

testvérünk, mindenét testvéreinek adja, hogy ne legyünk olyan koldusok Isten és Atyja előtt. Az Úr Jézus szentmiseáldozatát mint a mi papunk, családfőnk, testvérünk mutatja be, tehát a mienk, azért adja azt naponkint kezünkbe, az a mi birtokunk és tulajdonunk, azzal szabadon rendelkezhetünk. A szent ostyát és kelyhet, a szent testet és vért, mint a mienket mutatjuk föl az Égnek, Istennek és Atyának, azért a misében valóban nem koldulunk, nem is kérünk, hanem valóban fizetünk.

Oh, hogy oly keveset látszik használni a szentmise! Hiába, nem értjük, nem tudjuk használni, nincs meg a kellő hit és bizalom. Gondoljunk arra a szegény apára, ki Urunk színe változása után ördögös fiát vitte az Úr Jézus elé, hogy könyörüljön rajta. Az Úr azt felelte: ha hihetsz, minden lehetséges a hívőnek. (Mk 9,22) Ez a szó ránk is vonatkozik, mindent nyerhetünk a szentmise által, annyit nyerhetünk, amennyit hinni, remélni tudunk. Bizony csak mondjuk ugyanazzal a szegény apával: Uram, segíts az én hitetlenségemen, – legyen ez az első kérés minden szentmisében, – Uram segíts hitetlenségemen, adj hitet, nagy hitet, hogy tudjam fölhasználni ezt az óriás misekincset. Bűnben vagyunk, nagy bűnben, bocsánat kell, nagy bocsánatra, nagy irgalomra van szükségünk. Itt a szentmise, megszerezhet, megfizethet mindent. Isten büntetésétől félünk, csapásaitól akarunk szabadulni, mindenféle szükségben vagyunk, mindezekért a szentmisét ajánljuk föl, így tanultuk ezt maguktól az apostoloiktól. Az Úr Jézus szent teste és vére által minden „égi áldással és kegyelemmel telünk el”, így imádkozik a pap az Úrfelmutatás után. Mi gazdagok lehetnénk és oly szegények vagyunk. Amint Isten népe számára a pusztában naponkint hullott a manna, és abból minden napra kellett szedni. Ugyanígy gondoskodik rólunk a mi családfőnk Jézus Krisztus a misében. Itt is naponkint hull a manna, nem 40 éve, hanem közel 2000 éve, szedhetünk belőle, nincs meghatározva, mint a zsidóknál, mennyit szabad szedni; minél többet, annál jobb; nincs mód ezt megenni vagy ettől csömört kapni. Mi fejedelmi, királyi, mi isteni módon gondoskodik rólunk Krisztus Urunk a mi családfőnk!

Mint az előbb mondtuk, a szentmise az az élő összeköttetés a fej és test, a szőlőtőke és vesszők, Krisztus és Egyháza között. Innét folyik a hét nagy csodaforrás, amelyből az Egyház él és fejlődik. De amint a források a földnek nem elegendők, kiszáradna az, ha folytonos harmat és eső nem áztatná, így van az az Egyház titokteljes testével is: folytonos kegyelemharmatnak és kegyelemesőnek kell napról-napra reá hullania; nem elég a hét bőséges kegyelemforrás. Az élet naponkinti bajai, nehézségei, küzdelmei, de maga az egyszerű élet is, hogy megmaradjon és szépen, természetesen haladjon az örökélet útján, mind új és új isteni segítséget, isteni megvilágosítást, vigaszt, bátorítást, erőt igényel. Mi könnyebb, mint a Jézus szentséges nevét kimondani, és mégis azt írja Szent Pál, hogy „senkisem mondhatja: Úr Jézus! hanem csak a Szentlélek által,” (Kor 12,3????) még ehhez az egy szó ájtatos kimondásához is isteni segítség, isteni kegyelem kell. Mennyi ily kegyelemharmatra és esőre van naponkint szüksége az Egyháznak, ennek a száz és százmillió keresztény katolikusnak az egész világon. Íme az oltárokról áradoznak a kegyelemözönök, onnét hullanak le, mint jótékony, csendes, láthatatlan eső a millió szívekbe, lelkekbe. Mennyi a bűnösök megtérése, mennyi a jó halál, mennyi az eretnekek megvilágosítása, a pogányok megtérése, a népek és nemzeteknek a kegyelemre való meghívása, mennyi a kegyelemnek nagy és titkos munkája a világon! Mi része van mindezekben a szentmisének? Hisz a mise az élő csatorna a kegyelem kincstára és a világ közt.

Az oltáron a Megváltó, mint az egész világ papja térdel, és az az ő imája ott, amire bennünket is tanított: Atyánk, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, miként a mennyben, azonképp itt a földön: itt a földön, az egész földön legyen meg a te akaratod, az egész földre jöjjön el a te országod, az egész földre terjedjen ki ez a kegyelemország a kereszt gazdagságából. Az egész világért halt meg a kereszten, a misében is az egész világnak akarja juttatni a kereszt szerzeményét. Azért mondjuk a szent kehely följánlásában: *ut in conspectu divinae majestatis tuae, pro nostra et totius mundi salute cum*

odore svavitatis ascendat, az egész világ üdvéért legyen följánlva. A szentmise az egész világnak, a keresztényeknek úgy, mint a pogányoknak a hívőknek, mint a hitetleneknek egyetlen reménye. „Ilyen Főpapunk lévén, – Szent Pák szavaival mondjuk, – járuljunk bizalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas segítségre.” (Zsid 4,16)

Kár, hogy oly keveset ismerjük a misét és oly keveset használjuk! A misemondásnak és misehallgatásnak egy nagy baja a kiáltó ellentét a külső és a benső között. Azt mondjuk, hogy a külső áldozatbemutatás csak külső jele a benső áldozatlelkületnek. A külső áldozatbemutatással a pap és a nép azt vallja külsőleg magáról, hogy úgy érez bensőleg, mint amit az a külső áldozat az ő kezeiben és az ő oltárán mutat. Mikor külsőleg olyat mondok, mit bensőleg nem érzek és nem akarok, arra azt mondjuk, hogy hazugság, csalás, képmutatás. Minő óriás hazugság és képmutatás lehet tehát a mise a pap és a nép kezeiben. A szentmise külső áldozatával kezeink közt azt valljuk, hogy Isten oly nagy, oly méltóságos és fönséges, hogy érte készek vagyunk életet és vért adni, mint ami áldozati bárányunk Jézus Krisztus: ezt mondja a külső a mi kezeinkben, pedig mit mond ugyanakkor esetleg a mi bensőnk, mikor halálos bűnökben van még ott is a legszentebb körül. Utálatos ellentét, gyalázatos hazugság, alávaló képmutatás, valódi istengúnyolás. Az arany, a gyöngy, a drágakő a sárban is arany, gyöngy, drágakő: Krisztus áldozata, a szentmise a halálos bűnök közt is egyenlően végtelen érték, nem veszít, igaz, – de mit használ?

A másik nagy baj és talán még nagyobb baj a misemondásban és misehallgatásban, mondom talán nagyobb baj, mert általánosabb, és mert oly ártatlannak látszik, hogy nem tudjuk, mi a szentmise, vagy ha tudjuk, nincs meg bennünk a mise lelkülete. A külső áldozattal a szentmisében a leghősibb áldozatlelkületet valljuk külsőleg, pedig bensőleg talán alig tudom, mi az az áldozatlelkület Istenért, Isten dicsőségéért, a lelkek érdekéért. Nincs összhangzás a külső áldozat és a belső lelkület közt, úgyhogy a miséző és misehallgató részéről csupa nem értett és nem érzett külsőséggé szárad össze az a fönséges ténykedés. Persze mi mind eltörpülünk és megsemmisülünk az Úr Jézus áldozathősiségével szemben, amellyel a mi oltárainkon föláldozza magát, bennünk ugyan kevés van abból. Azért kérjünk mindig abból az égő áldozati szívből a szent ostyában: legalább egy keveset hasonlítson a mi bensőnk ahhoz, amit külsőleg mond a mi áldozatunk.

41. A földön élő Jézus Krisztus

„Kelj föl, világosulj meg Jeruzsálem! mert eljött a te világosságod és az Úr dicsősége fölötted feltámadott. Mert íme sötétség borítja a földet és homály a népeket; fölötted pedig föltámad az Úr és az ő dicsősége látható benned.” (Iz 60,1.2) Ami harminchárom évig csak Jeruzsálem és a zsidó nép kiváltsága volt, az a szentmise által most az egész világé. Amerre oltár van, minden országban, minden vidéken, minden népnél és nemzetnél, ott már megvan, hogy „eljött a te világosságod és az Úr dicsősége látható benned,” ott már „nem borítja sötétség a földet és homály a népeket.” Lassan már minden ország fölött „föltámadott az Úr és az Úr dicsősége látható benne.”

Csodálatos titok a szentmise, aki nem hisz, amint már ismételten mondtunk, itt semmit sem lát, aki hisz, bámulatot lát, minél mélyebben hisz, annál többet és bámulatosabbat. A hit nélküli ember úgy van az oltár előtt, mint a zsidók, kik Jézust hitetlen és istentelen kézzel meg akarták ragadni, de nem bírták, pedig ott volt. A hitetlenség számára semmi sincs az oltáron, a hit számára a csodák csodája.

A szentmise visszaadja nekünk és visszaállítja számunkra az elvesztett paradicsomot, ahol a teremő Isten, mint kegyes Úr és Atya összüleinkkel, mint édes gyermekeivel érintkezett és társalgott. A szentmisében a mi teremő és megváltó Istenünk, a mi Urunk és Atyánk naponként megjelenik közöttünk az oltáron, hogy velünk, mint édes gyermekeivel érintkezzék és

társalogjon. Isteni kegyességében ismét visszavezet minket a csodálatos élet fája elé és alá, ahonnan a haragos Kerub ezredévekkel azelőtt lángpallossal űzött el minket szerencsétlen ősszüleinkkel együtt. Az élet fája most ismét a mienk, ismét osztozkodhatunk a halhatatlan és örök élet édes gyümölcseiből. Áldott szentmise.

Ha a régi Salamon templomáról és oltáráról azt mondta az Úr: *elegi et sanctificavi locum istum, ut sit nomen meum ibi in sempiternum et permaneant oculi mei et cor meum cunctis diebus.* (2Krón 7,16) Kiválasztattam és megszenteltem e helyet, hogy ott legyen az én nevem mindörökké és ott maradjanak szemeim és szívem minden napon. Mennyivel inkább mondja ezeket az Úr a mi templomunkról és a mi oltárunkról. Sőt a mi templomunkban és oltárunkon Szent János apostol látomása teljeseedik be naponkint, mikor így szól: *Ecce tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus.* (Jel 21,3) Íme Isten hajléka az emberekkel, és velük fog lakni, és ők az ő népe lesznek, és az Isten velük az ő Istenük lesz. A szentmisével, a közénk leszálló Istenfiával valóban maga a mennyország száll le közénk, és közénk és körülöttünk telepszik le a földön.

A naponkinti szentmisével Jézus Krisztus, a mi áldott Üdvözítőnk megújítja és megörökíti az ő egész földi életét. Naponkint megújul előttünk a rég elmúlt Betlehem minden csodája. Ismét magunk előtt látjuk az értünk annyira kicsinnyé és szegénnyé lett, az annyira elrejtőzött Istenfiát pólókba takarva, jászolyba fektetve. Az angyali Glóriát is halljuk ismét körülöttünk. Keressük meg, és megtaláljuk az oltáron Betlehemnek minden csodaerényét.

Naponkint megújul előttünk az oltáron Názáretnek teljes titka. Az a titokteljes Jézus az oltáron most is olyan teljesen elrejtőzve és olyan szegény. Most is engedelmes és nemcsak a Mennyei Atya előtt, hanem az emberekkel szemben is, sőt szinte még inkább az emberekkel szemben. Most is imádkozik és dolgozik, az örök élet kenyerét keresi testvérei számára.

A szentmisében megújul, föllevenedik és folytatódik az édes Jézus három évi isteni misszionárius élete is. Miért száll le naponkint az oltárra, és miért terem ott magának állandó lakhelyet, évtizedekre, évszázadokra, most már közel kétezred éve? *Deliciae meae esse cum filiis hominum.* (Péld 8,31) Gyönyörűségem az emberek fiaival lehetni, feleli repeső szívvel. Az oltárról kiterjeszti karjait az egész világ felé, és azt mondja, jöjjetek hozzám mindnyájan. Csodálkozó apostolai előtt megmagyarázza, hogy kik azok a mindnyájan, azt mondja: *universus mundus, omnes gentes, az egész világ, az összes népek.* Ő nem válogat, nem tesz különbséget, és ha válogat és különbséget tesz, csak azt a különbséget teszi: mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok. De akkor hol és ki a kivétel, mikor Jóbbal mindenki így sóhajtoz: *küzdelem az ember élete a földön.* (Jób 7,1) Jézus Krisztus a szívek mágnes, az ő hívogató szavára évszázadok óta a mai napig tényleg jöttek és jönnek az ezrek a százezrek, a milliók. Mint akkorában Judeából, Galileából, Jordántúlról, Szidonból, Tyrusból jöttek, úgy most keletről, nyugatról, délről, északról jönnek és az ő oltára köré telepednek le. Vég nélkül megismétlődnek az evangéliumok mozgalmas jelenetei, hogy jött a tanítványok serege és a népnek nagy sokasága, hogy hallgassák őt és meggyógyuljanak betegségeikből. És az egész sereg igyekszik vala őt illetni, akár csak a ruhája szegélyét is, mert erő méne ki belőle, és meggyógyítja mindnyájukat. Oh szentmise csodája.

Krisztust nem lehet elszakítani a földtől, neki valóban gyönyörűsége az emberek fiai közt lehetni, a halál és örökkévalóság sem veheti el tőlünk, neki itt missziója, küldetése van, míg ember lakik a földön. A világ csak általa üdvözülhet, neki mindent személyesen kell megszentelnie, mindenüvé személyesen kell elmennie. Juda és Izrael dicsőségét az egész földkerekségnek kell megadnia. Megváltói útját oltárokkal rakatja ki, és azokon megy végig keletről nyugatra, nyugatról keletre, délről északra, északról délre és körüljárja a földet *benefaciendo, jót tevén.* (ApCsel 10,38)

A szentmise a földön élő, a földön járó, a földön látható Jézus Krisztus. Mennybemenetele óta az oltáron van, és itt láthatólag folytatja a világ végéig, megmentési, megváltói munkáját. Életének leghősibb munkáját végzi, mint pap és áldozat jár itt és él itt. Itt az oltáron magunk

előtt láthatjuk, szinte kézzel tapinthatjuk leghősebb erényeit, amiket most manap gyakorol, nem a messze, láthatatlan, rejtett égben, hanem itt a földön közöttünk, szemeink láttára.

Az emberfia nem jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon, így szól ő (Mt 20,28) Igen, ez volt az Istenember földi élete, és ugyanezt folytatja e csodás földi életében, az oltáron is. Itt is nem neki szolgálnak, hanem öneki kell szolgálnia; a szentmiséből is azt mondja nekünk, non veni ministrari sed ministrare. Valóban így van.

Illés prófétáról azt olvassuk, hogy egy alkalommal kövekből oltárt rakott, és leölte, és rátette az áldozati állatot az oltárra, csak tűz kellett, mely azt megeméssze, a próféta ezt az égből kérte, isteni tűz legyen: és jött a tűz az égből és fölemésztette az áldozatot, sőt az oltárt is. (1Kir 18). Így vagyunk mi is. Mi is oltárt emelünk, mert kell oltár, oltár nélkül nem szabad a földnek lennie. Az oltárok az ég oszlopai, különben büntetőleg szakadna le reánk. Igen ám, de az oltárra Istenhez méltó áldozat és pap kell, különben nem elégszik meg Isten. Honnét vegyük? Nincs hová fordulnunk, hogy oltárunk valódi oltár, eget és földet tartó oszlop legyen. Mint Illés prófétának, nekünk is csak az éghez lehet fordulnunk, de nekünk nemcsak tüzet kell kérnünk, hanem áldozatot is, mert hisz nincs mit az oltárra tegyünk; de papot is, mert nincs ki Istennek tetszően és méltóan szolgáljon és ellássa az Isten szentélyét.

Nekünk magára az Isten Fiára van szükségünk, nem szolgált eleget a jászolytól a keresztig, még mindig ő kell, és a világ végéig kell, nem lehetünk nélküle. Csak őreá bízhatjuk szentélyünket, oltárunkat csak ő láthatja el. És íme, közel kétezer éve szolgál már bennünket. Valóban nem ministrari sed ministrare, ő szolgál ki bennünket, ő a mi szent hajlékunknak szolgálja, tabernaculi minister, mint Szent Pál írja.

Mily alázatos, mily engedelmes szolgánk, mily szerető, önfeláldozó Jézusunk még most is, hogy odaadja minden érdekét, és önmagát nem tekinti, csak Isten ügyét és a mi javunkat. Pedig vegyük jól fontolóra, hogy ő most már bement istenfiúi dicsőségébe. Mikor eljött az órája, elhagyta ezt a földet, és Atyja hívására az angyalok milliói közt bevonult abba a dicsőségébe, melyet az Atya már akkor adott neki, mint Fiának, mikor a világ még nem volt, amint ún. főpapi imájában maga említi, (Jn 17,5) és most ott ül, mint ember is isteni dicsőségben az Atya jobbja felül, míg az Atya összes ellenségeit lábai zsámolyává teszi, (Zsolt 109,1) azaz a világ végéig. Az Úr Jézus, mint Urunk és királyunk és mint a világ ítélőbírája ment be az égbe, és mint ilyen van ott, és csak mint ilyen fog másodszor lejönni a földre, és mégis mit tesz ugyanő az oltáron! Mennyi szentséget, mily magas erényeket, micsoda hősi erényeket követel az a csendes, szerény ostya és kehely! Betlehemnek, Názáretnek, Jézus keresztiének és halálának csak egy a magyarázója: „mert az Atya úgy akarja”; így kell szolgálnom Isten dicsőségét és a világ üdvét, és én alázatosan engedelmeskedem. A szentmisének is csak ez a magyarázata: mert az Atya úgy akarja. Amint a kereszten, úgy az oltáron is, egész a vérig engedelmes lévén kiüresíti önmagát. És nem csak a Mennyei Atya előtt alázza meg magát és engedelmeskedik: hogy meg kell magát aláznia a mai napig még előttünk, az emberek előtt is. Hisz az oltáron jórészt csak a kicsi és sokszor oly kisszerű földi akaratok érvényesülnek és rendelkeznek, és az a hatalmas akarat, amely előtt minden térdnek meg kell hajolnia az égben, a földön és a föld alatt, az csak engedelmeskedik. Engedelmesség, alázatosság valóban isteni nagyságban! Istenfiúi tudományát, erejét, dicsőségét csak arra használja föl a szent ostyában és kehelyben, hogy alázatosságában és engedelmességében minél jobban tudja magát megalázni. Nem csak az áldozatbemutatás maga, mint ilyen kíván az Úr Jézustól oly nagy erényeket, hanem az a külső forma is minő megalázó, az a szerény ostya és bor, az a szegényes oltár, a visszatetsző kezek, nem tetsző környezet, mi hősi erényeket kívánnak tőle naponként! Mennyit kell elviselnie, mennyi alázatosságot, szelídséget, végnélküli hosszútűrést kell gyakorolnia a pappal, a hívekkel, a környező érzéketlen, illetve hitetlen világgal szemben. Pedig oly nagy úr ő, aki még földi megaláztatásai közben is azt mondhatta magáról, mint senki más: ti úrnak hívtok engem, és jól mondjátok, mert az vagyok. (Jn 13,13) Hát most, mikor ég és föld az ő lábainak

zsámolya! De ő mindezeket nem tekinti, csak hogy eleget tegyen Atyjától kapott nagy messiási küldetésének.

Mi hősi papunk és áldozati bárányunk az Istenfia Jézus Krisztus. Nekünk mindnyájunknak elég, ha kitartunk egész a halálig, az édes Üdvözítőnek ez nem volt elég. Jézus Krisztusnak az ő messiási munkájában a világ végezetéig kell hősileg kitartania. A nagy Istenfia és Messiás voltaképpen majd csak a világ végén fogja végre mondhatni: Atyám, én megdicsőítettelek téged a földön, a munkát elvégeztem, melyet reám bízál, hogy megcselekedjem. (Jn 17,4) Mivel háláljuk ezt meg!

A miseáldozatnak végtelen erénykincseit csak maga Jézus Krisztus tudja igazán mérlegelni. És ezt teszi, mikor az utolsó vacsora búcsúbeszédjében azt mondja: majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. (Jn 15,13) Nincs nagyobb szeretet, mint amikor valaki életét adja szeretteiért. A szeretet a miseáldozat legeslegnagyobb erénye. A miseáldozat véghetetlen szeretettűzben ég, az Istenembernek, Jézus Krisztusnak véghetetlen és határnélküli Isten és emberek iránti szeretettűzében. Mert hiszen mi a miseáldozat? Ugyanaz, ami a keresztáldozat volt. Jézus Krisztus az istenemberi pap és áldozati bárány, amint a kereszten, úgy a miseoltáron is szent teste mellett egész szent vérének és szent vérében életét adja oda Mennyei Atyja, illetve a Szentháromság Isteni Fölsége dicsőségéért és a szegény bűnösök üdvösségéért. A miseáldozatnak ezt a véghetetlen szeretetét a csodálatos isteni Jópásztor még megduplázza, mikor áldozatul odaadott szent testével és szent vérével, az ő vérével visszavásárolt juhocskáit eteti és itatja, hogy életük és bőséges életük legyen. Imádandó szeretetvégtel, ilyen csak isteni szívből telik. Itt teljesedik a zsoltár szava: abyssus abyssum invocat. (Zsolt 41,8) A feneketlen örvény kiált a feneketlen örvénynek.

Így a szentmise igazi szent Szív-kinyilatkoztatás, mert egészen az Úr Jézus szentséges szívének műve és tükre. A szentmisében kitárul ez a szentséges Szív egészen, és mélyen-mélyen belátunk abba a titokteljes benső istenemberi életbe. Csupa szeretet Isten és emberek iránt, csupa égő buzgóság és csupa részvét még mindig. És ami oly megható, hogy oly végnélkül alázatos, engedelmes és szerény, nem keres önmagának semmit az oltáron, csak teljes odaadást és önfeláldozást, minden önmagára való tekintet és kímélet nélkül. A szent ostyából és kehelyből még mindig hallatszik az a szózat: „Nézd ezt a szívet, mely annyira szerette az embereket”. Ha a misét nézem, nem tűnik föl többé, amit az Üdvözítő Szent Margitnak mond a többi között: „ha csak némi viszonszeretetre méltatnának, mind kevésbe venném, mit értük tettem és ha lehetne, szívesen tennék értük többet is.” Bizonyos, mikor most is olyan alázatos és engedelmes értünk és miattunk, és hogy úgy mondjam, annyira kíméletlen azzal a drága vérével, a világ árával, mire nem volna ő kész, ha Isten dicsősége úgy kívánná!

„Tanuljatok én tőlem! Ez a mi Isteni Papunk szüntelen szava mihozzánk az oltárról! Valóban hová menjen a keresztény lélek szentséget tanulni, hová menjen Isten dicsőségét, a lelkek üdvét és a vértanúságot szomjazó szeretet példáért? Ne a szentek és vértanúk sok száz év előtti történetét olvassuk, ne lapozzunk kétezer évvel vissza az evangélium élő és szenvedő Jézusáig? Hisz itt közöttünk az élő Jézus Krisztus az oltáron, itt élve az ő egész ragyogó szentsége, itt e pillanatban gyakorolja szemem láttára az összes erényeket, a példátlan hősiséget. Itt szüntelen odaadja önmagát Istenért és a lelkekért! A szentmise a vértanúságra való folytonos fölszólítás: hogy mi is adjuk oda vérünket Isten dicsősége oltárára.

A szentmise az a nagy jel a népek és nemzetek között fölállítva, melyről Izaiás ír: stat in signum populorum, super quod reges continent os suum. (Iz 11,10) A népek közt fölállított nagy jel, amely előtt tisztelettel és elmélyedve, mintegy kezüket a szájukra téve állnak a föld nagyjai, a királyok is. Nagy jel, hogy megfontoljuk és jól meggondoljuk, ki az Isten, és mik vagyunk mi mindnyájan Istennel szemben, mikor magának az imádandó Istenembernek is naponkint le kell magát aláznia és engedelmeskedve leszállnia a porba a Mennyei Atya és Isten színe előtt! Az Istenember is csak Isten dicsőségének legalázatosabb szolgája és eszköze, pedig

Istenfia és valódi Isten! hát akkor mi, föl egész a királyokig, ugyan mik vagyunk és minek kell lennie egész életünknek?!

Befejező szó

Soraimat Kempis Tamás IV. könyve 5. fejezetének legutolsó versével fejezem be: Quando sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos laetificat, Ecclesiam aedificat, vivos adjuvat, defunctis requiem praestat et sese omnium bonorum participem efficit. Mikor a pap misét mond, Istent dicsőíti, az Angyalokat megörvendezteti, az Egyházat építi, az élőket segíti, a holtaknak nyugalmat szerez és önmagát minden jónak részesévé teszi.

Lehet-e a miseáldozatnál nagyobb kincs a világon!

